

SÖZ VE EYLEM
METİN CANLANDIRMA (BİBLİODRAMA)
YÖNTEMLERİ İLE KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM
Editör: Maria Schejbal

Yazarlar: Maria Schejbal, Piotr Kostuchowski, Krystyna Sztuka, Andrew McGuire (Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki, Polonya); Péter Varga, Péter Pál Tóth (Egyházforum, Macaristan); Björg Árnadóttir (Reykjavík Akadémían, İzlanda), Halldór Reynisson (Bishop's Office, İzlanda); Şafak Ebru Toksoy, Aslı Yeşil, Ahmet Tamer Aker (Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Türkiye); Yael Uterman, Peta Pellach Jones (The Elijah Interfaith Institute, İsrail); Aleksander Schejbal (Placówka Kształcenia Ustawicznego EST, Polonya).

Bu yayının bazı bölümleri, proje kapsamında gerçekleştirilen çalışma gruplarında yer alan katılımcılarla yapılan söyleşilerden alınmıştır.

Bu kitap beş dilde yayınlanmıştır: İngilizce, Lehçe, Macarca, İzlandaca ve Türkçe.

Lehçe'den İngilizce'ye çeviren: Andrew McGuire

İngilizce'den Lehçe'ye çeviren: Ewa Horodyska

İngilizce'den Macarca'ya ve Macarca'dan İngilizce'ye çeviren: Péter Pál Tóth

İngilizce'den İzlandaca'ya çeviren: Björg Árnadóttir and Bogi Bjarnason

İngilizce'den Türkçe'ye çeviren: Gonca Akkaya, Türkçe'den İngilizce'ye çeviren: Elif Kırmızı Alsan

Kapak, grafik tasarım ve resimler: Krzysztof Tusiewicz

Telif hakkı: BASICS Proje Ortakları

Dizgi: Anna Maška

Baskı: Zakład Introligatorsko–Drukarski Stowarzyszenia Teatr Grodzki
Zakład Aktywności Zawodowej

Yayıncı

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki (The Bielsko Artistic Association Grodzki Theatre)
Ul. S. Sempołowskiej 13, 43–300 Bielsko–Biata, www.teatrgrodzki.pl
Bielsko–Biata 2013
ISBN: 978–83–936320–1–5

Bu proje Avrupa Komisyonu'nun desteğiyle finanse edilmiştir. Bu yayın yalnızca yazarların görüşlerini ortaya koyar; Avrupa Komisyonu içerikte yer alan bilgilerin kullanımıyla ilgili herhangi bir sorumluluk taşımaz.

Bu yayında yer alan bilgilerin çoğaltılması ancak ticari olmayan amaçlarla ve bilginin kaynağının açıkça belirtilmesi şartıyla mümkündür.

Lifelong
Learning
Programme

I

Peta Jones Pellach

Dinler–arası Diyalog Bağlamında Bibliodrama: Konuşma Sanatında İlerlemek

Yüce Tanrı Adem’i yaratırken idareci melekler gruplar ve partiler oluşturdular. Bazıları “Yaratılsın,” dedi, bazılarıysa “Yaratılmasın”... Doğruluk “Yaratılmasın, çünkü O bir sürü yanlışlıkla dolu” dedi. Adalet, “Yaratılsın çünkü adalet içeren işler yapacak” dedi... Tanrı ne yaptı? Doğruluk’u aldı ve yere fırlattı. İdareci melekler Yüce Tanrı’ya seslendi: “Kainatın hükümdarı! Neden kendi mührünüzü hor görüyorsunuz?”. Tanrı yanıt verdi: “Doğruluk topraktan yükselsin!” Bu nedenle yazılıdır ki, “Doğruluk topraktan fışkırsın.”

Rabbînik edebiyatı

“Hristiyanlık’ın, çeşitli formlarıyla, tarih boyunca, hepsi olmasa da çoğu Avrupa ülkesindeki ana din olduğunu kabul etsek de, günümüzde artık çok inançlı bir toplumda yaşıyoruz. Fransa gibi bazı ülkeler laik devletlerken, örneğin Britanya laik değil. Galler veya İskoçya’da olmasa da, İngiltere’de, İngiltere Kilisesi, başındaki kralla ülkenin yerleşik kilisesidir. Dünyadaki tüm kilise liderleri bugünün Avrupa’sının çok inançlı doğasını, diyalog ve karşılıklı saygı oluşturma ihtiyacını fark etmektedir.”

Dr. Tara Kumar Mukherjee, Başkan, Avrupa Çokkültürlülük Vakfı (European Multicultural Foundation), Mayıs 2004

Avrupa’yı “Hristiyanlık alemi” olarak görmek, artık gerçekçi bir tarif olmadığı gibi, ulaşılmak istenen bir emel de değildir. Avrupa çok–kültürlü ve çok–dinli bir topluluk olarak tanınmakta ve kabul edilmektedir. Ancak, bu gerçeklik, beraberinde çeşitli zorluklar da getirmektedir. Din insanların kimliklerinde hala baskın bir etmendir ve dolayısıyla ayrışma ve karşılıklı şüpheye kaynaklık edebilir. Dinler–arası diyalog taraftarları, kişileri, farklı inançlardan olan komşularının Avrupa’yı oluşturan çeşitli ulus–devletlerdeki eşit vatandaşlar olduğuna ikna etmenin ötesinde, Avrupalıları, her bir inanç topluluğunun getirebileceği bilgelikten faydalanabilecekleri ve zenginleşebilecekleri yönünde ikna etme amacı taşırlar. Dinler–arası diyalog, farklı dinlerden olan kişilerin beraber barış içinde yaşayabileceği koşulları yaratmanın ötesine gider. Ötekine duyulan kabul ve saygıyı beslemeyi hedefler.

“İnançlar–arası” veya “dinler–arası” diyalog, farklı dinsel geleneklerden, manevi veya insancıl (humanistic) inançlardan gelen insanlar arasında, hem bireysel hem kurumsal bazdaki işbirlikçi ve olumlu etkileşimleri ifade eder. Bu yöndeki girişimlerin birçoğu, inanan tüm insanların ortak olduğu noktaları bulmayı, farklı inançların benzerliklerine odaklanarak ortak bir inanç zemini oluşturmayı, ortak değerleri ve dünyaya bağlılığı anlamayı hedefler. Diyalog, bizi insan olarak birleştiren noktalarla kültürleri ayıran noktalar arasında bir denge kurmaktadır. Filozof İsaiah Berlin evrensel ahlaki değerlerle ilgili inancını şöyle ortaya koyar: “Evrensel değerler var. Bu insanlıkla ilgili bilimsel (empirical) bir gerçek... İnsan hakları fikri, tüm insanların çıkarlarına yönelik çeşitli “iyi”lerin – özgürlük, adalet, mutluluk, dürüstlük, sevgi – olduğuna dair haklı inanca dayanır. Bu anlamda,

herhangi bir ulusun, dinin, mesleğin, karakterin vb. üyesi olup olmamak bir şey değiştirmez... İnsanların talep ettiği belli şeyler vardır... çünkü yaşamlarını kadın ve erkek olarak sürdürürler.”¹. O evrensel değerler sayısız yolla ifade edilebilir ve farklı kültür ve dinsel geleneklerde çeşitli ifadeler bulabilirler.

Daha derin seviyede diyaloga, ancak ortak noktalarımızın ötesine geçerek, farklılıklara olumlu bir kabul geliştirerek ve diğer geleneklerin bilgeliklerinden öğrenecek çok şeyimiz olduğunu fark ederek ulaşılabilir. Her dinsel geleneğin özgün katkısına dayalı Avrupa toplumu ideali, ancak eğitim ve eylemsellik (activizm) yoluyla oluşabilecek düşünsel düzlemde bir sıçrama gerektirecektir. Başlangıç, sayısı birden çok, geçerli ve “doğru” inanç sisteminin varlığını kabul etmekten geçmektedir.

Rabbînik literatüründe² insanoğlunun yaratılışı sırasında geçen tuhaf bir olaydan söz edilir:

Yüce Tanrı Adem’i yaratırken idareci melekler gruplar ve partiler oluşturdular. Bazıları “Yaratılsın,” dedi, bazılarıysa “Yaratılmasın”... *Doğruluk* “Yaratılmasın, çünkü O bir sürü yanlışlıkla dolu” dedi. *Adalet*, “Yaratılsın, çünkü adalet içeren işler yapacak” dedi... Tanrı ne yaptı? *Doğruluk*’u aldı ve yere fırlattı. İdareci melekler Yüce Tanrı’ya seslendi: “Kainatın hükümdarı! Neden kendi mührünüzü hor görüyorsunuz?”. Tanrı yanıt verdi: “*Doğruluk* topraktan yükselsin!” Bu nedenle yazılıdır ki, “ *Doğruluk* topraktan fıksırsın.”

Yukarıdaki görece zor metin, büyük “D” ile yazılan “Doğruluk”un yaratılış öncesi Cennet küresinde var olduğuna, aşağıya fırlatılıp yaratılış sürecinin bir parçası olarak parçalara ayrıldığına işaret eder. Bu, insanın var olması için gerekli bir koşuldu – çünkü biz insanlar ilahi Doğruluk’u kavrama (veya idrak etme) yetisine sahip değiliz. Tüm doğrularımız kısmi. Bu hem bireysel düzeyde, hem de farklı dinsel gelenekler için geçerli. Tüm dünyayı ve dolayısıyla farklı inanç geleneklerine sahip insanları yaratan tek bir Tanrı olduğuna inananlar için Kur’an’daki Al-Maaidah Suresi (5:48) önemli bir ilkeyi ortaya koyar: “Her birinize bir hukuk ve yöntem emrettik. Allah isteseydi sizi tek bir ulus olarak yaratırdı (tek bir dinde birleşmiş), ama size verdiklerini test etmek için ırklar yarattı. Hepinizin dönüşü Allah’a olacaktır ve O farklı olduğunuz noktalarla ilgili sizi bilgilendirecektir.”

Bu fikir, Haham Jack Bemporad’ı “dindar olmanın dinler arası olmak olduğu” kanısına taşımıştır. Bu farkındalık, çağdaş Amerikan teologlarından Yitz Greenberg’in söylemine şöyle yansımıştır: “Çoğulculuk ötekini kabul etmekten hatta onaylamaktan daha fazladır. Tanrı’nın lütuflarını başkalarının var oluşunda fark etmeyi içerir, çünkü kişinin kendi konumunu dengeler ve her birimizi nihai amaca yaklaştırır. Kendimizi doğru konumlandırırsak bile, bizimle çelişen ötekinin konumu, aşırıya karşı bizi düzeltene veya kontrol eden bir işaret olur.”³(3). Ne yazık ki bu görüş evrensel olarak kabul görmemiştir. Din, şiddet içeren çatışmalara katkı sağlayan güçlü bir etmen olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Ekümenik (Ecumenic) Teoloji profesörü ve Küresel Etik Vakfı’nın başkanı olan Dr. Hans Küng 2005 yılında yaptığı tarihsel beyanında şöyle demiştir: “Dinler arasında barış olmadan uluslar arasında barış olamayacaktır. Dinler arasında barış, dinler arasında diyalog olmadan olamayacaktır.” İnançlar arası diyalog, en temel düzeyde, farklı dinsel inançlara sahip insanların konuşmak için biraraya gelmesini içerir. Bu bağlamdaki “konuşma” yalnızca karşılıklı sözel ifadeyle sınırlı değildir. Sosyolog Robert Bellah, açılımlı çalışması *Kalbin Alışkanlıkları*’nda⁴, kültürleri “katılımcıları için önemli olan konularda canlandırılan konuşmalar” olarak tanımlamış ve konuşmayı medeniyetin tam kalbinde konumlandırmıştır.”

¹ In Ramin Johanbegloo, *Conversations With Isaiah Berlin* (London: Peter Halban, 1992), p. 37–39.

² Midrash, *Bereshith* Rabba 8:5

³ Greenberg, *For the Sake of Heaven and Earth: The New Encounter Between Judaism and Christianity*, p. 196

⁴ Robert N. Bellah, *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life*, University of California Press, 1985

Hahambaşı Jonathan Sacks “Farklılığın Onuru” adlı önemli eserinde şunları yazmıştır: “Kültürler diller gibidir. Tanımladıkları dünya aynıdır, ama bunu nasıl yaptıkları neredeyse tamamen farklıdır. İngilizce Fransızca değildir. İtalyanca Almanca değildir. Urduca Ugaritik değildir. Her dil belirli bir topluluğun ve onun tarihinin, paylaşılmış deneyimlerinin ve hassasiyetlerinin ürünüdür. Evrensel bir dil yoktur. Kendimizi, bizden önce yaşamış, mirasını bize aktarmış ve hikayesinin birer parçası haline geldiğimiz yüzlerce nesil konuşmacı, hikaye anlatıcı, sanatçı ve vizyoner tarafından şekillendirilmiş belirli bir dilin kısıtları içinde konumlandırılmadan, konuşma, iletişim kurma hatta düşünme yolumuz yoktur. Her dilin içinden yeni şeyler söyleyebiliriz. Hiçbir dil durağan, değişmez, tamamlanmış değildir. Yapamayacağımız şey, bir doğruya, her zaman ve herkes için geçerli bir dünyayı anlama ve tepki verme yoluna ulaşmak için kendimizi dilin özelliklerinin dışında konumlandırmaktır. Bu insanlığın özü değil, insanlıktan kaçma çabasıdır... “konuşma sanatını öğrenmeliyiz... başkalarının bizimkiyle büyük ölçüde çelişen öykülerine kendimizi açmalıyız.”⁵. İnançlar arası diyalog kavramı çok sayıda farklı konuşmaları içerir, ancak inançlar arası diyalog kesinlikle bir tartışma amacı gütmeyiz. Rekabeti değil, karşılıklı anlamayı; kendi inancına katma çabasını değil, karşılıklı problem çözmeyi hedefler. Martin Buber, “I and Thou”⁶ (6) adlı eserinde, “Her bir katılımcının diğerlerini bugünkü halleriyle zihninde taşıdığı ve onlarla yaşayan karşılıklı bir ilişki kurma niyetiyle yaklaştığı, sesli ya da sessiz, samimi diyalog söz konusudur. Yalnızca tarafsızca anlamak ihtiyacından kaynaklanan teknik bir diyalog vardır. Ve diyalog adı altında gizlenmiş, iki veya daha fazla kişinin belli bir mesafede oturup, kendi kaynaklarına geri fırlatılmış olmanın azabından kaçtıklarını sanarak tuhaf bir şekilde dolambaçlı ve dolaylı bir yoldan kendiyi konuştuğu monolog söz konusudur,” demiştir.

Samimi diyalogun, en iyi niyetlerle biraraya gelenlerce bile kolay elde edildiği varsayılmamalıdır. Monologdan diyaloga gitmek daima bir süreç işidir. Ancak, karşılıklı saygı ve başka bir kültürün bilgisini takdir etme amacına hizmet eden farklı yollar vardır.

Dinler arası samimi diyalogu iki sınıfa ayırmak mümkündür:

- İlki, ilişki kurmaya dayanır – “inanç insanları”nın ortak noktalarının altını çizer, sıklıkla ortak projeler veya ortak dava savunuculuğu içerir. Bu diyaloglar, kişisel düzeyde bağlantı ve arkadaşlık yoluyla toplumsal düzeyde barışın sağlanabileceği inancını yansıtır. Ortaya konabilen uzlaşma hareketlerinin sıklıkla konuşmaya girmekten çok daha etkili olduğu öne sürülebilir. Bu hareketler, yüksek ideallere adanma ortak paydasından dolayı, inançlar arası diyalog başlığı altında da sınıflandırılabilir. Farklı inanç geleneklerinden gelen katılımcıların ortaklaşa doğrulayacağı onur, adalet, merhamet, bağışlama ve özgürlük gibi üstün idealler⁷. Bilgiğin paylaşımı, kazanılan yakın ilişkilerin bir çıktısı olarak sonuçlanabilir.
- İkinci sınıflandırma daha entellektüel temellidir. Bilgiğin tek bir inanç siteminde yer almadığı, birbirimizin kaynaklarıyla yakın bağlantı kurmanın bize katkı sunacağı ve daha bilge yapacağı inancına dayanarak, farklı dini inanışlara sıkıca bağlı insanların arasındaki bilgelik paylaşımıyla başlar. Kişisel ilişkiler, ötekinin bilgisini takdir ettikçe kaçınılmaz olarak oluşacak saygıyla gelişir.

Diyalog süreci iki yönlü çalışır. Beraber çalışarak birbirimiz hakkında ve birbirimizden öğrenmek için kendimizi açarız; bilgisini paylaşarak birbirimizin kıymetini bilmeyi ve beraberce daha verimli çalışmayı öğrenebiliriz. Dinler arası diyaloga yürekten inananlar, diğer dini kültürlere bağlı olanların kendi bilgeliklerini tamamladıklarına inanmanın yanı sıra, hem bireyler hem topluluklar için konuşmanın pratik faydaları olduğunu da görürler.

⁵ Jonathan Sacks, *The Dignity of Difference: How to Avoid the Clash of Civilizations*, Continuum, 2002 p. 22–23

⁶ Martin Buber, *I and Thou*, T & T Clark, 1952

⁷ www.usip.org Special report on Evaluating Interfaith Dialogue Programs

Diyalog taraftarlarının önündeki zorluklardan biri, hem toplulukları biraraya getirebilecek hem de ortak aktivitede bulunmaktan öte bilgelik paylaşımına götürmeye yardımcı olacak projeleri bulmaktır. İnsanlar bu düzeye çıkmakta istekli olsa da, bir gelenekteki bilgeliği diğer bir geleneğin takipçileri için ulaştırılabilir yapmak zorluklarla doludur. “Dil” benzetmesiyle devam edecek olursak, “çeviri”ye ihtiyaç vardır.

Bibliodrama, “çevirmen” olma potansiyeli taşır. Bir dini geleneğin kültürünü, bir diğerini için ulaştırılabilir yapmanın bir yoludur. Farklı dini kültürlerin kutsal metinlerini, dinler arası bir kapsamda otantik bir şekilde sunma biçimidir. Böyle yaparak ortak insani değerleri, Berlin tarafından tanımlanan evrensel etik değerleri keşfedebilir, bunu yaparken de çok çeşitli yollarla ifade edilebildiklerini fark edebiliriz. Dahası, her gelenekte var olan ve ona özgü Doğruluk öğelerini, hepimizi zenginleştirebilecek bilgeliği keşfedebiliriz.

Bir Bibliodrama deneyimi sözcükleri kullanarak yapılan bir konuşma olabilir, ancak sözcüklerin ötesine geçen bir deneyim olma avantajını da taşır. Sözel paylaşım olduğu kadar hareket ve sessizlik yoluyla da, Bibliodrama, dil engellerinin ötesine geçer ve katılımcıların otantik bir şekilde iletişime geçmelerini sağlar. Her katılımcı diğeriyle etkileşime geçerek zenginleşir; herkes anlayış ve bilgelik konusunda gelişir ve büyür.

Temple Üniversitesi’nden Leonard Swindler⁸ diyalogun faydalarını üç aşamada tarif eder:

- Kendini çok daha derinden tanımak, kendi inanç geleneğini fark etmek ve zenginleştirmek.
- Ötekini çok daha otantik bir şekilde tanımak ve başkalarını iyi niyetle oldukları gibi anlamak.
- Daha anlamlı bir hayat yaşamak ve çeşitli inançlardan gelen insanların ortak hedefler için beraber çalıştığı bir toplum yaratmak.

Samimi diyalogun bir aracı olan Bibliodrama, doğru yapıldığı takdirde, daha iyi kişisel ve toplumsal yaşamlar için bir platform sağlayabilir.

⁸ Leonard Swidler, *Toward a Universal Theology of Religion*, Orbis Books, 1987, p. 26

II

Maria Schejbal

NEDEN BİBLİODRAMA VE KÜLTÜRLER ARASI DİYALOG?

Daha önce hiç inançlar arası bir çalışmaya katılmamıştım. Sadece daha çok diyalog içeren bir toplantı olması bile, Bibliodrama'nın insanların kafalarındaki kalıpları yıkma konusunda gerçekten hızlı bir yol olduğunu düşündürdü. Yalnızca teolojik değil, "insan" tarafımızdan konuştuk ve bu bizim ortak inanç ve değerlerimize sarılmamızı sağladı. Örneğin, tek Tanrı veya çok tanrının varlığına dair olan tartışmamızda, odadaki herkesin tek bir tanrıya inandığını ve tektanrıcılığın bizi birleştirdiğini görmek benim için çarpıcıydı. Bu ilgimi çekti. Ne kadar farklı olduğumuzu düşünmek yerine, ne kadar büyük bir ortak inancımız olduğunu gördüm. İnsani duyguları konuşmakla o kadar zaman geçirdik ki, günün sonunda insanları gördüm. Oysa önceden enstitüyle konuşurken "Hristiyanlarla dolu bir odada olacağım, " diye düşünüyordum. Bibliodrama'nın herhangi bir diyaloga kıyasla daha hızlı bir şekilde "onları insana dönüştürdüğü"ne inanıyorum. Ayrıca, onlar da, dini bir tartışmada olamayacağı kadar kolay bir şekilde, Musevilerin komik, yaratıcı ve insani olabildiğini görebildiler. Benzer bir şekilde biz de onların komik, yaratıcı ve insani olduklarını gördük.

*Pilot çalışma katılımcısı,
Kudüs, İsrail, 2012*

PROJE

Bibliodramanın kültürler arası eğitimde kullanılması fikri, gündelik hayatımızda çeşitli davranışlarda sıklıkla kendini gösteren ve açık tepki gerektiren "farklı" ve "tanıdık olmayan"a yönelik sosyal antipatiye cevap verme çabasıdır. Çelişkili bir şekilde, değerler ve yüksek ideallere hitap etmesi gereken dini inançlar, sıklıkla ötekiliğe karşı düşmanlığın kaynağı olmuştur. İşaret edilen duygular kümesi dönüştürülmeye yatkın değildir, bu nedenle alışılmadık dışında çeşitli didaktik yöntemler bulunması gerekmiştir. Dini metinlerin canlandırılmasına dayalı olan Bibliodrama, kültürler arası ve herşeyden önce inançlar arası diyalogun hedeflerini yakalamada mükemmel bir yöntem olmuş gibidir. Bu sorunla baş etmede etkin ve çekici bir yöntem olduğuna olan inancımız, 2011'de Avrupa Komisyonu'ndan, Grundtvig "Yaşamboyu Öğrenme Programı" kapsamında maddi destek alarak "Yetişkinler için Kültürler Arası Bir Öğrenme Yolu Olarak Bibliodrama" adlı projeyi yaratmakla sonuçlanmıştır.

Proje; Polonya, Macaristan, İzlanda, Türkiye ve İsrail'li altı ortak kurum tarafından Ekim 2011– Ekim 2013 tarihleri arasında yürütülmüştür. Temel amacı, kültürler arası becerileri yukarı taşımak için Bibliodramayı kullanmak, Avrupa'da yan yana yaşayan kültürler ve gelenekler arasındaki diyalogu özendirmektir. Bu amaca hizmet etmeye yarayacak eğitsel yöntemler için bir model oluşturma arayışı, projenin ilk ve deneysel fazında, projede yer alan

bütün ülkelerde aynı anda başlamıştır (Ocak– Ekim 2012). Geniş tanımıyla yetişkin eğitimi alanında çalışan kişiler (belli bir konuyla ilgili eğitim, kişisel gelişim koçluğu, terapi) için yürütülen Bibliodramatik kültürler arası çalışma grupları, neredeyse 500 saatlik pilot etkinlikleri içeren malzeme edinmemizi sağladı. Bu zengin kaynağın içinden, farklı kültürel ve dinsel geleneklere karşı açıklığı özendirmede en çok yararlı olan fikir ve yöntemleri seçtik. Bu yöntemler, yeni metodu uygulamak isteyen eğitimciler için detaylı yönergelerle anlatılan etkinliklere dair 15 senaryo içermektedir. Senaryoların tam metinleri bu proje kapsamında oluşturulan e–öğrenme platformunda yer almaktadır: www.bibliodramatic.net

DİYALOG

2008’de Strasburg’da Avrupa Konseyi tarafından lanse edilen “Kültürler Arası Diyalogda Beyaz Sayfa” bildirisi, bu projenin hedeflerini gerçekleştirmek için bize ilham verdi. Bildiride yer alan sonuçlar ve öneriler, didaktik malzemenin içeriğinin yorumlanmasının temeli olduğu için söz etmeye değerdir.

Beyaz Sayfa bildirisi, kültürler arası diyalogu “farklı etnik, kültürel, dinsel ve dilsel altyapılardan ve miraslardan gelen birey ve gruplar arasındaki karşılıklı anlama ve saygı temelli, açık ve saygılı görüş paylaşımı” olarak tanımlar. Çağdaş dünyada çoğulculuk ve hoşgörünün her zamankinden daha önemli olduğunu da vurgular. Avrupa Konseyi’ni oluşturan 47 ülkenin temsilcileri tarafından paylaşılan bu inanç, “farklı” ve “tanıdık olmayan” olarak algılanan kişilere yönelik açıklık ve saygı içeren tutumları destekleyen kültürler arası eğitime odaklanmanın geçerliliğini doğrular. Bu nedenle, Bibliodramatik deneyimin bu yönleri, çalışma gruplarının programında ve pilot çalışma gruplarının sonucunda geliştirilen etkinliklerin senaryolarının içeriğinde özellikle vurgulanmıştır.

Avrupa Konseyi’nin bildirisi, kültürler arası diyalogu korumada dinin öneminin altını çizer ve yalnızca dinler arası değil, her dinin kendi içinde de diyalog olması gerektiğine işaret eder(din içi diyaloglar). Proje kapsamında iki farklı tür grup oluşturulmuştur: İlki farklı dinlerden gelen temsilcilerden oluşan grup; ikincisi aynı inançtan gelen, ancak inançlarına yaklaşımları farklılık gösteren insanlardan oluşan grup. İlk grupta yer alanlar; çeşitli geleneklerle, karşılıklı ilişki ve Bibliodramatik sahnedeki yüzleştirmeler yoluyla doğrudan temas ettiler. İkinci grupta yer alanlar; farklı topluluklarda bulunan zengin kültürel, dinsel ve geleneksel mirasla ilgili bilgilerini genişlettiler. Her iki ortamda da, dinsel metinler ve inançla ilgili diğer edebi kanıtları kullanmanın geçerliliği, çeşitli dünya görüşlerinin karşılıklı anlayış ve kabulünü destekleyecek ortak zemini arama yöntemi olarak test edildi.

Beyaz Sayfa bildirisinde yer verilen kültürler arası diyaloga hizmet eden kültür ve sanatla ilgili etkinliklere dair öneriler sonuna kadar uygulandı. “Kültürel yaratıcılık, ötekiliğe karşı saygıyı artırma noktasında anlamlı bir potansiyel vaat eder. Sanat çalışmaları; bireysel ifadeye, kişinin eleştirel yolla kendini yansıtmasına ve uzlaştırmaya izin vererek, çelişkinin ve sembolik yüzleştirmenin oyun zemini. Bu nedenle doğal yollarla sınırları aşar, kişilerin duygularıyla doğrudan bağ kurar.” Bibliodramanın doğaçlama (parateatral) yapısı, kendiliğindenliği ve yaratıcılığı; kuşkusuz katılımcıların dünyayla ilgili bilgi edinmesine ve “başkalarıyla” ilgili basmakalıp düşünce şeklini eleştirmelerine yardımcı olur, çünkü katılımcılar kişisel ve grup deneyimlerinde birçok düzeyde yer alırlar. “ İnsanların, çeşitlilik içindeyken birlik halinde yaşamasını yalnızca diyalog sağlar”. Ancak, diyalog, “(...) tüm kötülüklerin ilacı veya tüm soruların cevabı değildir; sınırları olduğu fark edilmelidir.” Bildiride yer alan kültürler arası diyalogla ilgili bu ifadeler, bu yayın için bir slogan olarak kullanılabilir. Kültürler arası becerileri geliştirmek için Bibliodramanın uygunluğunu sınanan proje, bu yöntemin tutum ve inançları etkilemedeki potansiyelini doğrular; aynı zamanda farklı gelenekler arasında diyalog ve uzlaşmanın ne kadar zor ve karmaşık olduğunu gösterir.

BİBLİODRAMA

Bibliodrama, herşeyden önce, takım çalışması yoluyla kutsal metinlerle benzersiz bir karşılaşma olasılığıdır. Bibliodrama derslerine katılanlar kutsal metinlerdeki karakterleri canlandırır ve dini öyküleri sahneye koyarlar. Bu onlara, İncil'in içeriğini daha iyi anlama ve deneyimleme fırsatı verir. Projenin kapsamı, İncil ve Tevrat'ın olduğu kadar farklı dinsel gelenekleri anlamak için önemli olan diğer metinlerin de yapıcı analizlerini içerir: Tevrat ve Talmud, Rumi'nin Mesnevi'si, Kur'an veya birçok dinin kutsal metinlerinde yer alan "Altın Kural"ın çeşitli versiyonları, çeşitli efsaneler ve masallar.

Pilot çalışma gruplarının programında iki bibliodrama okulu kullanılmıştır: Jakob Levi Moreno'nun psikodrama yönteminin ilkelerine dayanan Bibliodrama (canlandırma yoluyla metinlerin özgürce yorumlanmasına izin veren) ve Peter Pitzle tarafından yaratılan bibliolog (seçilen bir metindeki karakterlere sorular sorarak ve onlar adına cevap vererek yazılanın detaylı analizine dayanan). Her iki yöntemin de özünde canlandırma vardır ve kaynak metinde sunulan gerçeklikle özdeşim kurma imkanı yaratır. Çalışma gruplarında başka yaratıcı teknikler de kullanılmıştır. Bu teknikler, sanatsal ifadeye ve yaratıcı öykü anlatımına odaklı olmuşlardır. Her iki yöntemde de grup sürecinin dinamiklerini gözetmek önemli olmuştur; çalışmalar sırasında güvenli ve dostça bir atmosfer yaratma, grup içinde meydana gelen durumları kontrol etme, çıkan ihtiyaç ve zorluklara yanıt verme.

Bir Bibliodrama Seansının Yapısı

Moreno'nun yöntemine dayanan bibliodrama seansı, üç temel faz içeren psikodrama seansının yapısını kullanır: ısınma, canlandırma ve tüm sürecin özeti. İlk bölüm, genellikle "grup nabızı (pulse)" (bütünleşme döngüsü) olarak adlandırılır. Katılımcıların kısa ifadelerle mevcut ruh hallerini anlattığı, önceki seanslara göndermeler yaptığı ve kendi duygularına odaklandığı bir zamandır. İlk bölümden sonra ısınma çeşitli formlarda ve nitelikte olabilir; sıklıkla beden ifadesi (fiziksel başlatıcı) içeren fiziksel etkinliğe dayanır. Isınmanın amacı, katılımcıları takım olarak çalışmaya hazırlamak ve seansların gündemini aktarmaktır. Bu nedenle ısınma etkinliklerinin seçimi birçok etmene bağlıdır: grubun yapısı, katılımcıların mevcut ihtiyaçları ve kısıtları, tartışılan konu.

Bibliodrama seansının ana bölümü, ortaklaşa seçilen ve sesli okunan bir metinden sahneler canlandırmaktır. Metin, tüm grubu içine alan doğaçlama bir eylem için başlangıç noktasıdır, etkileşim içerir ve katılımcıların farklı tutum ve yorumlarla yüzleşmelerine olanak tanır. Bibliodramada karakterler, yerler, duygular ve nesnelere – hepsi sahneye çıkabilir. Katılımcılar onlarla özdeşim kurma yoluyla tarif edilen olay ve durumları deneyimleme fırsatı bulurlar. Bu deneyim metnin klasik olarak analizinden veya sadece tartışılmasından oldukça farklıdır. Canlandırma sırasında çeşitli nesnelere kullanılır – genellikle destek, dekorasyon ve karakterlerin imajına hizmet eden renkli eşarplar. Şekilleri, dokuları ve renkleri sözel olmayan ifadeyi güçlendirmeye yarar.

Her seansın önemli bir bileşeni, etkinliklerin sonundaki yansıtma paylaşımlarıdır. Bir tartışma formatında olabileceği gibi (küçük gruplar halinde veya bir daire içinde), seansın başında belirlenen hedeflere yönelik anahtar cevaplar veren fiziksel veya sanatsal bir etkinlik de olabilir.

BİBLİODRAMA – İYİ SAMİRİYELİ'YLE TANIŞMAK

Liderler: Peter Varga ve Beata Pozsar (Kilise Forumu Vakfı)

Metnin ötesinde, kelimelerin içine bakalım. Daha geniş bir bağlam görmeye çalışalım.

GRUP NABZI AŞAMASI (PULSE)

Çalışma grubunun başlangıcında tüm katılımcılar bir çember oluşturarak tanışır. Ortada yanan bir mum ve renkli eşarplar vardır. Arka planda sakin ve meditatif bir müzik çalar. Grup liderleri kısaca grup çalışmasının kurallarını açıklar ve bibliodramatik deneyimin özünü netleştirir. “Her birimizin bu süreçte kendine iyi bakması ve kendini özgür bırakması önemlidir. Önerilen bir etkinliğin sınırlarınızı aştığını her an ifade edebilirsiniz. Ama aynı zamanda grup sürecini de gözetmeye çalışın – rollerinizden vazgeçmeyin, canlandırma sırasında odayı terk etmeyin. Bibliodrama bizlerin İncil metinleriyle ve diğer kutsal kitaplardan gelen metinlerle karşılaşma noktamızdır.”

Her katılımcı kendisiyle ve neler hissettiğiyle ilgili birkaç cümle kurar.

ISINMA

Önerilen ilk alıştırmayı, isimlerimizi söyleyerek kendimizi tanıtmaktır. Neden bu ismi aldık, ne anlama geliyor, onunla ilgili herhangi bir öykü var mı? Bu yolla katılımcılar birbirleriyle ilgili birçok şey öğrenir, hassaslıklarını ve bireysel ifadelerini ortaya koyar. Bu durağan ısınmadan sonra sıra, “fiziksel başlatıcı” denen daha hareketli etkinliklere gelir. “Şimdi bedenlerimizi uyandıracacağız. Ellerinizi ovuşturun ve yüzünüze dokununuz. Biraz gerinin ve şu an ihtiyaç duyduğunuz hareket türünü bulun. Tüm odada kendi ritminizle dolaşın. Başınıza odaklanın: Bedeninizle nasıl bir bağlantısı var? Etrafınıza bakın: İçinde bulunduğunuz bu ortam ne? İçinde beraber çalışacağımız bu yerin iklimini hissedin. Eşarplardan birini seçin ve oda içinde kendiniz için güvenli ve rahat bir yer bulun. Ruh halinizi ifade eden bir pozisyon alın. Bunu tek sözcükle tarif edin.” Liderler sırayla her bir katılımcıya yaklaşır ve kollarına dokunarak konuşmaya başlamaları için birer sinyal verir.

Birbirimizi tanımadıkça, duygu ve inançlarımızı tarif etmede ikinci aşama, ortak mekandaki kutsal kitapların varlığıyla bağlantılıdır. İncil’in, Tevrat’ın ve Kur’an’ın çeşitli çevirileri orta noktadaki eşarpların üzerinde durmaktadır. Liderler katılımcıları odanın içinde dolanmaya ve dini metinlere yönelik kişisel tutumlarını ifade eden bir yer bulmaya davet eder. “Kitaplarla aranızdaki mesafe ve fiziksel ifadeler, bu kitaplardaki içerikle kişisel ilişkinizi anlatmalıdır. Her birinizin şu an ne deneyimlediğini yüksek sesle söylemenizi istiyorum. Bu konumda bir süre kalalım ve kendi içimize bakalım. Belki de tutumumuzla ilgili birşeyleri değiştirmek isteriz? Ve şimdi bu sahneye “hoşça kal” diyelim.”

METNİ OKUMA

İncil metinleriyle yapılan çalışmanın bir sonraki aşaması grup okumasıyla başlar. Katılımcılar odanın içinde dolanır, bir kişi İyi Samiriyeli adlı kıssayı İngilizce olarak yüksek sesle okur, sonra aynı metin satır satır başka kişilerce başka dillerde okunur. Öyküyü sahnelemeden önce lider neden söz konusu metnin seçildiğini açıklar

ve içindeki derin kültürler arası anlama dikkat çeker. Ötekilik ve tuhaflık konuları bu kıssada birçok boyutta sunulmuştur: Museviler ve Samiriyeliler birbirine yabancıdır ve hem kilisenin ileri gelenleri hem de göçebeye saldıran günahkarlar toplumun ortalama üyesinden oldukça farklıdır.

MEKANI DÜZENLEMELER VE ROLLERİ SEÇMEK

Lider hareketin olacağı ortamları tarif eder: günahkarların mağarası, Kudüs tapınağı, yol kenarındaki han, kurbanın yattığı yer, kıssanın merkezindeki yol. Katılımcılardan kendileri için birer rol seçmeleri, isimlerini, yaşlarını, mesleklerini ve aile statülerini belirlemeleri istenir. Ana karakterlerin varlığı en önemli noktadır, ancak katılımcılar duygu, destek, bitki ve hayvan rollerini seçmekte özgürdürler. Gruba, karar vermeleri ve kurgusal çevreye ayak uydurmaları için biraz zaman verilir.

Herkes kendi karakteri için daha geniş bir arka plan yaratır ve gündelik hayatlarının ayrıntılarını belirler. “Karakterlerinizin hayatlarını nasıl yürüttüklerini, sorunlarının, görevlerinin ve işlerinin ne olduğunu düşünün. Ve şimdi oyun sahnesinde yerinizi bulun.” Hayali sahnede tüm karakterler doğru yere geldiğinde liderler karakterlerle söyleşiye başlar. Haydutlardan biriyle olan konuşma örnek olabilir: “Kaç yaşındasın?” “30 yaşındayım.” “Henüz bir şey yedin mi?” “Hayır, son derece açım.” “Ailen var mı?” “İnsanlardan nefret ederim çünkü bana kötü davrandılar.” “Yaptığın şeyi neden yapıyorsun?” “Yiyecek ve giysi almak için paraya ihtiyacım var.” Oyunda, insan karakterlerinin yanında başka karakterler de yer alır: yolların ayırma noktasında yaşlı bir ağaç ve her yere yayılan acı. Liderler herkesin her söyleşiyi dikkatle dinlemesi gereğinin altını çizer, çünkü içlerindeki her bilgi daha sonraki doğaçlamaların malzemesi olacaktır. “Kim olduklarını ve neye benzediklerini bilmeniz gerek – böylece sahnede neler olduğunu anlayabilirsiniz. Bu şekilde anlamlı oyun ortamı hayat bulur ve karşılıklı ilişkiler şekillenir.”

BİBLİODRAMATİK OYUN

Oyun, metindeki olayların bir gün öncesinden başlar. Lider bir sinyal verir ve haydutlar oyunu başlatır. Akşam vaktidir; üç kişi bir sonraki gün soygun yapmayı planlamaktadırlar, ancak tartışmaya başlarlar. Başta konuşma İngilizce olarak yapılır, sonra herkes kendi anadilinde konuşmaya başlar – Lehçe, İzlandaca ve Türkçe. Bir süre sonra lider oyunu durdurur ve hareket, sırasıyla farklı yerlere taşınır. Bunu söyleşiler izler. Hanın sahibi, tapınaktaki rahipler, yol kenarındaki ağaç, Samiriyeli, avını bekleyen acı ve fileto hazırlayan tüccar mevcut durumları ve duyguları hakkında konuşur. Oyunun başladığını anlatan zil çaldığında tüm karakterler doğaçlamaya başlar. Sahnede son derece kaotik ve gürültülüdür, farklı yerlerde aynı anda hareket başlar ve karakterler birbirleriyle etkileşime girer. Oyun, doruk noktasına, yani göçebeye yapılan saldırıya ulaştığında, liderler oyunu durdurur ve herkese ne hissettiğini sorar. Sonrasında oyun devam eder ve bir süre sonra liderler zamanın dolduğunu bildirir. “Birkaç saat geçti. Durum değişti. Şimdi neler oluyor?” Oyunun ilerleyen zamanlarında liderler grubun dikkatini birkaç önemli olaya çeker ve bazı karakterlerle kısa söyleşiler yaparlar.

YANSITMA ÇEMBERİ

Bibliodramatik deneyimin sonunda grup “şimdi ve burada” gerçekliğine döner. Katılımcılar, birbirlerine gerçek isimleriyle seslenerek rollerinden çıkmak için birbirlerine yardımcı olur. Çember oluşturup yapılan özetleyici konuşmalar üç konuya odaklanır: “Rol seçimimi nasıl algılıyorum? Bu öyküde ne oldu? Oyun ve kendi hayatım arasında nasıl bir bağlantı görüyorum?”

Bibliologun Özgüllüğü

Bibliodramadaki ana odak, seçilen karakterlerle özdeşim kurarak bir metindeki daha derin anlama ulaşmaktır. Grup içinde beraberce metni çalışırken daima belirli bir öyküye odaklanılır; metinde sunulan olayla sınırlı kalınır; gizli doğruları ve anlamları, dünya ve kendimize dair bilgileri ararız. Oynama, doğaçlama ya da ifadenin detayları burada önemli değildir. Karşılaşma ve iletişim için ana araç; sözel ifade, isimlendirme, yorumlama, fikirleri netleştirme ve durumun köküne inmektir. Bibliologda, lider, katılımcılara, analizi yapılan öyküdeki karakterlermiş gibi sorular sorar. Katılımcılar, daima birinci şahıs kullanarak (ben ya da biz) karakterlerin gözünden cevaplar verir.

Etkinlik sırasında tekrar tekrar rol değişimi olasılığı, etkinliği çok değerli kılar. Bu, farklı bakış açılarını doğrudan deneyimlememize olanak sağlar ve böylelikle tutum ve görüşleri doğrulamaya yardım eder; farklı düşünen insanlar arasında diyalog kurmaya yarar. Bibliologun yapısı, bibliodramada olduğu gibi Moreno'nun yöntemine dayanır ve üç aşamadan oluşur: ısınmalar, çeşitli etkinlikler ve canlandırma, özet ve grup çalışmasının değerlendirilmesi.

BİBLİOLOGA DAYALI BİBLİODRAMADA KOLAYLAŞTIRICININ ROLÜ

Yael Unterman ve Peta Jones Pellach

Bibliolog kolaylaştırıcılığı (ya da Peter Pitzele'nin deneyimli kolaylaştırıcıya dediği gibi, direktörlük) birçok farklı beceri gerektirir ve çeşitli etkinlikler içerir.

1) **Seçme.** Kolaylaştırıcı, Bibliodramatik olarak çalışılabilecek bir metni belirleyebilmelidir. Her metin bu iş için uygun değildir. En iyileri derin insan dinamiklerini (manevi dinamikler, hatta teolojik sorular içerebilir), karşılaşmalarını ve çatışmalarını içeren; gizemli öğelere sahip veya bizi en azından meraklandıran metinlerdir. İnançlar arası veya çok kültürlü çalışma, farklı uluslardan veya çatışmalı karşılaşmalardan gelen insanlar arasındaki metinleri çağırabilir.

2) **Sınırlama.** Kolaylaştırıcı, metnin hangi noktasında Bibliologa başlayıp neresinde bitireceğini (ideal koşullarda, zaman yeterse) önceden düşünmek zorundadır.

3) **Hazırlık.** Kolaylaştırıcı, hem seçilen metinle hem de gruptaki kişilerle hangi tekniklerin iyi çalışacağına karar vermek zorundadır. Daha çok metin bazlı oturma teknikleri mi uygulanmalıdır, yoksa daha geniş, daha özgür ve teatral teknikler için alan var mıdır (bibliodramaya daha yakın)? Hangi tekniklerin birleşimi, bir taraftan birbirleri üstüne inşa olurken, bir taraftan da grup için keyifli bir deneyim yaratır? Bibliolog sırasında kolaylaştırıcı tarafından sorulan sorular kritiktir ve kişi seans sırasında kendiliğinden gelen sorular sorma konusunda içgüdülerine güvenmeli olsa da, önceden hazırlık yapılması gerekir. Kolaylaştırıcı, ayrıca, sonlandırmadaki öğretide kullanılmak üzere şiiir ya da başka bir metin hazırlar.

4) **Bibliodramayı tanıtmak.** İlk birkaç seansta kolaylaştırıcı burada ne yaptığımızı gruba açıklamalı ve sonra hatırlatmalıdır. Gruba güvenli alan ve kendi sınırlarımızı koruma ihtiyacını hatırlatmalı ve hem rahat hem uyarıcı bir atmosfer yaratmalıdır. Bibliolog seansının başlangıcı şöyle yapılabilir: “Yanlış cevap” vermektten korkmayın.

Burada sadece oynuyoruz ve araştırıyoruz. Eğer çekingenseniz hazır olana kadar bekleyin. Katılım göstermek zorunda değilsiniz, ancak katılırsanız çok daha fazla şey edirsiniz. Konuşursanız, bunu bir karakter üzerinden yapmalısınız. Metni analiz etmeyin, o karakter olun. Cümleleriniz “ben” kelimesi içermeli, “o” değil.”

5) Öyküyü tanıtmak. Kolaylaştırıcının metni açıklaması ve yeterli arkaplan bilgisini vermesi, kişilerin öyküyü ve temel tarihi gerçekleri anlaması açısından önemlidir. Bibliodrama her ne kadar bir tarih dersi olmasa da, kişileri, yanlış bilgiler içeren öyküler canlandırmaya bırakmak eğitsel olmayacaktır.

6) Bibliolog sırasında, kolaylaştırıcı birçok şey yapar:

I. Kişileri mısra okumaya **davet eder.**

II. Karakterlere **sorular sorar.**

III. Kişilerin verdiği cevapları, “ben” dili kullanarak ve farklı kelimelerle onlara geri **yansıtır.**

Örneğin, kolaylaştırıcı sorar: “Cain, Tanrı’ya neden bir adakta bulunma kararı verdin?” Bir katılımcı yanıt verir: “Anne—babamı Tanrı hakkında konuşurlarken duydum ve ben de Tanrı’yla konuşmak istedim.” Kolaylaştırıcı yansıtma yapar: “Annemle babamın bahsettiği bu Tanrı kim, çok merak ediyorum. Bu nedenle bir iletişim kanalı açmak, “Merhaba Tanrı, orada mısın?” demek için bir adak adıyorum.” Bu şekilde yansıtma dört amaca hizmet eder: (a) Konuşan katılımcıya doğrulanmışlık hissi verir, (b) Kolaylaştırıcının katılımcının söylediğini doğru anlayıp anlamadığını kontrol eder; yansıtma yanıtı katılımcı “söylemek istediğim tam olarak bu değildi...” diyebilir, (c) Eğer grup üyeleri söz alan katılımcıyı o an dinlememişlerse veya söylediklerini anlamamışlarsa, kolaylaştırıcı yansıtma yaptığında yeniden döngünün içine girebilirler, (d) Kolaylaştırıcı yansıtma yaparken katılımcıdan daha teatral davranabilir, böylece odadaki dramının seviyesini yukarı çekebilir (örneğin, yukarıdaki cümleyi tekrarlarlarken, kolaylaştırıcı sesini yükseltebilir, hatta *Merhaba Tanrı, orda mısın? derken sesini değiştirebilir.*).

IV. Açıklamalar yapar. Bir katılımcı bir şey söylediğinde, kolaylaştırıcı onunla yetinmez, daha fazla konuşması için katılımcıyı cesaretlendirir. Bunu yaparken “çünkü...”, “yani...”, “ve bu beni şöyle hissettiriyor...” gibi ifadeler kullanır.

V. Bir katılımcının söylediği bir şeyin başka bir katılımcının söylediğiyle uyumlu olduğunu veya çeliştiğini fark eder. Katılımcıların karakterlere hayat verirken oluşturdukları farklı öyküleri ilginç bir şekilde birleştirir ve mevcut Bibliolog sırasında ne olduğunu anlamalarına yardımcı olur.

7) Sondaki paylaşım sürecini yönetmek; kişilere açılabilecekleri ve kişiselliklerini ortaya koyabilecekleri bir alan yaratmak. Bugün neler yaptığımızı ve grup olarak ne hissettiğimizi tartışmak.

8) Geliştirici olmak ve eğitmek. Bibliolog sürecinde, yetkin bir kolaylaştırıcı, katılımcıların metinden kendi derslerini çıkarma ve o anki duygusal tepkileriyle oturmalarına izin vermenin dışında, tartışmayı, katılımcıların hem metinden hem de birbirinden birşeyler ÖĞRENMELEİ doğrultusunda yönlendirir.

Bibliolog ve Bibliodramanın beraber kullanımı, oldukça esnek bir teknikler kümesi yaratır. Ağırlıklı olarak grup tarafından yönlendirilen, yalnızca alıştırmalar ve geribildirimlerden oluşan, kolaylaştırıcının geri planda kaldığı bir süreç olabileceği gibi; kolaylaştırıcı tarafından yönlendirilen, hatta kolaylaştırıcının zaman zaman öğretmen haline geldiği bir süreç de olabilir.

Bibliodramada Kültürler Arası Konular

Proje kapsamında yürütülen pilot çalışma grupları, kültürler arası ve inançlar arası diyalogu geliştirme ve güçlendirmede Bibliodrama kullanımının çeşitli olanakları olduğunu ortaya koymuştur. Bu olanaklar, hem mesajlar hem de metinlerdeki içerikle (ve farklı kültürel geleneklerdeki dindarlık alanıyla ilgili zengin anlatımda) ilgili olduğu gibi, bibliodrama yönteminin uyarıcı doğası ve yoğun duygusal deneyime katkı sağlayan özel teknikleriyle de bağlantılıdır.

Planlanan hedef olan “bibliodrama yoluyla kültürler arası yetkinlikler geliştirme”ye ulaşmak için grupla beraber çalışılacak **metnin seçimi** kritiktir. Bahsi geçen dini metin İyi Samiriyeli, günlük hayatımızda karşılaştığımız kişilere yönelik farklı tutumları ortaya koyan, doğru bir örnektir. Bu metindeki karşı karşıya gelen davranışların çarpışması, kendi duruşumuzu düzeltme, durumu değerlendirme ve bundan sonuç çıkarma konusunda bizi kışkırtır. Mecazi anlam evrenseldir. Tüm dinlerin metinlerinde benzer birçok kaynak vardır ve farklı inançlar arasındaki benzerlikleri ve yakınlıkları işaret etmek, kültürler arası diyalog bağlamında “ötekiler”e ve “yabancılar”a karşı açıklık geliştirmenin en önemli noktalarından biridir. Benzer bir işlev **baş kahramanın** – çalışma grubunun etkinliklerinin etrafında düzenlendiği merkez kişi –, **seçimiyle** yerine getirilir. Bu, kabul ve anlayışı özendirmek için özel bir kanal olabilir. Bunun bir örneği, Musevi, Hristiyanlık ve İslam dinlerinin hepsinde olan, onları “ayrışmaların üstünde” birleştiren Musa figürüdür. Hoşgörü ve diyaloga yönelik bibliodramada, metinde yer alan bu evrensel değerlerle ilgili her yazının analizi çok önemlidir. Çalışma grubu sürecinde en önemli ve verimli olarak ortaya çıkan, bibliodrama deneyiminin bu boyutudur ve katılımcıların sayısız ifadeleriyle doğrulanmıştır. Bu; çalışma grubu programında çeşitli şekillerde, özellikle, tüm dinlerin öykülerinde dile getirilen, her insanın aynı duygu, çelişki ve dramları deneyimlediği gerçeği gösterilerek vurgulanmıştır.

Metnin seçimi **nasıl okunduğuyla** doğrudan ilintilidir. Bibliodramanın özgüllüğü, alışılmadık etkinlikler ve metnin önemli kısımlarına yapılan çeşitli göndermelerin yardımıyla, yazılı metinle kişisel bir ilişki geliştirmektir. Kişilerin sessizce yaptığı bireysel okumaların veya belli bir kısmı grup üyelerinden birinin yüksek sesle okumasının yanında, bibliodramada; fiziksel etkinlikler, roller içine giren katılımcıların yüksek sesle okumaları, diğer katılımcılarla etkileşim ve sanatsal ifadeler kullanılır. Bu şekilde, tüm öykülerin veya tekli ifadelerin (çok bilinenlerinin bile) yeni yönlerini keşfetmek mümkündür. Okumalarda hayret verici ve benzersiz koşullar yaratmak, saklı ve muğlak anlamların keşfedilmesini sağlar ve yaratıcı yorum çabasını, “metnin dışından sözcüklerin içine bakmayı” özendirir. Bibliodramada metnin okunması, tarif edilen dünyayı analiz etmek için başlangıç noktasıdır: **Canlandırma** yoluyla bu dünyanın yapısının ve sembolik alanın içine dalmak. Sahnede başka biri ya da başka bir şey olmak, daima davranışta bir değişikliği ve dayatılan kurallara boyun eğmeyi gerektirir. Canlandırılan karakterleri anlamak ve onların duygularıyla özdeşim kurmak çaba ister, ki bu, kültürler arası becerilere yönelik benzersiz bir alıştırmadır. Öncelikle, ancak sonradan entelektüel boyutta bir analizi yapılan duygusal bir deneyime dayanır ve sonunda gündelik hayatta benimsenen davranış ve tutumlara dönüşür. Eğitimsel deneyimin bu eşsiz yönü, bibliodramayı, farklı inanç ve kültürlerle dair metinlerin alışılabilirliği çalışmalarıyla ayırır. Çalışma grubu sürecinin katılımcılar üzerindeki etkisi sayesinde, süregelen kalıplaşmış inançların varlığını doğrular ve kişiyi duyarsızlık ve pasiflikten uzaklaştırır. Bu

noktada önemli olan bibliodramanın **rol değişimi** diye adlandırılan tekniğidir. Bu teknik, oyuncuların, bir çatışmanın ya da diyalogun iki tarafıyla da empati yapmalarını sağlar. Sahneye çağrılan her karakterle konuşarak, karakterin adına kendimize cevaplar verme fırsatı yakalarız. Bu çalışma, katılımcıların, kendilerini farklı düşünen, hisseden ve davranan “başka biri”nin konumuna koymalarını gerektirir.

Etkinliklerin özgür ve doğaçlama yapısıyla bağlantılı olarak ortaya çıkan **komik öğeler**, bibliodrama için hayati önem taşır. Bu, aynı zamanda, farklı inanç ve görünümünün olduğu her ortamda ortaya çıkan gerilimleri ve yüzleşmelerin yoğunluğunu nötrlemek yoluyla, ötekiliğe alışma amacına ulaşmak için de önemlidir. Sahnede yaratılan gerçeklikle özdeşim kurmaya yardımcı olan, bibliodramada kullanılan nesnelere: kumaşlar, maskeler ve kostümler. Kültürler arası yetkinlik geliştirme amacıyla, canlandırmanın yanısıra, çalışma grupları kapsamında **çeşitli yöntem ve teknikler** kullanılır. Özellikle yararlı ve etkili olanlar; sanatsal dışa vurumun, mecazi ve muğlak ifadelerle olanak sağlayan, farklı bağlamları çağrıştıran çeşitli formlarıdır. Pilot çalışmalar, herhangi bir konu farklı bilişsel araçlar kullanılarak çeşitli şekillerde analiz edilirse, bunun, sürece aktif katılım sağlayan kişilerde merakı, katılımı ve eleştirel yansıtma becerisini artırdığı varsayımını (aslında bariz olan) doğrulamıştır. Tüm bu nitelikler, herhangi bir tür diyaloga girme çabasında gereklidir.

Bibliodramanın eğitsel bir yöntem olarak gücü, **kollektif doğasından** da kaynaklanır. Yalnızca başkalarıyla yakın işbirliğinin kendisi bile, bir uzlaşmaya varmayı ve kişinin tercihlerini takım çalışmasındaki dinamiklere uyumlandırmasını gerektirir. Dahası, bibliodrama yönteminin özü olan, kişinin fikirlerinin diğer katılımcıların görüşleriyle sürekli çarpıştırılması; gerçekler, değerler ve nedenlerle ilgili sorunlu sorulara cevap aramak için zengin ve çeşitlik içeren bir arka plan yaratır. Bir bibliodrama oyununda, her ifade ve her hareket anında bir tepki alır. Bu tepki; yalnızca sözel düzlemde değil, aynı zamanda, sözel olmayan (beden dili) mesajlar ve yaratılan olaylar yoluyla oluşan duygusal düzlemde de yansımaları bulur.

YÖNTEM

Pilot çalışmalarda edinilen deneyimler, bibliodramanın kültürler arası amaçlar için farklı kullanım yollarını sunan bir etkinlik planı yaratmaya hizmet etmiştir. Senaryoların yapısı iki temel bölüm içerir: kültürler arası bağlamı tanımlamak ve etkinliklerin ayrıntılı planı. Her senaryonun ilk bölümü, önerilen tekniklere ve çalışma grubunun gidişatına doğrudan gönderme yapılan kültürler arası yetkinliklerin bir listesiyle açılır. Yetkinliklerin tarif edilmesinde ve tutum, beceri ve bilgi olarak ayrıştırılmasında, Martyn Barret tarafından yapılan bir araştırma kullanılmıştır (Ulusalılık, Etnisite ve Çokkültürlülük Araştırmaları Merkezi/ Centre for Research on Nationalism, Ethnicity and Multiculturalism— CRONEM: <http://www.theewc.org/content/resources/intercultural.competence/#models>). Etkinliklerin kültürler arası boyutunu daha da netleştirmek üzere, liderin hedefleri ve öngördüğü sonuçlar (katılımcılar üzerinde belirgin bir etkisi olan) belirlenir. Çerçevenin bu kısmı, yazılı metnin hitap ettiği grubun doğası ve kısaca gündemiyle ilgili açıklamalar da içerir. Kültürler arası yetkinliklere ayrılmış olan senaryonun yapısının bu ilk kısmının tamamı, bibliodramanın eğitimde yaratıcı bir şekilde uygulanması için gereklidir, çünkü bu kısım, canlandırma yöntemi ve çeşitli inançların kutsal metinlerinin mirasının kullanılması sayesinde yaratılabilen kültürler arası ve inançlar arası içeriğin çok zengin olan potansiyelini tarif eder. Özellikle önemli olan, bu programın yetişkin katılımcıların ulaşabilecekleri kültürler arası diyaloga aktif katılımı ilgili özgül bilgi ve beceri alanlarını (“öğrenme çıktılarını”) belirtmektir.

Senaryoların ikinci kısımları, her etkinliğin derinlemesine “adım adım” tarifini içerir. Bibliodrama tekniklerini tanıtmaya ve ev sahibinin rolü üzerine bir dizi ipucu barındırır. Özellikle belirtilmesi gereken, çeşitli dinsel ve kültürel geleneklerle onların tarihi, coğrafi ve sosyal koşullarına dair bilgiye bağlı bileşendir. Bu bileşen, analiz ve yorumun yapılabilmesi için uygun zemini sağlama amaçlı seçilen metnin içindedir. Böylesi bir bilginin varlığı sayesinde, grubun doğaçlama ve kendiliğinden etkinlikleri belirli gerçekliklerin içine yedirilir ve katılımcılar sözkonusu edebi gerçekliği anlama konusunda yararlı bilgiler edinirler.

Kültürler arası eğitimde bibliodramanın kullanımı, çalışma grubu liderlerinin bir grup projesini yönetme konusunda belirli becerilere sahip olmasını gerektirir. Çok önemli bir nokta, katılımcıların duygusal yatırımlarını kontrol etmektir – ki bu bazen terapötik hedeflere odaklanan ve farklı bir yaklaşım gerektiren bir psikodrama seansındakilere benzerlik gösterir. Bibliodrama deneyimini duygu dünyasında konumlandırmak bu yöntemin gücünü belirler, ancak aynı zamanda, zorlayıcı duyguları ve duygu durumlarını tetikleyebileceğinden, olası tehditler için de bir potansiyel yaratır.

Senaryolar, farklı bağlamlarda ve farklı gruplara, hem çok aşamalı bir program içinde hem tek bir ders halinde sunulabilir. Alıntı yapılan metinler, temelde üç büyük tek tanrılı dinin – Musevilik, Hristiyanlık ve İslam – yazılarından alınmıştır. Ancak, kutsal öykülerin orjinalleri, programın kültürler arası tonlamasını belirleyen tek veya en önemli etmen değildir. Bu hususta en temel mesele, din ve kültürel geleneklere yönelik hassasiyet, empati ve açık tutum uyandırma amacıyla yapılan bireysel seansların yapı ve mantığıdır. Önerilen alıştırmalara katılımın, herşeyden önce, kalıp kanılar ve sık rastlanan düşünce desenlerinin üstesinden gelmeye, “başkaları”yla önyargılardan bağımsız ilişkiler kurmaya yardım etmesi beklenmektedir. Bibliodrama deneyimi, herşeyden önce, kendi inançlarımızı anlama ve yoğunlaştırmamıza olanak verir. Başka bakış açılarını kabul etmemiz ve onlara saygı duymamız için gerekli koşuldur (çelişkili bir şekilde), çünkü tüm dinlerin temeli olan ana evrensel değerlere ulaşmak, diyalog ve uzlaşmayı kolaylaştırır.

Senaryolarda sunulan grupta çalışma yöntemleri, bütün halinde veya parça parça kullanılacak seans modüllerinden oluşur. Ancak, yazarlar, kültürler arası diyalogun karmaşık zorlantılarına cevap verecek yeni eğitsel programlar yaratma noktasında ilham olma umudu da taşımaktadırlar.

III

EĞİTİM SENARYOLARI

Macaristan
YUSUF'UN ÖYKÜSÜ
YABANCI OLMAK –NAOMI VE RUTH
İYİ SAMİRİYELİ

Polonya
KİŞİNİN KADERİNİ ŞEKİLLENDİRMESİ – MUSA VE YANAN ÇALI
BÜYÜ EFSANELERİ – HASİDİK MUSEVİLİK TASAVVUFU
(LEGENDS OF ENCHANTMENT – HASIDIC JEWS` MYSTICISM)
SÖZ VE YOL – RUMİ İLE BULUŞMA

İzlanda
İNSANLIK VE KARDEŞLİK: İYİ SAMİRİYELİ KISSASI
KARDEŞLİK VE İNSANLIK: YARATICI YAZMA YÖNTEMLERİYLE BİBLİODRAMA
KÜLTÜRLER ARASI VE İNANÇLAR ARASI İLETİŞİM: ÇEŞİTLİ ORTAMLARDA
BİBLİODRAMA ALIŞTIRMASI

Türkiye
RUMİ: BİRBİRİNİ ANLAMAYAN DÖRT KİŞİ
RUMİ: ÖLÜMSÜZLÜK AĞACI
RUMİ: SAĞIRIN HASTA ZİYARETİ

İsrail
KAHRAMANLARDA BİBLİODRAMA
AKİVA HAHAMI VE RACHEL
ST CLARE
RUMİ VE ŞEMS

Macaristan

YUSUF'UN ÖYKÜSÜ

YABANCI OLMAK –NAOMI VE RUTH

İYİ SAMİRİYELİ

Budapeşte’de Şubat 2012’den Ağustos 2012’ye kadar süren bir dizi çalıştay organize edilmiştir. Grup iki haftada bir dörder saat olmak üzere düzenli aralıklarla toplanmış; zaman zaman tüm güne, en sonunda da tüm bir hafta sonuna yayılan seanslar yapmıştır. Seanslar iki deneyimli Bibliodrama lideri tarafından yürütülmüştür:

Tünde Majnai–Hideg (Protestan): teolog, psikodrama lideri, Bibliodrama eğitmeni, süpervizör, aile danışmanı, ruh sağlığı danışmanı, öğretmen.

Péter Pius Varga (Katolik): öğretmen, psikodrama lideri, Bibliodrama eğitmeni, Budapeşte’deki Eötvös Loránd Üniversitesi’nde yardımcı doçent, yetişkin eğitimi seminerlerinin deneyimli lideri, Avrupa Bibliodrama Ağı’nın üyesi.

Görüşümüz, grup kompozisyonunun Macaristan’ın gerek kültürel ve dini çeşitliliğini gerekse sosyal tabakalarını yansıtmaya yönündeydi. Davetimizin hedef grupları; genç Katolik İncil grupları, özgür Musevi cemaatleri, Çingene kültürel ve yetişkin eğitimi kurumları ve önceki Bibliodrama gruplarının katılımcılarıyla. Amacımız, gündelik gerçeklere dair meselelerin ve gerginliklerin ortaya serilmesi ve İncil metinlerinin içinde “mış gibi” alanda Bibliodrama araçlarıyla işlenmesiydi.

100 saatlik çalışma gruplarının başında ana hedef, grup uyumunu ve güvenini olabildiğince erken yaratmaktı. Seansların temasal odağı, kişinin kendini ve karşısındaki yabancıyı deneyimlerken ortaya çıkan karşıtlık üzerine inşa edildi ve konuyla ilgili pasajlar her seans için belirlendi. Notlar ve kişisel geribildirim; grup üyelerinin birbirlerine giderek daha çok açıldığı, kişisel katılım ve konu hakkında yapılan yansıtma ile kendilerini giderek daha iyi ifade ettiği ve birbirleriyle iletişim kurduğu süreci yansıttı. Grup sürecinin uzunluğu ve gruptaki güvenin güçlenmesi, Hristiyan–Musevi diyalogunu vurgulayan ve tarihsel travmaların, yanlış anlaşılma dinî hareket ve sembollerin düzeltildiği katartik (duyguların ifade edildiği, boşaldığı) bir konuşmaya sebep oldu. Seanslardan birini yalnızca bu diyaloga ayırdık; bu, grup içindeki hoşgörüyü, açıklığı ve diyalog kurma konusundaki istekliliği

daha da derinleştirdi. Yoğun seanslar grup s¼recinde dikkat çekti: İki kere olmak üzere tüm gün, normal seanslardan hemen sonra ve iki buçuk gün süren kapanış seansı herkes için akılda kalıcıydı. Bu seanslarda katılımcılar daha yoğun bir birliktelik, daha yakın bir grup çalışması ve daha derin bir kişisel katılım deneyimlediler.

Çalışma gruplarının sonunda, bazıları, mesleki hayatlarında kullanabileceklerini hissettiklerini söyleyerek daha ileri düzeyde Bibliodrama eğitimlerinde yer alma arzularını ifade etti. Ayrıca, grubun daha görün¼r olmasının, medya ve internet forumlarında dinler arası diyalog çerçevesinde deneyimlerin paylaşılmasının gereği dile getirildi.

Aralık 2011'de çeşitli forumlarda yayınladığımız davetimize yirmiden fazla kişi başvuru yaptı ve ilk seansa yirmi bir kişi katıldı. Katılımcıların beklentilerini öğrenebilmek için, herkesten, temel kişisel ve mesleki bilgilerle, katılmak için nasıl bir motivasyona sahip oldukları ve sonrasında grup çalışmasıyla edecekleri deneyimleri nasıl kullanabileceklerine dair sorular içeren bir anket doldurmasını istedik.

Çingenelerin katılımı olmasa da, beklenen tüm dini ve kült¼rel çeşitlilik grupta gözlendi. Dini bir pencereden bakıldığında, Hristiyan kiliselerinin (Roma ve Yunan Katolik, Luteryan, Protestan, Pentakostal) temsilcileri çoğunlukta olmasına rağmen, Musevilikteki çeşitlilik de (dindar, liberal, laik, din değiştirmiş), dindar olmayan görüşler de mevcuttu. Katılımcıların meslekleri açısından bakıldığında, çoğu yetişkin eğitiminde öğretmen, psikolog, danışman, sosyal hizmet uzmanı gibi görevlerde çalışıyordu. Grubun kendisi çeşitlilik içeriyordu ve katılımcıların işleri nedeniyle, Çingeneler, tarihsel travmalar, azınlıklar ve yoksulluk gibi daha geniş tabakaların sorunları da grup içinde gündeme geldi.

YUSUF'UN ÖYKÜSÜ

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlerin kendine özgü özelliklerini fark etmek; diyalog üzerine ortaklığa dayalı bir toplumda var olmayı öğrenmek.

Beceriler

Farklı kültür ve dinlerden gelen insanlarla etkileşim yoluyla tolerans göstermeyi öğrenmek; kıskançlık ve ayrımcılığı fark etmek; bu duygular üzerinde çalışarak onları daha iyi anlamak.

Bilgi

Kültürlere özgü bilgiler; Musevilerin atasının öyküsü; Yusuf ve ailesi; psikolojik bilgi: Katılımcılar, Yusuf'un öyküsü yoluyla en derin insani duygulardan biri olan kıskançlık üzerine çalışırlar .

Hedef gruplar

Bu senaryo, kültürel açıdan çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur.

Amaçlar

- Başka kültürlerdeki ayrımcılık, iltimasçılık, kıskançlık, öfke, yüzleş(tir)me gibi ortak sorunları keşfetmek; ayrıcalığın kabul etmesi kolay olmayan bir gerçeklik olduğunu, suçluluğa neden olan kıskançlıkla sonuçlandığını ve insanların suçu dışsal bir “düşman”a yansıtmak için bir günah keçisi bulmaya çalıştığını anlamak.
- Kutsal metinlerdeki karakterlerle özdeşim kurma yoluyla, ayrıcalıkların yarattığı sorunlarla, uluslar ve dinler arasındaki yüzleşmelerle baş etmek; kişinin kendini yansıttığının önemini vurgulamak.
- Katılımcıların, kutsal metinlerdeki ailelerin öyküleri yoluyla evrensel yaşam deneyimlerinden öğrenmelerini sağlamak ve kendi alışkanlıklarıyla kıyaslama yapmalarının yolunu açmak.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- Musevilik tarihinde önemli bir yeri olan Yusuf'un ve ailesinin öyküsüyle ilgili kapsamlı bilgi.
- Tarihsel bağlam ve insan davranışının psikolojik mekanizması hakkında daha derin bir anlayış.
- Kendi yaşam öyküleriyle olan benzerlikleri anlayarak, kıskançlık nedeniyle toplumda ortaya çıkan ayrımcılığı fark etmek.
- Musevilik'in özgün yapısını anlamak. (İnananlarını, Tanrı tarafından seçilen insanlar olarak gören.)
- Hem Musevilerin hem Hristyanların kendilerini Tanrı'nın seçilmiş insanları olarak gördüğü gerçeğini anlamak ve bunun toplumsal etkilerini tartışmak.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme çemberi
- II. Isınma
- III. Tarihsel bağlamla ve altyapıyla tanışma
- IV. Öykünün canlandırılması
- V. Rollerle ilgili geribildirim
- VI. Paylaşım ve değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme çemberi

İzlenecek adımlar

Katılımcılara nasıl oldukları, hangi fiziksel ve ruhsal duruma ulaştıkları sorulur.

Sorulacak sorular: Günlük hayatınızdan geride neyi bıraktınız? Son çalışma grubu toplantısından sonra herhangi bir konu üzerinde düşünmeye devam ettiniz mi?

II. Isınma

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar ayağa kaldırılır. Herkesten kendi hızında odanın içinde yürümeleri istenir. Hızlarını yavaş yavaş artırmaları, sonra yavaşlamaları söylenir.
2. Yönergeler: *Kendinizi başarılı ve tatminkar hissettiğiniz, özgüvenle dolu bir beden duruşu sergileyin. Bu şekilde odanın içinde dolanın ve birbirinize sakince bakın. Birkaç dakika sonra: Bu konumdan çıkın, sıyrılın ve gene kendi hızınızda yürümeye devam edin.*
3. *Başkaları karşısında bilgi, irade veya güzellik açısından yetersiz hisseden biri gibi yürüyün. Tüm bedeniniz, gücünüzün ve özgüveninizin kaybolduğunu yansıtmalı. Birkaç dakika sonra: Bu duygudan sıyrılın ve odanın içinde sakince dolanın.*
4. Eşit sayıda katılımcıdan oluşan iki grup oluşturulur. Odanın bir tarafında kazananlar, diğer tarafında kaybedenler bir araya gelir. Gerçek hayatta böyle hissedilen bir durum üzerinden gitmek yardımcı olabilir. Yönerge: *Bu durumun yaratacağı duyguları taşıyarak odanın içinde dolanın.*
5. Yönerge: *Şimdi kendine güvenli, başarılı kişiler yetersiz olanlarla karşılaşsın. Kazananların olduğu gruptaki kişiler, beden dilleriyle, diğer gruptaki kişilere yukardan baktıklarını hissettirsinler. Bu davranışın daha da yoğunlaşmasını sağlar.* Yaklaşık dört dakika sonra roller değiştirilir.
6. Yönerge: *Göz kontağı yoluyla bir eş seçin. Eşinizle deneyimlerinizi paylaşın. Bunun için herbirinizin dörder dakikası olsun.*
7. Yönerge: *Şimdi her çift başka bir çift bularak dörtlü gruplar oluşturmalı. Tüm önemli konuları yaklaşık 10–12 dakika içinde tartışın. Zaman dolduğunda katılımcılardan konuşmayı toparlamaları istenir ve onlara, duygu ve deneyimlerine dayalı canlı bir heykel yapmaları için hazırlık yapmaları söylenir.*
8. Her grup kendi heykellerini diğerlerine sunar. (Fikirler ve istekler çatışabileceği için ortaklaşa

çalışma kolay olmayacaktır – bazıları orjinal fikirlerini geri çekmek veya değiştirmek durumunda kalacaktır.) Bu çalışma, grup içindeki rekabet duygusunu işlemek adına yardımcıdır.

9. Yönerge: *Heykellere dikkatle bakın. Çağrışımınız nedir? Bir başlık bularak ifade edin!*

Kahve arası

III. Tarihsel bağlamla ve altyapıyla tanışma

Metin okuma – Yaradılış 37, 2–8, 12–14, 18–25, 27–28

İzlenecek adımlar

1. 12 erkek çocuğun ve annelerinin ilişkilerini anlatan Yusuf'un aile ağacının tanıtımı.
2. Karakterlerin isimleri kağıtlara yazılır (açıklayıcı birkaç ifadeyle birlikte) ve yere konur; böylelikle katılımcılar yazıların etrafında dolaşıp kendileri için ilham verici olanını seçebilirler.
3. Başka roller de seçilebilir: Yusuf'u 20 gümüş şekel (İsrail'in para birimi) için satan Midianite (İbrahim'in soyundan gelen, eski kuzey Arap toplumu) tüccarları.

IV. Öykünün canlandırılması

Rollerin seçimi

İzlenecek adımlar

1. Roller seçerken katılımcılara verilen öneriler: *Herhangi bir karakterden etkilendiniz mi? Olayları yeni ve farklı bir bakış açısından takip etmek için bir zıt rolle de özdeşim kurabilirsiniz.*
2. Birkaç dakika sonra: *Kararınızı verdiyseniz, seçtiğiniz karakterin isminin yazılı olduğu kağıdın yanına gelin. Söz konusu karakterle özdeşim kurduğunuzu anlatmak için bir eşarp alın. İçinize dönmek için kendinize biraz zaman verin.*
3. Yaklaşık iki dakikalık sessizlikten sonra: *Hazırsanız lütfen kendinizi tanıttın!*
4. *Şimdi aile üyelerinizi ve aile içindeki konumunuzu bulun veya grubunuza katılın. Sorular sorarak birbirinizi rolünüze ısındırın: Kimsiniz? Kaç yaşındasınız? Ne yapmak istiyorsunuz?*
5. Yaklaşık 10 dakika sonra, grup liderleri, farklı sahnelere dönüşümlü olarak odaklanarak karakterlerle tek tek konuşur

Canlandırma

1. Sahne – Yakup ailesiyle birlikte evdedir. Yusuf ve Benjamin iki küçük çocuğudur. Anneleri olan Rachel zaten ölmüştür. İkinci eşler ve hizmetkarlar da ortamda olabilir.
2. Sahne – On erkek kardeş hayvan otlatmaktadır.
3. Sahne – Kuyunun yanında Yusuf ve kardeşleri karşılaşırlar.

V. Rollerle ilgili geribildirim

İzlenecek adımlar

1. Rollerle ilgili ilk geribildirim, canlandırmanın sonunda söyleşiler yoluyla alınır. Şu soruları sorun: *Şimdi ne hissediyorsunuz? Duygularınız şu anda nasıl?*
2. Grup lideri, katılımcılara, rollerinden çıkmaları ve gerçek kişiliklerine dönmeleri yolunda yönerge verir.

3. Rollerle ilgili ikinci geribildirim grup düzeyinde gerçekleşir. Grup liderleri, önemli sahneler üzerinden olabilecek yoğun yüzleştirmelere karşı hazırlıklı olmalıdır. Güçlü duygular ortaya çıkabilir. Grup dinamiklerinde kıskançlık ve korku da gündeme gelebilir. Duyguların çalışılması ve tartışılması için daha çok zaman gerekir.
4. Yönerge: *Üçlü gruplara ayrılın ve en önem verdiğiniz deneyimlerinizi paylaşın.* Tartışmayı hareketlendirmek için sorulabilecek sorular: *Neden bu rolü seçtiniz? Canlandırma sırasında sizi ne(ler) hayrete düşürdü? Herhangi birşey sizi incitti mi?*

VI. Paylaşım ve değerlendirme

İzlenecek adımlar

1. Olası sorular: Rollerinizin içindeyken nasıl hissettiniz? Kişisel düzeyde ve kültürler arası diyaloga dair neler öğrendiniz?
2. Grup liderleri, katılımcıların, bu düzeyde dahi, yoğun duygular taşıyabileceğini bilmelidir. Lütfen, sizin için önemli olan konuları bir sonraki oturumda tartışmak için gündeme getirin.

Kaynak metinler

İncil, Yaradılış 37

Christian the Chergé: *L'échelle mystique du dialogue* (The Mystical Ladder of Dialogue) (Diyalogun Mistik Merdiveni).

YABANCI OLMAK – NAOMI VE RUTH

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlere saygı; başka kültürlere yönelik merak; kültürel çeşitliliğe değer vermek.

Beceriler

Farklı kültürlerden gelen insanlarla etkileşim kurabilme becerisi; farklı kültürel çevrelere uyum sağlayabilmek.

Bilgi

Musevi değerleri ve gelenekleri.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen, hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur.

Amaçlar

- Kutsal metinlerdeki bir karaktere bürünme yoluyla toplumdaki “öteki” olma durumunu araştırmak.
- Empatinin önemini vurgulamak ve kutsal metinlerden canlandırmalar yapma yoluyla gelişimine katkıda bulunmak.
- İncil’den seçilen metinleri sahneleme yoluyla katılımcıların farklı bir kültürün değerlerini ve geleneklerini öğrenmesini sağlamak.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- Musevi değerlerine dair önemli bir kaynakla ilgili kapsamlı bilgi edinmek.
- Öykülenen karakterlere yönelik empati geliştirmek.
- Toplumdaki “yabancı” konumuna dair anlayış geliştirmek.
- Yabancılarla karşı kendi duygularının farkına varmak.
- Güvenli bir ortamda yeni öfke yönetimi stratejileri edinmek.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme çemberi
- II. Isınma etkinlikleri (A, B, C)
- III. Metin okuma
- IV. Ruth’un Kitabı ile ilgili tarihsel altyapı
- V. Öykünün canlandırılması: “Yabancı Bir Ülkedeki Ruth”
- VI. Paylaşım ve değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme çemberi

İzlenecek adımlar

Sorulacak sorular: *Hayatınızda neleri geride bıraktınız? Son çalışma grubu toplantısından sonra herhangi bir konu üzerinde düşünmeye devam ettiniz mi?*

II. Isınma Etkinlikleri (A, B, C)

Isınma (A)

”Bahara dair beden ifadesi”

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar, odada dolaşmaya, baharın rahatlığını ve ruhunu hissetmeye davet edilir. Katılımcılar, liderin anlattığı öyküyü dinler ve önerilerini takip eder: *Bugün baharın ilk günü. Bu bahar başlangıcında kendinize bir rol seçin. Herhangi bir şey olabilirsiniz – tomurcuk veren bir ağaç veya ılık gün ışığında büyümeye başlayan bir nergis. Yavaş yavaş büyüyen birer tohum olarak başlayabilirsiniz. Odada bir yer bulun ve duygularınızı ifade eden bir duruş sergileyin.*
2. Yönergeler: *Gözlerinizi kapamanız ve baharı yaşayan bir bahçe veya orman hayal etmeye çalışmanız yardımcı olabilir. Ne tür kokular ve renkler algılıyorsunuz? Bu sahnedeki yeriniz ne?*
3. Katılımcıların etkinliği kendi hızlarında tamamlamalarına izin verilir. Yönergeler: *İstediğiniz*

kadar zamanınız var! Korunaklı tohum formunda kalmakta özgürsünüz ve yavaşça büyüyebilirsiniz (Her kelimenizle direnci kırmaya çalışın.).

4. Katılımcılar etraflarına bakmaya ve dünyanın ne kadar çeşitlilik içerdiğini görmeye davet edilir.
5. Yönerge: *Duyularınızı en çok ifade eden konumu alın! Lider, her kişiyle, kollarına dokunarak ve ne hissettiklerini açıklamalarını isteyerek ilgilenir. Şu an kimsiniz? Bu nasıl hissettiriyor?*
6. Katılımcılardan yavaşça rollerinden çıkmaları ve “şimdi ve burada” gerçekliğine dönmeleri istenir.

Isınma (B)

“Yeniden eve dönmek”

Bu ikinci ısınma bölümünün amacı, bireysel düzeydeki daha derin katmanları harekete geçirmektir.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar metni yüksek sesle okumaya ve öykünün bu kısmını canlandırmak için önemli olduğu düşünülerek seçilen bir cümleyi tekrar etmeye davet edilir: *“Dolu olarak gittim ve Tanrı beni elimde hiçbir şey olmadan geri gönderdi” (Ruth 1: 20–21).*
2. Bir şerit yardımıyla, çalışma ortamı, Bentelem ve Moab’ı temsil edecek şekilde ikiye ayrılır. Yönergeler: *Odanın bu tarafında yoğun bir şekilde kendinizi gerçekleştirdiğiniz, doyum hissettiğiniz anları hatırlayın (Grup lideri, bu tatmin halini beden duruşuyla örnekleyebilir). Odanın diğer tarafı, hiçbir şeye sahip olmamayı veya sömürülmeyi deneyimleyebileceğiniz alandır.*
3. Direnci kırmaya yönelik öneriler: *Kendinize zaman verin! Bir baştan diğerine doğru, belki defalarca olacak şekilde gezinin. Duyularınızı ve imgelerinizi hatırlamak için bir yerde belli bir süre kalabileceğiniz gibi geri de dönebilirsiniz.*
4. Katılımcıların, bunun içsel bir yolculuk olduğuna ve hissedilen duyguların paylaşılma zorunluluğu olmadığına dair bilgilendirilmeleri de direnci aşmaya yardımcı olur.
5. Yaklaşık 10 dakika sonra şu önerilerle çalışma sonlandırılır: *Hayalinizdeki imgeden sıyrılın ve gruba, ortak alanımıza dönün. Etrafta dolaşın ve göz teması kurarak başkalarına bakın.*

Isınma (C)

“Naomi’nin dönüşü”

“Tüm şehir karıştı” (Ruth 1:19). Bu çalışmada, katılımcılar, bir grup etkinliğini deneyimlemeye davet edilir. Katılımcılar, kendi derin bireysel yolculuklarından çıkıp birbirlerine ulaşabilir ve yeni rollere girmeyi deneyebilirler.

İzlenecek adımlar

1. Yönerge: *Karışıklık yaşanan bir şehirde herhangi biri olabilirsiniz.* Bu doğaçlama bir oyun, yoğun bir şehir sahnesi olmalıdır.
2. Katılımcılar, hasat mevsiminin başında günlük rutinleriyle meşgul olan şehir sakinlerinin rollerine girerler. Doğaçlama oynamaları ve birbirleriyle etkileşim kurmaları gerekir.
3. Nasıl hissettikleriyle ilgili katılımcılarla konuşulur.

III. Metin okuma

Ruth 2: 1–3, 2: 8–11 –Yeni bir hayatın başlangıcında Ruth ve Boaz’ın etkileşimi

Ana amaç: Katılımcıların; yabancı olma konumunu, kabul edilen ve entegre edilen biri olmayı, bunlarla ilgili problemleri deneyimlemelerini sağlamak.

IV. Ruth'un Kitabı ile ilgili tarihsel altyapı

Katılımcılar, hasat mevsimine dair Musevi inançları ve törenleri, Musevi toplumunun yabancı kültürlerle dair tutumlarıyla ilgili bilgi edinirler.

İzlenecek adımlar

1. Tarihsel sürece dair açıklamadan sonra katılımcılar rollerini seçerler. Seçimlerine yardımcı olmak için, grup lideri, karakterlerin isimlerini kağıtlara yazar ve yere koyar.
2. Katılımcılar karakterlerini seçtikten sonra 15 dakikalık bir ara verilir. Bu arada katılımcılar rollerine hazırlık yapabilirler.

V. Öykünün canlandırılması: “Yabancı bir ülkedeki Ruth”

Ruth'un Kitabı'ndan seçilen kısım yüksek sesle okunur.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar rollerini seçer, eşarp kullanarak basit kostümler yaratır ve ortamı tanımlar: Naomi'nin evi, Boaz'ın evi ve tarlası, diğer sahneler.
2. Katılımcılarla konuşulur; isimleri, toplumdaki konumları, o anki hisleri sorulur. Tüm karakterler kendilerini kısaca tanıtır.
3. Canlandırmaya başlamak için bir işaret verilir ve şunlar söylenir: “Sabahın erken saatleri, insanlar tarlalarda çalışmaya yeni yeni başlıyor.” *Gelişen olaylar konuşmalar ve zamana dair duyurularla bölünür – örneğin “bir saat sonra”.*
4. Oyunun sonunda her katılımcıdan tek tek rollere dair geribildirim sorulur. *Şu an nasıl hissediyorsunuz?*
5. Katılımcılardan rollerinden çıkmaları ve oyun sırasında içine girdikleri tüm ilişkilerden sıyrılmaları istenir.

VI. Paylaşım ve değerlendirme

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan, küçük gruplara ayrılp deneyimlerini paylaşmaları istenir.
2. Katılımcılardan tartışmayı sonlandırmaları ve rollerinden çıkmaları istenir.
3. Paylaşılan deneyimler, kültürler arası diyalogla ilişkilendirilerek tartışılması sağlanır.
4. Neden bu rolü seçtiniz? Başkalarından gelen tepkiler sonucu değiştiniz mi?
5. Daha geniş olan bağlama ve grup dinamiklerine atıfta bulunularak, her katılımcıya geribildirim verilir.

Kaynak metinler

İncil, Ruth'un Kitabı: 1, 19–21; 2, 1–3; 8, 10–13

İncil, Ruth'un Kitabı: 2, 1–3; 8, 10–13

İYİ SAMİRİYELİ

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Farklı düşünenlere karşı açıklık ve empati geliştirmek; farklı kültürel veya dinsel geleneklerden gelmekten ötürü birbirinden uzak düşmüş bireyler veya gruplar arasındaki iletişim engellerini aşmak.

Beceriler

Farklı kültürel görenekler ve dinsel geleneklerden gelen insanlara yönelik tolerans geliştirmek; bu insanların değerlerini anlamak ve onlara karşı açıklık ve merak geliştirmek; yargılama içermeyen davranışlar benimsemek; kendi değer ve inançlarımızın başkaları için mutlak olmadığını öğrenmek.

Bilgi

Kültürlere özgü bilgiler; katılımcılar kutsal metinlerde yer alan kıssaların tarihsel bağlamlarına, özellikle de Museviler ve Samiriyelilerin arasındaki çatışmanın tarihsel kökenlerine dair bilgi edinirler. Çalışma sırasında öyküyle ilişkili kültürel ve dini önyargıların altı çizilir (ilgili antisemitik söyleve özel vurgu yaparak).

Hedef gruplar

Bu senaryo, özellikle kültürel çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur.

Amaçlar

- Önyargıları aşmak.
- Kültürel farklılıkların kabulünü desteklemek.
- İnançlar arası çatışmaların doğasını anlamak.
- Yardım istemeyi ve yardımı kabul etmeyi deneyimlemek.
- Empatinin önemini anlamak ve empatiyi geliştirmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- İnançlar arası çatışmanın doğasını anlamak.
- Sevginin kültüre özgü bağlamlarda ifade edilebileceğini psikolojik olarak deneyimlemek (özel değerler ve belirli sınırlar).
- Önyargılara dair farkındalık geliştirmek.
- Kişisel sınırları daha kapsamlı bir şekilde anlamak.
- Başkalarına karşı empati geliştirmek.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme çemberi
- II. Isınma etkinlikleri
- III. Metin okuma ve tarihsel arkaplanın tanıtımı
- IV. Öykünün canlandırılması
- V. Rollerle ilgili geribildirim
- VI. Paylaşım ve değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme çemberi

Bütünleşme çemberi, katılımcıların bir önceki çalışmadaki olayları ve deneyimleri hatırlamasına yardımcı olur. Aynı zamanda, katılımcıların mevcut fiziksel ve ruhsal durumlarını paylaşmalarına olanak tanıyarak gruba hızlıca entegre olmalarını sağlar.

İzlenecek adımlar

1. Odanın ortasına seçmeleri için yeterli sayıda ve renkte eşarp konur. Katılımcılara şunlar sorulur: *Hangi renk şu andaki duygularınızı temsil ediyor? Birini seçin! Elinize alın ve ondan bir şekil oluşturmaya çalışın. Hazır olduğunuzda, bizim de görebilmemiz için yaptığınız şeyi önünüze, yere koyun.*
2. Sorulacak sorular: *Son çalışma grubu toplantısından sonra herhangi bir konu üzerinde düşünmeye devam ettiniz mi? Bu noktaya nasıl geldiniz? Bu rengi ve şekli neden seçtiniz? Neyi ifade etmek istediniz?*

II. Isınma etkinlikleri

Bu ısınma etkinliği, katılımcıları, yardım eden veya yardım etmeyen rollerinden birini seçmeleri konusunda hazırlar. Daha derinlemesine anlama için zıt-rolleri denemek de önemlidir.

İzlenecek adımlar

1. Yönergeler: *Odanın içinde kendi hızınızda dolaşın, birbirinizi göz teması kurarak ve başınızı sallayarak selamlayın. Hızınızı kısa bir süre için artırın, sonra tekrar yavaşlayın.*
2. *Gruptan birini seçin ve bir süre, onunla beraber, onun hızında yürüyün. Sonra bir başkasını bulup ona katılın, sonra da bir başkasını.* Bu alıştırmaya, 4–5 kişiyle yapılabileceği kadar devam eder.
3. Eşit sayıda katılımcıdan oluşan iki grup oluşturulur. Gruplardan birini oluşturan kişilerin başları beladadır ve yardım isterler, hatta yardım için yalvarırlar. *Somut bir zorluk hayal etmeye çalışın ve bunu ifade edecek bir yer ve duruş bulun.* Diğer grubun üyeleri, ihtiyacı olan bu kişilere ilgi göstermezler ve umursamazca yanlarından uzaklaşırlar. *Neden acele etmek zorunda olduğunuz ve başı belada olanları geride bırakmak zorunda olduğunuzu açıklayacak bir sebep düşünün. Kendinize zaman verin ve başlayın!*
4. Yaklaşık beş dakika sonra katılımcılara durmaları ve rollerinden çıkmaları için bir işaret verilir. Roller değişir ve etkinlik bir beş dakika daha devam eder. Etkinlik, herkes grup üyelerinin çoğuyla karşılaşmış olduğunda sonlandırılır.
5. Katılımcılardan zihinlerinde bir ısınma yapmaları istenir. Yönergeler: *Hayrete düşmenize neden olan ve beklemediğiniz bir yardım aldığınız bir olayı hatırlayın. Bu olay, uzun zaman önce veya yakın zamanda gerçekleşmiş olabilir.*
6. Yönerge: *Üçlü gruplara ayrılın ve düşünce ve deneyimlerinizi paylaşın.*

III. Tarihsel bağlamın ve arkaplanın tanıtımı

Metnin okunması ve tarihsel arkaplanın tanıtımı

İyi Samiriyeli: Luke 10, 25–36

İzlenecek adımlar

Giriş yapıldıktan sonra yere kağıt parçaları konur. Her kağıt parçasının üzerinde, açıklamaya yönelik anahtar kelimelerle birlikte öyküdeki (antik Musevilikteki dini grupları temsil eden) karakterlerin isimleri yazılı olmalıdır.

IV. Öykünün canlandırılması

Rollerin seçimi

Katılımcılara öneriler: *Herhangi bir karakterden etkilendiniz mi? Olayları yeni, farklı veya bilinmeyen bir bakış açısından takip etmek için bir zıt–rolle özdeşim kurabilirsiniz.*

Katılımcılar kararlarını verdikten sonra, seçtikleri rollere zihinlerinde hazırlanabilmek için kullanabilecekleri bir ara verilir

İzlenecek adımlar

1. Ara sonrası grup liderleri metni yeniden yüksek sesle okur.
2. Yönergeler: *Lütfen seçtiğiniz karakterle özdeşim kurduğunuzu anlatmak için bir eşarp alın. İçinize dönmek için kendinize biraz zaman verin. O an nerede olduğunuzu, hangi kıyafetleri giydiğinizizi, nasıl bir ortamda bulunduğunuzu ve nasıl niyetler taşıdığınızı hayal edin.*
3. Yaklaşık iki dakikalık sessizlikten sonra: *Hazırsanız lütfen kendinizi tanıttırın!*
4. Katılımcılara öneriler: *Lütfen sahneleri siz yaratın. Erika (Jericho) ve Kudüs arasında 27 km.lik bir yol var. Oldukça tehlikeli bir coğrafya, yol boyunca hırsızlar pusuda bekliyor. Yol kenarında bir han var. Tüccarın biri eşeğiyle yolculuk ediyor.*
5. Bir grupta yer alan kişiler biraraya gelir ve birbirlerini rollerine alıştırırlar. *Birbirinize kim olduğunuzu ve niyetinizin ne olduğunu anlatın.*
6. Yaklaşık 8 dakika sonra, grup lideri, grubu sessizliğe davet eder ve sahneleri dondurur. Katılımcılara etraflarına bakmalarını söyler. Katılımcılara tek tek sorar: *Kimsiniz? Nerelisiniz? Neden buradasınız? Ne yapmak istiyorsunuz?* Sonrasında hareketsizlik sonlandırılır ve oyun tekrar başlar.
7. Hırsızlık olduktan, Samiriyeli yardım için geldikten ve yaralı kişiyi hana götürmeye çalıştıktan sonra sahneler tekrar dondurulur. Katılımcılara şu sorular sorulur: *Şu an neler hissediyorsunuz? İçinizde neler oluyor?* Sonrasında hareketsizlik sonlandırılır ve oyun tekrar başlar. Oyun bir süreliğine devam ettirilir, sonrasında sonlandırmak için bir işaret verilir.

V. Rollerle ilgili geribildirim

İzlenecek adımlar

1. Rollerle ilgili ilk geribildirim, canlandırmanın sonunda söyleşiler yoluyla alınır. Grup lideri şu soruları sorar: *Şimdi ne hissediyorsunuz? Duygularınız şu anda nasıl?*
2. Tüm katılımcılarla konuşulduktan sonra, grup lideri, katılımcılara, rollerinden çıkmaları ve gerçek kişiliklerine dönmeleri yolunda yönerge verir.
3. Rollerle ilgili ikinci geribildirim grup düzeyinde gerçekleşir. Yönerge: *Üçlü gruplara ayrılın ve en önem verdiğiniz deneyimlerinizi paylaşın.* Tartışmayı hareketlendirmek için sorulabilecek

sorular: *Neden bu rolü seçtiniz? Canlandırma sırasında sizi ne(ler) hayrete düşürdü? Herhangi birşey sizi incitti mi? Kendi hayatınızla nasıl bir ilişki kurdunuz?*

VI. Paylaşım ve değerlendirme

İzlenecek adımlar

1. Tartışmayı hareketlendirmek için sorulabilecek sorular: *Rollerinizin içindeyken nasıl hissettiniz? Kişisel düzeyde ve çalışma konumuz olan kültürler arası diyaloga dair neler öğrendiniz?*
2. Daha fazla gelişim için katılımcılardan daha sonra düşüncelerini yazmaları ve gruba e–postayla ulaştırmaları istenebilir.

Kaynak metinler

İncil, Luke 10, 25–36

Polonya

KİŞİNİN KADERİNİ ŞEKİLLENDİRMESİ – MUSA VE YANAN ÇALI

BÜYÜ EFSANELERİ – HASİDİK MUSEVİLİK TASAVVUFU (LEGENDS OF ENCHANTMENT – HASIDIC JEWS` MYSTICISM)

SÖZ VE YOL – RUMİ İLE BULUŞMA

Proje kapsamında Bielsko–Biala’da bir çalışma grubu organize edildi. Çalışma grupları, Ocak 2012’den Haziran 2012’ye kadar Grodzki Tiyatrosu’nda gerçekleştirildi. Hafta sonları iki günlük toplantılar düzenlendi ve toplamda 100 saat süren yedi seans yapıldı. Çalışma gruplarının programlarını oluşturma ve yürütmeden sorumlu iki kişi vardı:

Krystyna Sztuka: Psikoloji doktoru, klinik psikolog, yaratıcılık psikolojisi uzmanı, akademisyen. Yıllardır bireysel psikoterapötik çalışmalarını ve Bibliodramatik grup çalışmalarını yürütmektedir (Bibliodramayı, geniş tanımıyla insan gelişimini ve yetişkin eğitimi destekleyen bir yöntem olarak algılar; Bibliodramayı Moreno’nun psikodrama yöntemi ve Ignatius’un Loyola yöntemiyle bütünleştirerek çalışır. Avrupa Bibliodrama Ağı’nın üyesidir ve Katolik’tir.

Bibliodramayı, İncil tasvirlerini ve öykülerini sanat dilinde ifade etme çabası ve böylelikle, olabildiğince çok sayıda manevi ve psikolojik derinlik katmanlarını ortaya çıkarmak olarak algılıyorum. İncil metinleri, yaratıcı ifade (sahnedeki canlandırma; sessiz tiyatro; dans; uzamsal hareket; sınırlar, renkler, ritim ve uzamsal şekiller üzerinden yaratıcılık) yoluyla kendi duygusal deneyimlerimizi yorumlamanın ana malzemesidir. Alanda uzun yıllara dayanan deneyimime rağmen, bu çalışma gruplarında lider olmak benim için zenginleştirici ve yüceltici bir deneyimdi. Her zaman, Bibliodramanın, Hristiyanlar için kişinin kendisini daha derin anlamasını sağlayan ve kişiyi eğiten bir yöntem olduğunu ve farklı dinsel geleneklerden gelen insanların karşılaşması için de bir zemin yarattığını düşündüm. Bu grupta çalışırken, Bibliodrama kişinin kendi kültürel geleneğinin, üç ana dünya dininden gelen geleneklerle ilişkili olarak daha yoğun yansıtılması için kullanıldı. Katılımcılar, yadsınamaz bir şekilde, “kültürel belirginlik” olarak nitelenen duruma yönelik tutumlarını yansıtmaya, kafalarındaki kalıpları ve sabit fikirleri sorgulama ve neyin “bize ait” ve neyin “yabancı” olduğuna dair duygusal değerlendirmelerini değiştirme fırsatı yakaladılar.

Piotr Kostuchowski: Filozof, öğretmen, eğitim ve sanat dersleri okutmanı, yazar, Grodzki Tiyatrosu’ndaki eğitsel projelerin koordinatörü. Katolik.

Son yıllarda çalışmalarım daha çok temelde yetişkin eğitime dair eğitsel projeler etrafında toplandı. Bibliodramayla, psikodramanın bizlere benim daha önce hiç bilmediğim deneyimler sunduğunu keşfetmem sonrasında ilgilenmeye başladım. Bu yöntemle ilk doğrudan temasım, Peter Varga tarafından yürütülen çalışma grupları sırasında oldu. Bir yandan, İncil'in kişisel deneyim ve yansımalarla tamamlanması gereken bir metin olduğunu fark ettim; öte yandan, çalışma grupları bana İncil metninin yeni içeriklerle nasıl tamamlanabileceğini gösterdi. İncil'e yönelik bakış açımı değiştirmeme yardımcı oldu. Daha önce hiç kültürler arası veya inançlar arası bir diyalog içinde yer almamıştım. BASICS projesinin bir parçası olarak çalışmalarını yürütme fırsatını yakalamış olmam, bana, bu konularda derinleşme ve grup önünde bunu dile getirme görevini yükledi.

Çalışma grubu, farklı mesleklerden gelen on beş kişiden oluştu: bir psikiyatrist, bir araştırma görevlisi, terapistler, öğretmenler, bir catechist (Hristiyanlık'ı öğreten kişi), bir psikolog ve bir grup terapisi eğitmeni. Grup, kültürel olarak homojendi; bir tek kişi kendini inançsız olarak tanımladı, geri kalanlar Katolikti. Homojenliğe rağmen, tutumlarda, inancı ve dindarlığı deneyimleme şekillerinde çok sayıda farklılığa rastlandı. Tüm katılımcılar Polonyalıydı, ancak, ülkenin, farklı kültürel gelenekleri olan, diğer kültürlerin ve başka görüşlerden olanların temsilcileriyle farklı deneyimleri olan farklı bölgelerinden gelmişlerdi. Çalışma grupları sırasında grubun iki alt-gruba ayrılabilceği anlaşıldı: "dogmatik" ve "ilerici". Aralarındaki gerginlik yavaş yavaş azaldı. Farklılıklarına olan odaklanmaları, var olan bilgi ve otoritelere göndermeler yapmaları, kişisel ilişkilerle yer değiştirdi. İnsanlar dini kimliklerini muhafaza ettiler, ancak tartışmayı olanaklı kılmamanın ve uzlaşmaya ulaşmanın yollarını aramaya başladılar.

Çalışma gruplarının esas amacı, bibliodramanın içinde, diğer kültürler ve dinlere yönelik açıklık ve diyalog içeren bir tutum şekillendirme yolları ve yöntemleri bulmak olarak tasarlandı. Ana fikir, farklı dinlerin (Hristiyanlık, Musevilik ve İslam) kutsal kitaplarının insanoğlunun genel zorluklarını ve deneyimlerini iletmişti. Bu varoluşsal boyut, çalışma grupları sırasınca açığa çıkabilir, deneyimlenebilir ve yansıtılabilirdi. Bu temel üzerine açıklığı inşa edip tartışma ve uzlaşma yollarını bulabiliriz.

KİŞİNİN KADERİNİ ŞEKİLLENDİRMESİ – MUSA VE YANAN ÇALI

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlere saygı; farklı kültürlerden gelen insanlara karşı açıklık; kültürel çeşitliliğe değer vermek.

Beceriler

Başka kültürlerle ilgili bilgi edinme; kültürleri yorumlama ve birbirleriyle ilişkilendirme.

Bilgi

Kültürel farkındalık; üç tek tanrılı dini ilişkilendiren unsurlara dair bilgiler.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen (tek bir din ya da kültürel altyapı), hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur. Ancak, İncil'i (Yeni Ahit) daha yakından bildikleri ve önerilen etkinliklerle Tevrat'ın (Eski Ahit) ruhunu araştırmak amaçlandığı için, en iyi sonuçlar, Hristiyanlardan oluşan bir grupta kullanıldığında alınır. Önerilen etkinlikler, Musevi, Hristiyan ve Müslümanlardan oluşan karışık gruplarda, Musa peygamberin farklı dini bakış açılarından nasıl görüldüğüne dair verimli bilgi alışverişlerinin yolunu açar.

Amaçlar

- Kişinin kendi kaderini şekillendirmesinde kendi verdiği kararların rolünü ve kişisel başarı ve konfordan öte, yüksek değerlere hizmet eden seçimlerin sonuçlarını fark etmek.
- Kişinin hem kendi kültürünü hem de diğer kültürleri eleştirel ve nesnel bir gözle görme becerisini geliştirmek; analiz, tartışma, etik normlar ve Tanrı'nın veya diğer otoritelerin buyruklarını kabul etme izniyle ilgili katılımcıların deneyimlerine gönderme yaparak, insan çelişkilerinin benzerliğini göstermek.
- Katılımcıları dinlerin özleriyle ilgili düşünmeye ve tüm inançlarda olan ortak unsurları aramaya davet etmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- Musa ile ilgili daha derinlemesine bilgi edinmek ve daha tamamlanmış bir portre oluşturmak (Musevilik, Hristiyanlık ve İslam'da tanınan).
- Ortak özellikleri ve tüm dini deneyimlerin evrensel doğasını keşfederek diğer kültür ve dinlere yönelik daha açık bir tutum geliştirmek.
- Kişinin kaderini şekillendirmesine dair olan ve kültürel sınırları aşan insani çelişkilerin evrensel karakterinin farkına varmak.
- Kişinin, gerek tanıdık gerek yabancı din ve kültürlerle yönelik duygu ve tutumlarını daha derinlemesine anlamasını sağlamak.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme çemberi
- II. Isınma
- III. Metin okuma ve ikili gruplar halinde çalışma
- IV. Grup oyunu – Musa'nın eve dönüşü
- V. Harita – Her dinde en önemli olan ne?
- VI. Etkinlik analizi

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme çemberi

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılarla tanışılır ve hayali bir sahnenin önünde yarım çember olacak şekilde dizilmeleri sağlanır.
2. Sahneye iki sandalye konulur. Biri zor duyguların, diğeri iyi duyguların yeri olarak belirlenir. Zor duyguları temsil eden sandalye ters konulur.
3. Katılımcılar teker teker sahneye gelmeye, kendi seçtikleri sandalyeye oturmaya, önemsedikleri duygulardan bahsetmeye, ihtiyaç duydukları sıklıkla bir sandalyeden kalkıp diğere oturmaya davet edilir. Grubu duygularını paylaşmak için cesaretlendirmek amacıyla sahneye ilk siz çıkabilirsiniz.

II. Isınma

İzlenecek adımlar

1. Bir katılımcıdan gönüllü olmasını istenir.
2. Alıştırmanın içeriği açıklanır. Diğer katılımcılara, gözleri kapalı bir biçimde yerde tek başına oturan gönüllünün etrafını sarmaları söylenir. Tüm katılımcılar, ismini farklı şekillerde söyleyerek gönüllüyle temas kurmaya çalışırlar: takma isimler deneyerek, farklı ses tonlarıyla ve tınılarıyla.
3. Oyun, gönüllü katılımcı gruba tepki vermeye başladığında durdurulur. Gönüllüden deneyimini paylaşması istenir: zihninde nasıl çağrışımlar oluştu, onu en çok ne etkiledi ve neden.
4. Diğer katılımcılar çemberin ortasına gelme ve seslenilen kişi olmayı deneyimleme konusunda cesaretlendirilir.
5. Grup odanın içinde birbirini selamlayarak dolaşmaya ve rahatlamaya davet edilir.

III. Metin okuma ve ikili gruplar halinde çalışma

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılara üzerinde analiz yapılacak metin dağıtılır (Tevrat, Exodus kitabı: 3, 1–14 ve 4, 1–18).
2. Katılımcılardan oturarak sessizce metni okumaları ve kendileri için en önemli olduğunu düşündükleri üç konuyu belirlemeleri istenir.

3. Grup, gezinmeye ve kendini Musa'ya yanan çalı olarak sunan Yahweh'in öyküsünü yüksek sesle okumaya davet edilir. Bir kişi tüm metni sesli okur ve geri kalanlar önceden işaretledikleri bölümler geldiğinde sesli okumaya katılır.
4. Metnin farklı bir şekilde çalışılması önerilir: içindeki diyalogları ikili gruplar oluşturarak okumak. Önce bir kişi Tanrı rolüne girer, diğeri de Musa olur; sonra rol değişimi yapılır.
5. Her çiftten, sahneleyecekleri ve diğerlerine gösterecekleri bir diyalog parçası seçmeleri istenir.
6. Tüm katılımcılar bir çember oluşturacak şekilde toplanır ve sahnelenen tüm oyunlarla ilgili düşüncelerini ifade etmelerine izin verilir. Tartışma özetlenir; Musa'nın tutumuna, kaygılarına, çelişkilerine ve duygularına odaklanılır.

IV. Grup oyunu – Musa'nın eve dönüşü

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan, Musa'nın Yahweh ile konuşmasından sonra eve dönüşünü anlatan bir sahne yaratmaları istenir: "Tanrı'yla buluşmadan insanlarla buluşmaya doğru...". Fikirlerini paylaşmak, Musa'nın ruhsal analizini yapmak ve Musa'nın tutumuna dair İncil metinlerini hatırlamak konularında katılımcılar cesaretlendirilir.
2. Katılımcılara, rol seçimi, sahne hazırlıkları ve sonrasında üzerinden ortaklaşa hareket edecekleri başlangıç durumunu belirlemeleri için zaman verilir.
3. Doğaçlamanın başlaması için işaret verilir ve sonrasında özgürce akmasına izin verilir.
4. Karar verme ve sorunlu konuları çözmeye noktasına gelindiğinde oyun durdurulur.
5. Katılımcılar bir daire oluşturacak şekilde oturup olanları tartışmaya davet edilir. Musa'yı, akrabalarını ve sahnedeki diğer rolleri oynayanlara neler hissettikleri; canlandırmanın hangi tutum, özellik ve zorlukları ortaya çıkardığı sorulur. Musa'nın kaderini kabul etmesini ne sağladı? Verdiği karar neye sebep oldu?

V. Harita – Her dinde en önemli olan nedir?

İzlenecek adımlar:

1. Odanın ortasına renkli eşarplar konur. Bu eşarpların, her dinde rastlanabilen unsurların sembolik temsilleri olarak hizmet edeceği açıklanır. Katılımcılara, çalışma sırasında araştırılan Musa'nın öyküsüne gönderme yapmaları gerektiği vurgulanır.
2. Üç eşarp seçilir ve bunlar tek tek, üç farklı noktaya yerleştirilir. Neyi temsil ettikleri açıklanarak her birine bir isim verilir. Renklerine, biçimlerine ve dokularına göndermeler yaparak neden bu kumaş parçalarının seçildiği de açıklanır. Örneğin; "bu büyük kırmızı ipek kumaş CALLING'ı (ÇAĞRI' yı) temsil ediyor. Bu; çekici, dehşet verici ve cevap isteyen bir şeyi benim nasıl gördüğüm."
3. Grup, verilen bu örnekten sonra, tüm dinler için gerekli olan unsurların haritasını çıkarmaya davet edilir. Yaptıkları seçimleri kişisel öyküler ve yansıtımlarla açıklamaları konusunda destekleyici olunur.
4. Her katılımcıdan, en önemli bulduğu dini deneyimi temsil eden eşarbın yanında durması istenir.
5. Grup çalışma ortamını temizledikten sonra, bir sonraki etkinliğe geçilir.

VI. Etkinlik analizi

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar üç gruba bölünür ve her grubtan aşağıdaki sorunları tartışarak çeşitli sorulara cevap vermeleri istenir.
 - Musa'nın öyküsü, 21. Yüzyılda yaşayan insanlara yönelik herhangi bir anlam içeriyor mu?
 - Musa kaderiyle ilgili ne gibi seçimler yapmak durumunda kaldı ve bunların evrensel bir yönü var mı?
 - Kendi konforunuz ve kişisel başarınızdan vazgeçmeye değer mi?
2. Katılımcılardan bir daire olacak şekilde oturmaları istenir. Tüm gruplardan, sorulara verdikleri cevapları ve bulduklarını sunmaları istenir. Gündeme getirilen konuları tartışmak için zaman verilir.
3. Katılımcılardan çalışmayı nasıl deneyimlediklerini kısaca anlatmaları istenir.

Kaynak metinler

İncil, Exodux 3, 1–14 ve 4, 1–18

BÜYÜ EFSANELERİ – HASİDİK MUSEVİLİK TASAVVUFU (HASIDIC JEWS` MYSTICISM)

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlere saygı; başka kültürlere dair öğrenme ve buna göre değerlendirme isteği; kültürel çeşitliliğe değer vermek.

Beceriler

Kültürleri yorumlama ve birbirleriyle ilişkilendirme; kişinin kendi kültüründekiler dahil, kültürel bakış açılarını, uygulamaları ve ürünleri eleştirel bir biçimde değerlendirme; bilişsel esneklik.

Bilgi

Kültürel farkındalık; Musevilik, özellikle de Hasidik değerleri, gelenekleri hakkında bilgi.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen, hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur. Ancak, en iyi sonuçlar, Hasidilik hakkında sınırlı bilgiye sahip olabileceklerinden, Hristiyanlardan oluşan bir grupta kullanıldığında alınır. Senaryonun, antisemitizm gibi hassas konulara dokunması da hedeflenmiştir. Hasidik tasavvufuyla tanışma, Musevi kültürünün kapılarını açar.

Amaçlar

- Katılımcıları Musevilğin önemli bir parçasıyla (Hasidilik) tanıştırmak; Hasidik ruhunu ifade eden edebiyatı temel alarak, yaratılan karakterler ve durumlarla özdeşim kurmalarına izin vermek.
- Katılımcıların, başka insanların ve kültürlerin kimliklerine daha açık olmasını sağlamak ve bu tutumu yaşamlarına aktarmaları konusunda onları cesaretlendirmek.
- Katılımcıların Museviler ve Musevilikle ilgili tutumları konusunda düşüncelerini ve antisemitik yaklaşımla beraber görülen kalıplaşmış düşünceleri ve önyargıları tartışmalarını sağlamak.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- Hasidilik hakkında bilgi ve farklı Musevilik geleneklerine dair daha bütün bir resim oluşturma.
- Hayali Tzadik (Musevi yaşam ustası) ile karşılaşma yoluyla Musevilik geleneklerini daha derinlemesine anlamak.
- Farklı dinler ve kültürlerde ortak olan değerleri keşfederek “ötekilik”e karşı daha açık bir bir tutum geliştirmek.
- Sorunlu konular üzerinde daha derinlemesine düşünme ve bunu başkalarıyla tartışma becerisi.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme çemberi
- II. Isınma
- III. Esnek ifade (plastic expression)
- IV. Hasidilik ile ilgili bilgilendirme
- V. Metin okuma ve ikili gruplar halinde çalışma
- VI. Tzadik’in sandalyesi
- VII. Özet tartışma ve yaratıcı etkinlik

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme çemberi

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan bir daire olacak şekilde oturmaları istenir. Dairenin ortasına renkli eşarplar konur.
2. İlk gönüllüden birkaç eşarp seçmesi, ardından yerine dönerek, seçtiği kumaşa dair ne hissettiğini anlatması istenir. Etkinlik, renk ve kumaş biçimine dair yaptıkları seçimleri açıklamaları istenerek tüm katılımcılarla tek tek yapılır. Grup lideri, herkesin yalnızca üç eşarp seçmesini ve o anda eşlik eden üç önemli duyguyu paylaşmasını isteyerek çalışmanın odağını belirleyebilir.

II. Isınma

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar, dans etmeye ve müziğin verdiği hissi hareketler yoluyla ifade etmeye davet edilir. Öncesinde Hasidik dans müziği hazırlanmış olmalıdır.

2. 2. Bir süre sonra gruptan bir daire oluşturmaları istenir. Dairenin genişleyip daralması, hatta yön değiştirmesi yönünde yönerge verilir. Katılımcıların tek başlarına veya küçük gruplar halinde dairenin içine girmelerine ve dans etmelerine izin verilir. Katılımcılar, doğaçlama bir şekilde ve keyifle dans etmeleri konusunda cesaretlendirilir.
3. 3. Katılımcıların dans etmeye dair isteklerinin azaldığı fark edildiğinde alıştırma sonlandırılır. Dinlenmeleri için biraz zaman tanınır ve bir sonraki bölüme geçilir.

III. Esnek ifade (Plastic expression)

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar yaratıcı bir çalışmaya katılmaya davet edilir. Herkese büyük bir kağıt (A0 boyutunda: 841x1184 cm veya B1 boyutunda: 707x1000 cm) ve çokça boya, fırça, kalem ve sünger parçaları verilir. Öncesinde her kağıda üç sözcük yazılır: Musevi, Musevilik, İsrail.
2. Katılımcılardan, imge, poster ve çizimler yoluyla yukarıdaki sözcüklerle ilgili düşüncelerini, duygularını, kişisel deneyim ve bilgilerini yansıtmaları istenir. Bu etkinliği tamamlamak için gruba yaklaşık yarım saat verilir.
3. Mekan, yaratılan ürünleri sergilemek için uygun bir hale getirilir ve katılımcılara yaptıklarını ortaya koymaları söylenir. Gezinmelerine ve herkesin yaptığı resimlere bakmalarına izin verilir.
4. Katılımcılardan, yarattıkları ürünleri diğerlerine kısaca anlatmaları istenir. Temel grafik unsurlarını, kullandıkları renk ve biçimlerin anlamlarını ve sembolik çağrışımlarını açıklamaları konusunda destek verilir. Grubun gündeme getirilen konuları tartışmasına, öykü ve düşünce paylaşımı yapmasına izin verilir.
5. Tüm ürünler, sonraki etkinliklere “tanıklık” etmeleri için bir kenarda toplanır.

IV. Hasidilik ile ilgili bilgilendirme

Grup lideri, Hasidilik'i hukuğun peşinden koşmaya dayalı bir “bilgelik” Museviliği olarak tanıtır. Alternatif olarak, Hasidilik, dini öğretinin, sıradan, eğitimsiz kişilerce, nasıl yaşanacağına dair ilham veren Tzadiks'in ruhani liderliği altında verilmesi yoludur. Hasidilik'in şehitlikle hiçbir ilgisinin olmadığına altını çizmek gerekir. Hasidilik, hislilikten ve abartılı duygusalıktan uzak durur. Ruhun, içinde İlahi güce doğru büyüyeceği keyfi, sevinci destekler. Martin Buber tarafından yazılmış olan “Haham Nachman'ın Masalları”, gruba aktarılacak bilgi için kaynak olarak kullanılabilir.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılara, ısınma etkinlikleri sırasında dans ederken duydukları müziği tanıyıp tanımadıkları sorulur. Hangi tarihsel arkaplandan geldiğini biliyorlar mı? Bilmiyorlarsa Hasidilik' ten bahsedilir ve doğru yanıt verilir.
2. Gruba bu kavramla ilgili çağrışımları sorulur ve dile getirilenler büyük kağıtlara yazılır.
3. Önemli tarihsel süreçleri büyük kağıtlara aktarılarak Hasidilik' le ilgili temel bilgiler verilir.
4. Grubun dikkati, kuru bilgiyle yaşam arasındaki farka çekilir. Jiří Langer tarafından yazılmış olan aşağıdaki metin (Hasidik Gizemlere Açılan Dokuz Kapı) yüksek sesle okunur: “Bir gün bir hahamdan bir öykü anlatmasını istemişler. Bir öykü, demiş haham, öyle bir anlatılmalıdır ki, kendi içinde gerçek bir yardım sağlamalıdır. Ve aşağıdaki öyküyü anlatmış: *Benim dedem*

topaldı. Bir gün öğretmeni hakkında bir şey söylemesini istediler. Dindar Baalshem'in dua ederken nasıl dans edip zıpladığından bahsetmeye başladı. Bunu anlatırken kendisi ayağa kalktı ve ustasının yaptığı gibi dans etmeye başladı. O andan sonra artık total değildi. Öyküler bu şekilde anlatılmalıdır.”

5. Katılımcılar, dini bir deneyimden doğrudan etkilenen durumlara dair öyküler ve örnekler paylaşma konusunda cesaretlendirilir

V. Metin okuma ve ikili gruplar halinde çalışma

İzlenecek adımlar

1. Martin Buber tarafından yazılan “Hasidiklik’in Masalları” adlı kitaptan alınan çalışma metinleri katılımcılara dağıtılır. Katılımcılara metinleri içlerinden sessizce okumaları için zaman verilir. Bu metinler oldukça kısadır; genellikle her biri yalnızca birkaç cümle içerir; dolayısıyla 10 kısa öykü seçilebilir.
2. Her kişiden, kendisini yakın hissettiği ve özellikle etkilendiği iki masal seçmesi istenir. Herkes yaptığı seçimlerle ilgili diğerlerini bilgilendirir. İki kişi en azından bir masalı ortaklaşa seçtiğinde bir çift oluştururlar.
3. Her çiftten, bir tek masal üzerinde karar kılarak onu sahnelemeye hazırlanmaları istenir. Pandomim, canlı heykeller ve diyaloglarla canlandırma içeren bu sahnelemenin biçimi katılımcıların seçimine bırakılır.
4. Her çift sahnelerini sunmak için sırayla davet edilir ve her sunuştan sonra bir analiz ve tartışma süreci başlatılır. Bu süreçler önemlidir, çünkü seçilen metinler oldukça zengin içeriklidir ve içlerindeki benzetmeler yoruma çok açıktır. Seyircilere hangi öyküyü gördükleri ve onu nasıl anladıkları sorulur. Oyuncuların göstermek istediklerini fark ettiler mi?
5. Tüm sahneler üzerine tartışıldıktan sonra, bu sunuşların ortak bir noktası olup olmadığı sorulur.

VI. Tzadik'in sandalyesi

Bu alıştırmaya sıcak sandalye'nin bir versiyonudur. Bir rol değiştirme tekniği kullanarak kendine yönelik önemli bir soru oluşturma ve bu soruyu yanıtlamadan oluşur. Genellikle otorite konumundaki birisine soru sorulur. Bu çalışmada, bu kişinin adına kendimize yanıt vermek zorundayız. Kendi içimize ve söz konusu soruna onun bakış açısıyla bakmalıyız. Otorite figürlerimiz sıklıkla fiziksel olarak karşılaşamayacağımız kişiler olur ve bu alıştırmaya sayesinde belli bir çeşit diyalogu sürdürebiliriz.

İzlenecek adımlar

1. Gruba, Hasidik toplumlardaki ruhani liderlerin (Tzadikler) rolleri hakkında bilgi verilir. Onları görmek için yapılan hac ziyaretlerinden, yaşam karşısında veya bir problemle başa çıkmaya çalışırken neler yapmak gerektiğine dair yardım veya tavsiye arayan insanların onlardan neler talep ettiğinden ve onlara ne gibi sorular yönelttiğinden bahsedilir.
2. Odanın ortasına bir sandalye yerleştirilir ve görsel bir işaretle sıradan olmadığı, özel olduğu vurgulanır (örneğin; üzerine renkli bir eşarp koyarak). Bu, Tzadik'in sandalyesidir. Başka bir sandalye onun karşısına konur. Katılımcılardan odanın içinde gezinmeleri ve Tzadik'e sormak isteyecekleri bir soru düşünmeleri istenir.

3. Seyirciler için de sandalye düzeni oluşturulur. Katılımcılar sorularını düşündükten sonra, onlara kağıt ve kalem dağıtılır. Soruları yazmaları istenir.
4. İki kişiden, biri Tzadik diğeri tavsiye istemek için ona gelen ilk kişi olmak üzere gönüllü olmaları istenir. Selamlaşma sahnesini canlandırmaları ve soruyu ortaya koymaları için onlara cesaret verilir. Bu noktada rol değişimi gerekir. Oyuncular yerlerini değiştirir ve Tzadik'in sandalyesinde oturan ziyaretçi kendi sorusunu yanıtlar. Sonrasında oyuncular bir kez daha yerlerini değiştirir ve son sahneyi (birbirlerine teşekkür etme ve vedalaşma) canlandırırlar.
5. Diğerk katılımcılara da Tzadik' i ziyaret etmeleri ve ilk ziyaretçinin sergilediği süreçten geçmeleri söylenir.
6. Tüm katılımcılar, Tzadik' in sandalyesinin etrafında toplanır. Tzadik'e ziyaretin neler hissettirdiği ve bu alıştırmayla neler kazandıkları sorulur.

VII. Özet tartışma ve yaratıcı etkinlik

İzlenecek adımlar

1. Çalışmanın başında grup tarafından yaratılan sanatsal malzemeler ortaya konur. Katılımcılara, kendi resimlerine bakmaları söylenir. Her kişi odanın içinde kendisine rahat bir yer bulur ve çalışmasını yeni imgeler, kelimeler ve sembollerle tamamlar.
2. Katılımcılardan, yapılan tüm çalışmaların sergilenebilmesi için tüm mekanı kullanabilecekleri bir sergi düzenlemeleri istenir.
3. Grup sergiyi görmeye davet edilir. Her katılımcıdan, diğerkleri onun çalışmasına yaklaştığında, ne yapmış olduğunu kısaca anlatması istenir. Resimlerinde yaptıkları değişiklikleri açıklama konusunda katılımcılar cesaretlendirilir ve grup çalışmasındaki deneyimlerinin bütününe göndermeler yapılır.
4. Katılımcılardan, değerlendirme sorularını yanıtlamaları istenir: Bu çalışma dünyayı algılamanızda ne tür değişimlere sebep oldu? Bu(nlar) önemli miydi? Hasidilikle ilgili birşeyler öğrendiyse, lütfen bunları yazın.
5. Tüm katılımcılar bir daire olacak şekilde toplanır ve son dans için onlara çağrıda bulunulur. Hasidik müziği çalınır. Çalışmanın başında kullanılan müzik olabileceği gibi, yeni bir müzik parçası da olabilir.

Kaynak metinler

Martin Buber, "Hasidiklik'in Masalları"

Martin Buber, "Haham Nachman'ın Masalları"

Jiří Langer, "Hasidik Gizemlere Açılan Dokuz Kapı"

SÖZ VE YOL RUMİ (MEVLANA YA DA USTA) İLE BULUŞMA

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlere saygı; başka kültürlere yönelik merak; kültürel çeşitliliğe değer vermek.

Beceriler

Kültürleri yorumlama ve birbirleriyle ilişkilendirme; empati; bilişsel esneklik.

Bilgi

Kültürlere özgü bilgiler; özellikle Tasavvuf değerleri ve geleneğine dair bilgiler.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen, hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur. Ancak, en iyi sonuçlar, İslam tarihi ve kültürüyle yalnızca sınırlı bir perspektiften (örneğin; televizyon veya medya kanalıyla) tanışık olan kişilerden oluşan bir grupta kullanıldığında alınır.

Amaçlar

- Rumi'nin Mesnevi'sinden alınan bir parçadaki bir karakterle özdeşim kurma yoluyla İslam kültüründen gelmenin nasıl bir şey olduğunu deneyimlemek.
- Şiirin, tüm kültürlerde var olan bir kendini ifade etme yolu olarak evrenselliğini vurgulamak.
- Kişinin, gerek kendi kültürünü, gerekse İslam kültürünü eleştirel ve nesnel bir şekilde anlamasını sağlamak; insanların yaşadığı içsel çelişkilerin kimliklerini analiz ve tartışma yoluyla göstermek; katılımcıların Avrupa ve İran şiirine dair deneyimlerine hitap etmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- İslamdaki önemli okullardan biri olan Tasavvuf'la ilgili bilgi; Tasavvuf'un Rumi tarafından sunulan şeklini anlamak ve Mesnevi'yle tanışmak.
- Mistik özellikleri ve bunların yarattığı duygularla karşılaşma yoluyla İslam'ı daha derinlemesine anlamak.
- Kültürel ve dini kimlikleriyle ilgili derinlemesine çalışma yoluyla, Müslümanlara yeni ve empatik bir bakışla yaklaşmak.
- Katılımcıların, hem kendi kültürleri hem de yabancı kültürlerdeki şiire ve inançlara yönelik duygu ve tutumlarını daha derinlemesine anlamaları.

Etkinliklerin yapısı

- I. Grubun nabızı (Pulse)
- II. Isınma
- III. Harita – Şiir ve nesir
- IV. Rumi'yle ilgili bilgiler
- V. Metin okuma
- VI. Tartışma

Etkinliklerin tanımı**I. Grubun nabızı (Pulse)***İzlenecek adımlar*

1. Katılımcılar selamlanır ve bir daire oluşturacak şekilde oturmaları istenir.
2. Katılımcılara sorular sorulur: Bugün nasılsınız? Grup çalışmasıyla ilgili neler hissediyorsunuz? Konuşma sırası belirlenir; örneğin sağdan sola doğru ilerleyebilirsiniz. Bir başka yöntem, ilk katılımcıyı rastgele seçmek ve sonrasında ondan bir sonrakinin belirlemesini istemek olabilir. Tüm katılımcılar konuşma fırsatı bulmalıdır.

II. Isınma*İzlenecek adımlar*

1. Katılımcılara ayağa kalkmaları söylenir. Birbirlerine yaklaşmaları ve selamlaşmaları istenir. Selamlaşmanın, el sıkılmak ya da baş sallamak gibi tanıdık şekillerde olmaması gerektiği; dirsekleri ovma, elleri karşıdakinin omzuna koymak gibi farklı şekillerde yapılması gerektiği söylenir.
2. Tüm alıştırmaya boyunca arka planda müzik çalmalı. Katılımcılardan müzikten ilham alarak hareket etmeleri istenir. Müzik, Rumi'yle ilişkili olmalı – İran müziği olmalı veya tef, ney, tanbur gibi İran enstrümanlarını içermeli.
3. Katılımcılardan, birbirlerine bir kol mesafesi kadar yakın olacak şekilde ayakta durarak, bir çember oluşturmaları istenir.
4. Şu yönergeler verilir: Müzik eşliğinde saat yönünün tersine doğru dönmeye başlayın. Ellerinizi kaldırın ve sol ayağınızın üzerinde dönmeye çalışın (Grup lideri, bu dönme şeklini göstermelidir. Bu alıştırmaya Semah' a (dönen dervişlerin dansı) göndermedir. (Arkaplanda müzik çalmaya devam etmektedir.)
5. Bir süre sonra dans grup lideri tarafından, “Durun ve kollarınızı ve bacaklarınızı çapraz hale getirin. Şimdi dinlenme zamanı.” Denilerek sonlandırılır.

III. Harita – Şiir ve nesir*İzlenecek adımlar*

1. Yere iki beyaz eşarp koyarak bir şerit oluşturun; eşarplar uç noktalara işaret etmelidir. Eşarplardan birinin nesri (düzyazı), diğerinin şiiri sembolize ettiği söylenir. Katılımcılardan,

eşarpların arasında ve etrafında gezinmeleri, şiir ve nesirle bağlantılı anılarını yeniden canlandırmaya çalışmaları istenir.

2. Katılımcılardan, odanın içinde nesir ve şiir ruhuyla bağlantılı nesnelere bulmaları, bu nesnelere, edebiyatın bu türlerine dair duygularını ve tutumlarını en iyi anlatan noktalara koymaları istenir.
3. Katılımcılar koyacakları yerleri seçtiğinde, onlara, neden o noktalarda durdukları, şiiri ve nesri tarif etmek için hangi nesnelere kullandıkları sorulur. Özgürce kendilerini ifade etmelerine izin verilir.

IV. Rumi'yle ilgili bilgiler

Grup lideri, Rumi'yi tanıtır. Verilen bilgi, Bu Tasavvuf şairi ve düşünürünün anlamı üzerine yoğunlaşmalıdır. En önemli düşüncelerinin şiir yoluyla ifade edildiğinin altının çizilmesi gereklidir.

İzlenecek adımlar

1. Rumi'nin olağandışı karakteri anlatılır. Biyografik gerçeklerle başlamaktansa, onun bazı sözlerinden alıntılar yapılması daha uygundur. Örneğin: “Bu dünya yüzen enkazla dolu köpük gibidir. Dalgaların dönüşüyle ve denizin sabit hareketle ritmik dalgalanmalarıyla, bu köpük belli bir güzellik kazanır. Ancak bu güzellik başka bir yerden gelen ödünç bir şeydir. Işıldayan sahte bir paradır.” (Fihi Ma Fihi'den alıntı; A.J Arberry tarafından İngilizce'ye çevrilmiş: Rumi'nin Söylemleri)
2. Katılımcıların konuşmaya katılmasına çalışılır. Rumi'nin eserleri, şiir tarzı ve hayatıyla ilgili gelen tüm sorular yanıtlanır. Eserlerinin orjinal halinin 13. yüzyılda Farsça yazıldığı, Rumi'nin Müslüman olduğunun ve çok sayıda kültür ve dinden gelen insanların toplandığı bir coğrafyaya doğduğunun altını çizmek önemlidir. Katılımcılara şu soru sorulur: Rumi'nin cenazesine sizce kimler gitmiştir? Cenazede Müslümanlar, Yunan Katolikleri, Ermeniler, İranlılar ve Museviler vardı.

V. Metin okuma

İzlenecek adımlar

1. Herkese metnin bir kopyası verilir. Metin, Mesnevi'den alıntıdır: II. Kitap, “Musa ve Çoban”, 1720–1791. mısralar. Katılımcılardan metni sessizce okumaları istenir.
2. Katılımcılara şiirde geçen karakterlerle ve özellikleriyle ilgili sorular sorulur. İki ana karakter olan Musa ve çobanı kıyaslamaya odaklanmaları; ikisi arasındaki farklılıklara, Tanrı'yla ilişkilerine, tutumlarına dair soruları yanıtlamaları istenir.
3. Katılımcılardan, okunan şiirle ilgili, hepsinin rol alacağı bir sahne ortaya koymaları istenir. Yapmaları gerekenin doğaçlama bir şekilde metinde geçen öyküyü sahnelemek olduğu açıklanır. *Diyaloglarda Rumi'nin ifadelerini kelime kullanmayın, ancak orjinal anlamı koruyarak kendinizce ifade edin. Odada bulunan herhangi bir nesneyi kullanabilirsiniz. Herkes oyun içinde bir rol almalıdır.* Katılımcılara, senaryonun üzerinde fazlaca düşünmelerinin önüne geçmek adına, hazırlanmaları için yalnızca birkaç dakika verilir.
4. Katılımcılardan, rollerinden çıkmaları ve daire oluşturacak şekilde oturmaları istenir.

VI. Tartışma

İzlenecek adımlar

Katılımcılara şu sorular sorulur: Rollerinizdeyken nasıl hissettiniz? Neler deneyimlediniz? Neler keşfettiniz? Rumi'nin yolu ve Hristiyanlık arasında benzerlikler görebiliyor musunuz? Tasavvufta özgürlüğün ve sevginin rolü nasıldır? Kendinizle ilgili neler keşfettiniz? Şu cümleleri tamamlayın: İslam..... Ne zaman yabancı bir kültürle karşılaştım, yapmaya çalışacağım.

Kaynak metinler

Celaleddin Muhammed Rumi, “Mesnevi”, Kitap II, “Musa ve Çoban”, beyit 1720–1791.
İnternet kaynakları:

<http://www.dar-al-masnavi.org/n.a-II-1720.html>
<http://www.dar-al-masnavi.org/n.a-II-1750.html>
<http://www.dar-al-masnavi.org/n.a-II-1765.html>
<http://www.dar-al-masnavi.org/n.a-II-1772.html>

İzlanda

İNSANLIK VE KARDEŞLİK: İYİ SAMİRİYELİ KISSASI

KARDEŞLİK VE İNSANLIK: YARATICI YAZMA YÖNTEMLERİYLE BİBLİODRAMA

KÜLTÜRLER ARASI VE İNANÇLAR ARASI İLETİŞİM: ÇEŞİTLİ ORTAMLARDA BİBLİODRAMA ALIŞTIRMASI

Çalışma grupları, katılımcıların ihtiyaçlarına cevap vermek üzere çok sayıda mekanda gerçekleştirildi. Ocak 2012'den itibaren gelişimsel gruplar düzenlendi ve toplam 100 saat süren çalışmalar Kasım 2012'ye kadar yürütüldü. Her grup ve ortamda çalışma gruplarının süresi değişkenlik gösterdi. Katılımcıların düzenli katılımı taahhüt etmedeki zorlukları nedeniyle, haftalar veya aylar boyunca süregelen çalışma grupları dizisi yapabilmeyen mümkün olmadığı anlaşıldı. Programlar iki lider tarafından geliştirildi ve yürütüldü.

Björg Árnadóttir: 30 yıllık yetişkin eğitmeni. Haber medyası ve eğitimsel çalışmalar üzerine sonradan eğitim alan bir resim öğretmeni, yüksek lisans araştırması resim eğitimi ve müfredatı çalışmalarını içerir. Kariyerinin büyük bölümünü, daha çok, kültürler arası ve inançlar arası meselelerin sıklıkla gündeme geldiği yaratıcılık ve kişinin kendini güçlendirmesine yönelik eğitimler vererek geçirmiştir. Belli bir süre, diğer şeylerin yanı sıra göçmen eğitimiyle de ilgilenen bir yetişkin eğitim merkezinin yöneticiliğini yapmıştır.

Bibliodrama, öğretmen alet edevat kutuma mutlulukla eklediğim bir yöntem. Bibliodramayı iki amaçla kullanıyorum: Bir taraftan, diğer eğitim metodlarımla yanında Bibliodrama konularını ve yöntemlerini kullanıyorum, öte yandan inançlar arası ve çok kültürel bağlamlarda bir Bibliodrama eğitmeniyim.

Bir giriş dersine katıldıktan sonra Bibliodramayı kendim öğretmeye başladığımda, aynı anda hem yüreğime hitap eden hem bana yabancı olan bu yöntemle ilgili kafam hayli karışmıştı. Uluslararası bir ortamda öğrendiklerimi, dinsel konuşmaların bir parça tabu olduğu İzlanda'daki duruma aktarmayı zor buldum.

İzlanda'daki ekonomik krizin olumsuz yan etkisi kültürler arası diyalogun düşüşe geçmesi olmuştur; ancak, yabancı şeylere karşı önyargının ilerlemesinin önünü kesmek için acilen yeniden canlanmasına ihtiyaç vardır. İzlanda'da, çokkültürlü toplum yeni yeni oluşmaya başladığından, göçmenlikle ilgili konularda başka ulusların yapmış olduğu hatalardan öğrenme fırsatına sahibiz. Bibliodrama, fikirlerin etik ve varoluşsal meselelerine kolay ve eğlenceli bir şekilde değişebilme avantajına sahiptir. Bibliodrama tartışmaları, aynı anda hem derin hem eğlenceli, kişisel ve geneldir.

Halldór Reynisson: Protestan/Lutheran, İzlanda Evangelik Lutheran Kilisesi'nde rahip ve eğitimci. Son üç yılda şu etkinliklerde bulunmuştur: Daha çok gençlik çalışmaları ve yetişkin eğitiminde (insan gelişimi, güçlenmesi, inziva) yer alan kilise çalışanlarına yönelik seminer, çalışma grupları, konferans gibi eğitsel çalışmalar; yas etkinliklerinin düzenlenmesi ve yürütülmesi, yaşla ilgili konuşmalar, yas tutanlarla yapılan grup çalışmalarının liderliği, yarı-zamanlı rahiplik.

Kavramla tanıştığımda, Bibliodrama bana iki açıdan çekici göründü: Öncelikle, bunu, farklı altyapı ve inançlardan (inançsızlık dahil) gelen insanların, eski metinler ve bizim Musevi-Hristiyan mirasımızın (eski İskandinav altyapımızın da) öykülerine dair içgörülerini paylaşma, dindar veya dindarlıktan uzak yaklaşımlarla bu öykülerdeki bariz ve örtülü anlamları keşfetme veya yeniden keşfetmelerine yönelik iyi bir metod olarak gördüm. Ortak payda, bu öykülerin birçoğunun Batı'nın kültürel tarihinin önemli bir kısmını anlamada kilit etken olmasıdır. Bazen inançlı kişiler bu öyküleri/metinleri sorgulanmayacak veya anlamı (bazen tarih boyunca biriken birçok anlam katmanı) üzerine kafa yorulamayacak kadar kutsal olarak algıladılar. Bu eski metinler, var oluşsal veya dini anlamları, bir mesajları olması nedeniyle hem edebi hem de edebiyat dışıdır. Bu halleriyle, dini yönelimimizden bağımsız olarak varlığımız üzerine düşünmeye yardımcı olmanın yanında, bize sıklıkla tarih ve kültürle ilgili öğretilerde bulunurlar. İkinci olarak, farklı dinsel yönelimlerden gelen insanlar arasında, ilgili dinlerin kutsal metinlerini beraber okuma ve canlandırma yoluyla oluşan bir diyalog yöntemini, insanları biraraya getirme konusunda son derece etkileyici buldum. Amaç, o kutsal metinler yoluyla farklılıklarımızı daha iyi anlamak olmuştur, ama aynı zamanda ortak bir insani bir bilgelik ve bize ortak insani açmazımızla ilgili söyleneni aramaktır da.

Program, Reykjavík Akademisi (bağımsız bilim adamları), Evangelik Lutheran Kilisesi, yetişkin eğitimcileri, göçmenler, mülteciler, yalnız anne grupları, gençlik grupları, bağımlılık tedavisine katılan danışanlar, azınlık kiliseleri ve inanmayanların organizasyonlarından gelen temsilcilerden oluşan altı ayrı grupla yürütülmüştür. Gruplar, 6-7 katılımcıdan 12-14 katılımcıya kadar farklı büyüklüklerde olmuştur.

İNSANLIK VE KARDEŞLİK: İYİ SAMİRİYELİ KISSASI

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlere saygı ve açıklık; önyargılardan bağımsız olmak; kültürel çeşitliliğe değer vermek.

Beceriler

Farklı dinlerin Altın Kuralı'nın üzerinde çalışma yoluyla, kültürleri ve dinleri birbirleriyle ilişkilendirme; farklı etnik köken, din ve sosyal statüden gelen insanlarla empati kurabilme; kültürel yaklaşımları eleştirel bir biçimde değerlendirebilme.

Bilgi

Bugünkü İsrail–Filistin coğrafyasında İsa'nın yaşadığı dönemdeki sosyal duruma dair kültüre özgü bilgiler; Altın Kural'a dair genel kültürel bilgiler; hayırseverlik ve empatiyle ilgili genel kültürel bilgiler.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen, hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur. Özellikle çok kültürlü, farklı inançlardan gelen kişilerden oluşan gruplarda etkilidir.

Amaçlar

Farklı kökenler ve kafa yapılarından gelen insanlar arasında empati, saygı ve hoşgörü; farklı dinlerdeki benzerlikleri bulma; insanların, etnik kökenleri veya sosyal konumlarından ötürü yargılanmaması veya farklı muameleye maruz bırakılmaması gerektiği içgörüsünü edinmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

Hristiyanlıktaki ana öykülerden biri olan İyi Samiriyeli'ye dair detaylı bilgi; hayırseverlik, empati ve kardeşlik kavramlarını daha derinden anlama; farklı dinlerdeki benzer değerler hakkında bilgi edinme.

Etkinliklerin yapısı

- I. Grubun nabızı (Pulse)
- II. Isınma
- III. Öyküyü canlandırma: İyi Samiriyeli
- IV. Öykünün tarihsel arkaplanı
- V. Kapanış ve değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Grup nabızı (Pulse) (Süre: 20 dakika)

Çalışma, son görüşmeden bu yana olan duygu, düşünce ve deneyimleri paylaşmak için yapılan bir

bütünleşme çemberiyle başlar.

İzlenecek adımlar

1. Sandalyeler bir çember oluşturacak şekilde düzenlenir. Katılımcılara oturmaları söylenir. Bir çember düzeninde oturulduğunda herkes birbirini görebilecektir ve bu oluşum temas edebilmek için bir zemin oluşturacaktır. Çemberdeki hiçbir sandalye diğerinden daha farklı bir konumda değildir; herkes eşittir.
2. Katılımcılara sorular yöneltilir: *Bugün nasılsınız? Bu grup çalışmasıyla ilgili nasıl hissediyorsunuz?* Sorular başka bir biçimde de olabilir, ancak amaç, katılımcıların iç dünyalarını ortaya çıkarmak olmalıdır. Katılımcılar, odada bulunan eşarplardan birini seçerek mevcut zihin durumlarını, son görüşmeden sonraki duygu ve düşüncelerini, şimdiki çalışmaya yönelik beklentilerini ifade edebilirler. Eşarplar bütünleşme çemberinin ortasına konur. Eşarp sayısı katılımcı sayısından çok olmalıdır. Bazıları duygu ve düşüncelerini bir nesnenin yardımıyla dile getirmeyi kolaylaştırıcı bulurlar, bazıları içinse bu daha zordur çünkü düşünceleri ve nesnelere arasında ilişki kuramazlar. Ama gene de, sıklıkla ilham verici malzemelerin amacını yavaş yavaş kavrarlar.

II. Isınma: Hareket— beden ifadesi (Süre: 45 dakika)

Isınma alıştırmaları, katılımcıları, bir mirasyediyi konu alan kutsal öyküdeki (İnsanlık ve Kardeşçe Sevgi) konularla tanıştırmır.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan 2 ila 4 üyeden oluşan gruplar kurmaları istenir. Her gruba, üzerinde bir alıntı cümlesi olan kağıtlar dağıtılır. Alıntılar, dokuz farklı dindeki Altın kural üzerinedir. Grup sayısı kadar alıntı seçilir.
2. Her gruptan, verilen alıntı cümlesi üzerine tartışması ve cümlenin anlamını bir insan heykeli şeklinde ifade etmesi istenir. Grup lideri her heykeli teker teker inceler. Diğer katılımcıların, beden dillerini daha iyi anlamak adına, heykeli oluşturan kişilere beşer soru sormasına (sırayla, heykele yavaşça dokunarak) izin verilir. Tüm heykeller incelendiğinde, her gruptan bir kişiden, kendi alıntı cümlelerini ve nereden alıntı yapıldığını yüksek sesle söylemesi istenir.
3. Grup lideri, katılımcıları bir çember oluşturacak şekilde oturmaya ve Altın Kural'ı ve birçok dinde neden merkezi önem taşıdığını tartışmaya çağırır. Bu tartışma, katılımcıları, İyi Samiriyeli kıssasını yorumlamaya hazırlamak açısından önemlidir.

Altın Kural alıntı cümleleri:

Üzerinize yüklenmesini istemeyeceğiniz bir yükü başka hiçbir ruha yüklemeyin; kendiniz için arzu etmeyeceğiniz şeyleri başka kimse için arzu etmeyin.

Baha'u'llah'ın Gleanings' inden alınmıştır.

Kendinizin can yakıcı bulacağınız şekilde başkalarına davranmayın.

Buda, Udana—Varga 5.18

İnsanların size nasıl davranmalarını diliyorsanız, siz de onlara öyle davranın.

Hristiyanlık. İncil, Matthew 7.12

Hiçbiriniz, kendiniz için istediğiniz bir şeyi kardeşiniz için de istemediğiniz sürece inançlı olamazsınız.

İslam. Nawawi'nin 40 hadisi, 13

Size davranılmasını istediğiniz gibi başkalarına davranmak için elinizden geleni yapın; bunun iyilikseverliğe çıkan en kısa yol olduğunu göreceksiniz.
Konfüçyunizm, Mencius VII.A.4

Kişi, kendisi için kabul edilemez şekilde başkalarına davranmamalıdır. Bu, ahlakın özüdür. Tüm diğer eylemler, bencil arzunun sonucudur.
Hinduizm. Mahabharata, Anusasana Parva 113.8

Yavru bir kuşa batırmak için ucu sivri bir çubuk alan kişi, ne kadar acıdığını hissetmek için çubuğu önce kendi üstünde denemelidir.
Geleneksel Afrika Dinleri.

Yoruba Atasözü. Nijerya.
Sizin için nahoş şeyi komşunuza yapmayın; tüm Tevrat budur; kalan herşey açıklamadır; gidin ve öğrenin.
Musevilik.
Talmud, Shabbat 31a

Bir zamanlar gençtim, yalnız yürüdüm,
Yolda şaşkın göründüm;
Sonra bir başkasında kendimi buldum ve zengin olduğumu düşündüm,
İnsanın neşesi insan içindir.
Nordic mitoloji. Hávamál 47
Poetic Edda’ dan alınmıştır.

III. Öyküyü canlandırma: İyi Samiriyeli (Süre: 60 dk)

Bu çalışmada kullanılan kutsal metin, İncil’in en önemli öykülerinden biridir: İyi Samiriyeli Kıssası. “İyi Samiriyeli” terimi, birçok dilde, bir yabancıya yardım eden kimse anlamında kullanılan ortak bir benzetmedir. Çeşitli hayır organlarıncı kullanılan bir isimdir. Öykü, Kudüs’ten Erika’ya (Jericho) giden yol üzerinde geçer. Hırsızların saklanması için çok uygun bir yapısı olduğundan, gezginler için bu yol son derece tehlikelidir. Yolda tek başına yolculuk yapan bir adam vardır. Onu soyan, döven ve ölüme terk eden hırsızların eline düşer. Yanından bir rahip geçer. Adamın yardım çağlığını duymazdan gelir. Yoldan geçen bir Levite (İbrani soyundan gelen Levi’nin aşiretine bağlı kimse) de aynı şekilde ilgisiz kalır. Bu iki kişi, örgütlü dinin temsilcileridir. Bir Samiriyeli aynı yolda yolculuk yapar ve yaralı adamı görür. Rahip ve Levite’nin aksine hor görülen bir gruba aittir (günümüzdeki mülteciler gibi). Samiriyeli adama karşı acıma hisseder. Adamı, kendi eşeğinin üzerine koyar ve bir hana götürür. Ayrılrken, hanın sahibine, yaralı adamı saklaması için yetecek kadar para verir ve ona bakmasını ister. Adamın bakımı için daha fazla para gerekiyorsa, bu parayı dönerken getireceğini söyler.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan metni okumaları istenir. Herkesin öyküyü anladığından emin olmak için bir katılımcının anlatması sağlanır.
2. Bir sahne yaratılır: Eşarp ve başka nesnelere kullanarak öykünün içine girilmesi (“yol tekniği”) sağlanır. Katılımcıların etkinliğin özünü anlamaları için, önce grup liderinin öyküye girmesi gerekir. Sahnenin öğeleri:
 - Adamın rotası
 - Tapınak
 - Hırsızların oturduğu yer
 - Soygunun geçtiği yer
 - İyi Samiriyeli’nin yolculuğu
 - Han

3. Karakterleri canlandırmak için gönüllüler seçilir. “Yol” tekniği, doğaçlamanın tüm ortamlarda aynı anda yapılması anlamına gelir; ancak, olaylar, yolculuk yapan adamın ve İyi Samiriyeli’nin izlediği yolu takip eder. Katılımcılar, etkinlik boyunca tüm sahnelerde oyunu canlandırırlar. Bu sefer tüm katılımcıların oyunda rolü vardır. Eğer rol sayısı katılımcı sayısından azsa, yeni roller yaratabilirsiniz. Roller (parantez içinde olanlar yeni rol önerileri):
 - Yolculuk yapan adam (onunla beraber yolculuk yapan bir eşek)
 - Rahip
 - Levite (daha çok rahip ve Leviteler)
 - Hırsızlar (sayısı, grubun büyüklüğüne göre değişir)
 - İyi Samiriyeli (eşeği)
 - Hanın sahibi (hanın sahibinin ailesi, hizmetkarlar)
 - (Oyuncularla konuşan acının sesi, diğer duyguların sesleri)
 - (Hayvanlar, ağaçlar veya doğa eserleri)
4. Oyuncular sahneye gelir. Bütünleşme çemberinde kullanılan eşarplar, şimdi kostüm olarak kullanılabilir. Oyunculara doğaçlamaya başlamaları söylenir. Yolculuk eden adamı oynayan katılımcıya yolculuğuna başlamasını söylemeden önce, bir süre doğaçlamanın devam etmesine izin verilir. Grup lideri yolculuk başlamadan önce, tüm oyunculara, kimi yorumladıklarını, isimlerini, konularını ve o anki duygularını sorar. Önemli anlarda karakterleri durdurmak için donma tekniği kullanılır; ne hissettikleri ve deneyimledikleri sorulur. (Donma tekniği, ilgilenmek istediğiniz kişinin koluna yavaşça dokunmanızla başlar ve tüm oyun siz onunla konuşurken donar/durur.)
5. Oyun başlar. Her seferinde yalnızca bir sahne aktiftir. Adam yolda ilerledikçe oyuncular yerlerini değiştirir. Önemli anları durdurmak ve katılımcılarla sohbet etmek için donma tekniği kullanılır.
6. Katılımcılardan, rollerinden çıkmaları ve oyun sırasında girdikleri bütün ilişkilerden sıyrılmaları istenir.
7. Grup liderinin, herhangi bir kişinin fazla ön planda olmasına karşı hazırlıklı olması gerekir. Bu durum oluştuğunda, kişiyle söyleşi yoluyla dengeyi bulmaya çalışılır.

IV. İyi Samiriyeli öyküsünün katılımcılarla paylaşılacak tarihsel arkaplanı

Nasıralı (Nazareth) İsa’yla ilgili kayıtlı öğretilerin büyük bir kısmı kıssalardan oluşur. Bunlar, manevi konularda eğitim amaçlı kullanılan, sıklıkla günlük hayatta karşılaşılan durumlarla ilgili basit öykülerdir. Genellikle tek bir noktayı vurguladıkları düşünülür, ancak bazı Hristiyan yazarlar, kıssaları, içlerindeki her detayın gizli bir anlam taşıdığı analogiler (benzetme) olarak görmektedirler.

Bu kıssa, İsa’nın döneminde, farklı dini ve etnik gruplardan oluşan çok kültürlü bir toplum olarak İsrail/Filistin coğrafyasındaki durumu anlatır. O dönemde, Museviler, Yunanlılar, Romalılar ve Samiriyeliler denen bir grup vardı. Samiriyeli ismi, M.Ö.8.yüzyılda Süryaniler tarafından fethedilmeden önce İsrail Kuzey Krallığının başkenti olan Samaria’dan gelmektedir. Samiriyelilerin kökenleriyle ilgili farklı yorumlar mevcuttur. Kendileri, Kuzey İsraili aşiretlerden olan Ephraim ve Manasseh’ten geldiklerine inanırlardı, ancak, Musevi kaynakları, onların, yerlerinden sürdükleri İbranilerden sonra Samaria kentine yerleşen Süryanilerin soyundan geldiklerini iddia etmektedir.

Nasıl olursa olsun, İsa’nın döneminde, her ne kadar Musevilik’e benzese de, dinleriyle farklı bir sosyal/dini grup oluşturmuşlardır. Ancak, iki grup arasında anlaşmazlık ve çok sınırlı iletişim söz konusu olmuştur ve

bibirlerini hor görmüşlerdir. Bu nedenle, Musevi olan İsa'nın, Musevilere hitap ederken, onlar tarafından hor görülen birini, bir Samiriyeli'yi öykünün kahramanı yapması dikkat çekicidir. Böyle yaparak, önemli olanın iyi davranış olduğunu, sosyal/dini altyapı veya statü olmadığını vurgulamıştır.

V. Kapanış ve değerlendirme (Süre: 60 dakika)

Süreçteki son aşama, ortak deneyimin ve oyunun, katılımcıların kendi hayatları için önemli buldukları kısımlarının paylaşılması ve tartışılmasıyla geçer.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan, küçük gruplar içinde yaşadıkları ortak deneyim üzerine tartışmalarını isterim. Kendi hayatları için önemli buldukları kısımlarla ilgili paylaşım yapmaları gerekir. *Oynadığım karakterle kendimi mi aynaladım? Başka herhangi bir karakterde kendimi gördüm mü?*
2. Grup çalışmasının ana başlıklarını tartışmak için grup bir çember oluşturacak şekilde oturmaya davet edilir. Tartışma şu sorularla açılır: *Kültürel inançlar ve değerler, insanların komşuluğunu ve hayırseverliğini göstermede önemli bir rol oynar mı? Sizin toplumunuzdaki iyi Samiriyeli kim?*

Kaynak metinler

İyi Samiriyeli Kıssası: İncil: Luke 10:25–37

KARDEŞLİK VE İNSANLIK: YARATICI YAZMA YÖNTEMLERİYLE BIBLIODRAMA

Burada sunulan yaratıcı yazma yöntemleri, aslında Bibliodrama müfredatında yer alan tüm öyküler üzerinde kullanılabilir. Yaratıcı yazma alıştırmaları, geleneksel Bibliodrama çalışmasını takiben ek bir çalışma olabilir.

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlerle saygı ve açıklık; önyargılardan bağımsız olmak; kültürel çeşitliliğe değer vermek.

Beceriler

Kültürleri yorumlama; kültürleri ve dinleri birbirleriyle ilişkilendirme; farklı etnik köken; modern değerleri eski öykülerde bulma.

Bilgi

Çalışılan öyküdeki kültüre özgü bilgi; öyküdeki değerlerle ilgili genel bilgi.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen, hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur.

Amaçlar

Üzerinde çalışılması için seçilen öykünün sundukları üzerinden, farklı kökenler ve kafa yapılarından gelen insanlar arasında empati, saygı ve hoşgörüyü arttırmak.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

Üzerinde çalışılan öyküyle ilgili detaylı bilgi; üzerinde çalışılan değerleri daha derinlemesine anlama; çağdaş toplumun değerlerini, eski ve uzak bir toplumdakilerle kıyaslama yoluyla daha yakından tanıma.

Etkinliklerin yapısı

- I. Grup nabzı (Pulse)
- II. Isınma alıştırmaları
- III. Bibliodrama canlandırması: Bir öykü yazmak
- IV. Kapanış ve değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Grup nabzı (Pulse)(Süre: 25 dakika)

Çalışma, zihinleri rahatlatmak ve son grup çalışmasından bu yana olan düşünce, duygu ve deneyimleri paylaşmak için bütünleşme çemberiyle başlar. Bu sefer bütünleşme çemberi biraz farklıdır; bir masanın etrafında yapılır ve katılımcıların önünde kalem ve kağıt bulunur. Lider katılımcıları bu farklı çalışmaya hazırlar. Eğer herhangi biri, herhangi bir sebepten ötürü yazmaktan çekiniyorsa, istemediği sürece yazdıklarını yüksek sesle okumak zorunda olmayacağı gibi söylemlerle rahat hissetmesi sağlanır

İzlenecek adımlar

1. Herkese bir posta kartı verilir. Grup çalışmasından beklentilerin yazılması istenir.
2. Katılımcılardan, okuyarak veya anlatarak yazdıklarını paylaşmaları istenir.

II. Isınma alıştırmaları (Süre: 35 dakika)

Isınma alıştırmalarının amacı, çalışmada yazılacak ana öyküye geçmeden, katılımcıların yazma becerilerine ısınmalarını sağlamaktır.

İzlenecek adımlar

1. Lider katılımcılara, üç kısa paragraf okuyacağını söyler. Paragraflar, aşağıdakiler olabileceği gibi seçeceğiniz başka metinler de olabilir.
 - Bize bayat koken balığı uzatırken “Lütfen bunu tadın,” dedi. “Bu, dinin bir spesiyalitesi (özel ürün).”
 - Kendi içimdeki yansımalara baktım ve buraya taşındığımdan beri ne kadar değiştiğimi düşündüm.
 - “Tanrı’ya, sorunlarımı uzaklaştırsın diye dua etmiyorum; yalnızca bana onlarla baş edecek gücü vermesi için dua ediyorum.”
2. İlk paragraf yüksek sesle okunur ve katılımcılardan, onu yazmaları ve sonrasında devamını getirmeleri istenir. Dört dakika sonra etkinlik durdurulur; katılımcılar yazdıklarını bitirmek zorunda değildir. İkinci ve üçüncü cümleler için de aynı etkinlik yapılır.

3. Katılımcılardan, ilk öykülemeyi okumaları ya da anlatmaları istenir. Diğer iki öyküleme için de aynı uygulama yapılır.
4. Metinlerin üçü de paylaşıldığında, kısa öykülerdeki kültürler/inançlar arası içerikle ilgili bir tartışma başlatılır. Katılımcıların çabalarından dolayı kutlanması ve metinlerdeki edebi vurgulara işaret edilmesi unutulmamalıdır.

III. Bibliodrama canlandırması: Bir öykü yazmak

Katılımcılar, tercihen en son buluşmalarında öyküyle çalışmış olduğundan dolayı, öykü zihinlerinde taze olacaktır. Bu durumda, katılımcılar İyi Samiriyeli kıssası üzerine yaptıkları çalışmayı, farklı bir yöntem kullanarak tekrar ederler.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılara, İyi Samiriyeli kıssasına (veya grubun üzerinde çalıştığı başka bir öyküye) dayanarak kısa bir öykü yazacakları açıklanır. Yazılacak öyküler, günümüz dünyasında geçecektir. Lider tahtaya, öykülerde kaçır karakter olmasını istiyorsa, o kadar sayıda insan sembolleri çizer; örneğin, yolculuk yapan adam, iyi Samiriyeli, rahip, bir hırsız, han sahibi.
2. Katılımcılardan, temel gerçeklerle ilgili ortak bir karar almaları istenir; karakterlerin günümüzdeki isimleri, yaşları, ırkları, etnik kökenleri, ikamet ettikleri yerler ve aile statüleri. Ne kadar detay üzerinde karar kılınacağı, grubun ortak karar alma isteğine bağlıdır, ama sıklıkla bu keyif veren bir süreç olur. Verilen kararlar tahtaya yazılır.
3. Karakterler, katılımcılar arasında paylaştırılır. Aynı karakterle ilgili birden çok katılımcı yazı yazabilir. Katılımcılardan, öykünün modern versiyonunu, bireysel olarak ya da küçük gruplar halinde (aynı karakteri yazacak olanlardan oluşan) yazmaları istenir. Her öykü, karakterlerin birinin bakış açısından yazılacaktır. Yazarlar bilinen detayları kullanıp, üzerine özgürce ekleme yapabilirler. Ortaklaşa yaratılanlardan daha çok sayıda karakter ortaya çıkabilir.

IV. Kapanış ve değerlendirme

Çalışmanın son bölümü, neler yapıldığına dair paylaşım ve değerlendirmelere ayrılır.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan, bir çember oluşturacak şekilde oturmaları istenir.
2. Katılımcılar, sırayla, yazdıkları öyküleri yüksek sesle okurlar. Her paylaşım sonrası, verilen mesajlar ve öykünün ana fikri (hatta edebi özellikleri) tartışılır. Çalışma, kısa öykülerin ana temasının ne olduğu üzerine, küçük gruplar halinde yapılan tartışmayla sonlanır. Öyküler bize modern zamanlardaki değerlerle ilgili ne anlatıyor? Modern öykülerdeki ahlakla eski öykülerdeki arasında bir fark var mıydı?

Kaynak metin: Üzerinde çalışılan öykü.

Yorumlar

Yaratıcı yazma, metinlerle ve onların kültürler arası bağlarıyla çalışmada alternatif bir yöntemdir. Yazılanları paylaşmada, katılımcıların farklı diller konuşmaları bir sıkıntı yaratabilir. İnsanlar, grubun ortak dilinde konuşsa da, genellikle anadillerinde yazmayı tercih ederler. Anadilde yazılan metinleri yüksek sesle okumaktansa, katılımcılar, öyküyü, ortak dili kullanarak anlatabilirler.

KÜLTÜRLER ARASI VE İNANÇLAR ARASI İLETİŞİM: ÇEŞİTLİ ORTAMLARDA BİBLİODRAMA ALIŞTIRMASI

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Grup içinde merak uyandırma ve ortak bir anlayış oluşturma; kültürel çeşitliliğe değer vermeye hazır olma.

Beceriler

Farklı kültür ve dinlerden gelen insanları dinleyebilme ve onlarla etkileşim kurabilme; farklı kültürler hakkında bilgi edinme ve yeni bilgiyi başkalarına aktarma; kişinin kendi kültürü dahil tüm kültürel yaklaşımları eleştirel bir biçimde değerlendirebilmesi.

Bilgi

Kültürel farkındalık ve iletişim farkındalığı; genel kültürel bilgi – özellikle kültürel, toplumsal ve bireysel etkileşim süreçlerine dair bilgi.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem kültürel açıdan homojen, hem de çeşitlilik içeren gruplarla çalışmak için uygundur. Özellikle çokkültürlü, farklı inançlardan gelen kişilerden oluşan gruplarda etkilidir.

Amaçlar

- Farklı insanlar arasında, insanlığın çeşitliliği hakkında olumlu ve önyargısız tutumları ateşleyebilmek için, inançlar arası veya kültürel çeşitlilikle ilgili bir diyalog oluşturmak.
- Katılımcıları, farklı kökenlerden gelen insanların, ortak bir sonuca ulaşması ve somut bir ürün çıkarmasının gerektiği, karışık ve çokkültürlü bir duruma dair bir senaryonun içinde konumlandırmak.
- Kültürler arası öğrenmede yaratıcı yöntemlerin kullanılmasını ve kültürler arası çalışmalar için metodolojik yetkinlik geliştirilmesini teşvik etmek.
-

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- Çalışma süresince yapılan farklı uygulamalar ve verilen farklı görevlerle ilgili olarak genel bilgilerinin artması.
- Kültürler arası bir grupta ortak bir sonuca ulaşma becerisinde artış.
- Çalışılan malzemeden entellektüel bir eser yaratmak.
- Çıktıları sunma ve çalışma sürecini açıklama.
- Farklı nesne ve kavramları anlamlı biçimde birleştirebilme becerisinde artış.
- Diğer insanları çalışma deneyimiyle aydınlatma.
- Farklı aryaapılardan gelen insanlarla karışık projeler üzerinde çalışabilme.

Etkinliklerin yapısı

- I. Grubun nabızı (Pulse)
- II. Isınma
- III. Bibliodramayı canlandırma: Çeşitli ortamlarda Bibliodrama alıştırması
- IV. Kapanış ve değerlendirme
- V. İlham verici malzemeler

Etkinliklerin tanımı

I. Grup nabızı (Pulse) (Süre: 20 dakika)

İzlenecek adımlar

1. Çalışma başlamadan önce, ilham verici nesnelere göze çarpacak bir şekilde düzenlenir ve katılımcılar için cezbedici olmaları sağlanır. İlham verici nesnelere; dinler ve farklı kültürler hakkındaki kitaplar, resim yapma malzemeleri, basit müzik aletleri ve tiyatro için sahne eşyalarıdır.
2. Sandalyeler bir çember oluşturacak şekilde düzenlenir. Katılımcılara oturmaları söylenir. Bir çember düzeninde oturulduğunda herkes birbirini görebilecektir ve bu oluşum temas edebilmek için bir zemin oluşturacaktır. Çemberdeki hiçbir sandalye diğerinden daha farklı bir konumda değildir; herkes eşittir.
3. Katılımcılara sorular yöneltilir: *Bugün nasılsınız? Bu grup çalışmasıyla ilgili nasıl hissediyorsunuz?* Sorular başka bir biçimde de olabilir, ancak amaç, katılımcıların iç dünyalarını ortaya çıkarmak olmalıdır.
4. Şimdi yapılacak çalışma, diğerlerinden farklı olduğu için, bir Bibliodrama eğitimindeki ilk çalışma olmamalıdır. Katılımcılara, alternatif bir Bibliodramaya davetli oldukları açıklanır. Onlara, “Bibliodrama konfor alanları”nı bırakmaya hazır olup olmadıkları sorulur. Bu senaryo, içinde canlandırılacak ve analiz edilecek öykü olmadığından, farklı bir yaklaşım sunar. Onun yerine; inançlar arası ve kültürler arası konularla ilgili bazı insanlar, nesnelere ve kavramlar sunulur, sanat ve araştırma yoluyla bunlar üzerine çalışılır.

II. Isınma (Süre: 20 dakika)

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılardan, birbirlerine dikkat ederek odada gezinmeleri istenir. Bir süre dolaşmalarına izin verdikten sonra, her kişiye, akışı bozmadan, bir parça kağıt dağıtılır. Kağıtlarda farklı duyguların isimleri yazılıdır. Katılımcılardan, kendilerine düşen duyguyu, gezinmeye devam ederken sesleri, yüz ve beden ifadeleriyle ortaya koymaları istenir. Aynı duygu, 3 ila 5 kişiye verilmiş olacaktır ve alıştırmamızın amacı, katılımcıların, paylaştıkları duyguya sahip diğer kişileri bulmalarıdır. Herkes eşlerini bulduktan sonra, katılımcılara, Çeşitli Ortamlar Alıştırması süresince beraber çalışacakları grupların bu kişilerden oluşacağı duyurulur.

III. Bibliodramayı canlandırma: Çeşitli ortamlarda Bibliodrama alıştırmaları (Süre: 100 dakika)

İzlenecek adımlar

1. Lider yapılacak alıştırmayı anlatırken, insanların bir çember oluşturacak şekilde oturmalarını ister. Isınma alıştırmalarında oluşturulan 3–5 kişilik grupları oluşturan kişiler, tercihen yan yana oturmalıdır.
2. Yedi farklı renkte kağıda bazı sözcükler yazılıdır. Her renk, bir başlık kategorisine sahiptir. Burada sunulanlar dışında kategoriler de seçilebilir. Kategori sayısı daha çok ya da az da olabilir. Sayı arttıkça, alıştırma daha karışık bir hale gelir. Bu alıştırma için belirlenen yedi kategori şöyledir: kalıplaşmış düşünceler içeren cümleler, ilham verici ifadeler, renkler, dini nesnelere, kaynaşma müziği, insanlar, içsel iyilik halinin yolları.
3. Her gruptan, bir kabın içinden, farklı renklere ait notlar çekmeleri istenir. Örneğin, bir grup şu notları çekebilir:
 - Tüm Türk erkekleri sarışın ve mavi gözlü kadınlara bayılırlar.
 - Onun mokesenleri içinde bir mil yürümeden kimseyi yargılamama yardım et – Hint duası
 - Mor
 - Rüya kaparı
 - Caz–rock kaynaşması
 - Anne Frank
 - İbadet
4. Gruplara görevleri açıklanır: Sanatsal bir çalışma yapmak veya konular üzerinde çalışmak. Notlarda yazılanlar kelimesi kelimesine alınmamalıdır; katılımcılar ellerindeki malzemeyi özgürce kullanabilirler! Katılımcılar, kelimelerin ötesine geçmeli, farklı anlamlarını bulmalı ve anlamlı bir sanat çalışması veya araştırma yoluyla bağlantılar kurmalıdır. Alıştırmanın çıktısının öngörülmesi mümkün değildir. Ürün; bir müzik, görsel sanat, sahne sanatı, edebiyat, rapor ya da sunum, hatta multimedya performansı şeklinde olabilir.
5. Yaklaşık yarım saatlik çalışma sonunda tüm grupların bir sonuca yaklaştığından emin olunmalıdır. İhtiyaçları varsa, fikir verilmeli ve cesaretlendirilmelidir.

IV. Kapanış ve değerlendirme)

Bu alıştırmada, kapanış ve değerlendirme bölümü son derece önemlidir. Gerek sunuşlar ve performanslar, gerekse tartışma için yeterli zaman olduğundan emin olunmalıdır.

İzlenecek adımlar

1. Katılımcıların ne tür sunuşlar hazırladığına bakılır. Uygun mekan ve ihtiyaç duyulan destek malzemeleri sağlanır. Her grubun katkısını paylaşması süreci başlatılır. Her grup, yaptığı çalışmanın arkasındaki anlamı açıkladıktan sonra, her çalışmayı yeniden incelemek iyi bir fikir olabilir. Tüm ürünlerin anlamı ve içerdiği mesajlar, büyük grup içinde tartışılır.
2. En sonunda, katılımcılardan, küçük gruplar halinde, bu alıştırmaların, kültürler arası Bibliodrama çalışmalarına katkısını tartışmaları istenir. Alıştırmanın bir parça karışık olan ortamı, katılımcıların, kültürler arası durumlarda zaman zaman deneyimlediği gibi güvende hissetmemelerine yol açtı mı? Bununla nasıl baş ettiler?

V. İlham verici malzemeler

Kalıplaşmış düşünceler içeren cümleler:

- Polonyalılar, dünyanın en umursamaz insanlarıdır.
- Tüm Türk erkekleri sarışın ve mavi gözlü kadınlara bayılırlar.
- Tüm Museviler açgözlüdür.
- Macarlar çok rahatsız edici sesler çıkarırlar, adına da dil derler.
- Tüm İzlandalılar Vikinglerdir.

Kültürler arası ve inançlar arası ilham verici ifadeler:

- Tüm bu kültürlerdeki insanlar temelde aynıdır; bizim gibi yerler, bizim gibi giyinirler, dolayısıyla bizim gibi düşünüyor olmalılar.
- Tanrım, bana değiştiremeyeceğim şeyleri kabul etmek için sabır, değiştirebileceğim şeyleri değiştirmek için cesaret, ikisi arasındaki farkı ayırt edebilmem için akıl ver (Reinhold Niebuhr).
- Örumcek ağları birleştiğinde, bir aslanı bağlayabilirler (Etiyopya atasözü).
- Onun mokasenleri içinde bir mil yürümeden kimseyi yargılamama yardım et – Hint duası (Hint duası).
- Sevgi sabırlıdır, sevgi sevecendir. Haset etmez, böbürlenmez, gururlu değildir. Kaba değildir, kendine yönelik değildir, kolay sinirlenmez, yanlışların hesabını tutmaz. Sevgi kötülükle keyiflenmez, ama doğrulukla neşelenir. Daima korur, daima güvenir, daima ümit eder, daima sebat eder... Ve şimdi şu üçü kalır: inanç, umut ve sevgi. Ama bunlardan en yücesi sevgidir (İncil, I Corinthians 13: 4–7, 13).

Renkler:

Mavi, mor, kırmızı, beyaz, altın sarısı.

İçsel iyilik halinin yolları:

Meditasyon, günah çıkarma, ibadet, dua, 12 adım programı...

Dini nesnelere:

Rüya kapanı, ayin ekmeği, renkli örtü, kutsal nilüfer, dua tekerleği...

Kültürler arası konuyla ilgili insanlar:

Gandhi, Hitler, Anne Frank, Cengiz Han, Nelson Mandela...

Kaynaşma müziği:

Caz–rock kaynaşması, reggae, Afro–Küba, Folk punk, rock, Latin müzikleri...

Yorumlar

Bu alıştırmayı, katılımcıların hızlıca düşünüp hareket etmelerini sağlayarak çok kısa zamanda yapılabileceği gibi, uzun zamana da yayılabilir. Çalışma zamanı sınırlıysa, hele de grup üyeleri birbirlerini tanıyorsa, grubun nabzı ve ısınma kısımları kısaltılabilir.

Türkiye

RUMİ: BİRBİRİNİ ANLAMAYAN DÖRT KİŞİ

RUMİ: ÖLÜMSÜZLÜK AĞACI

RUMİ: SAĞIRIN HASTA ZİYARETİ

Proje kapsamında Türkiye’de üç farklı çalışma grubu düzenlendi (iki grup İstanbul’da, bir grup Bursa’da). Çalışma grupları, Ocak 2012 ile Ekim 2012 arasında her hafta yapıldı. İstanbul’da yapılan seansların her biri üç buçuk saat sürerken, Bursa’da yapılanlar beş–altı saate yayıldı. Çalışma gruplarının programlarını oluşturmak ve yürütmekten iki kişi sorumluydu.

Şafak Ebru Toksoy: (İstanbul çalışma gruplarının lideri). Hem lisans hem yüksek lisans seviyesinde rehberlik ve psikolojik danışmanlık eğitimi almıştır. Eğitim sektöründe psikolojik danışman olarak on beş yıl çalışmıştır. Bu süreçte, öğretmenlere ve okul yöneticilerine de hizmet vermiştir. Son beş yıldır, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Servisi’nde, ağırlıklı olarak yetişkinlerle psikolojik danışman ve psikoterapist olarak çalışmaktadır. Çalışmalarının odağı travma ve sağaltımıdır. Gerek bireylerin gerekse toplulukların düşünce ve davranışlarına etki eden kültürel etmenler, değerler ve inançlara yönelik özel bir ilgisi vardır. 1999’dan beri, Uluslararası ve Avrupa Transaksiyonel Analiz Dernekleri’nin eğitimcilerinden transaksiyonel analiz eğitimi almaktadır. Bu yaklaşımın, psikoterapi alanında lisansını almak üzere kontratını yapmış bir uygulayıcısıdır.

Aslı Yeşil: (Bursa çalışma grubunun lideri). Lisans seviyesinde aldığı psikoloji eğitiminin üzerine yüksek lisans seviyesinde psikolojik travma eğitimi eklemiştir. Yedi yıldır sağlık sektöründe danışman ve eğitmen olarak çalışmaktadır. 2009’dan beri psikodrama eğitimi almaktadır. Eş–terapist ünvanını almıştır. İş ve eğitim deneyimlerinde, kültürel ve toplumsal değer sistemlerinin bireysel deneyimler üzerindeki etkisini gözlemlemiştir. Coğrafi konumun farklı kültürel kimlikler üzerindeki etkisiyle ve zaman içinde nasıl değiştikleriyle ilgilenmektedir.

Başta, aklımızda,”Farklı kimlikleri birarada tutabilecek miyiz?”, “Yeterince katılımcı bulabilecek miyiz?” gibi sorular vardı. Varolduğunu varsaydığımız önyargılardan ötürü farklılıklara ses verecek ortak bir zemin yaratmanın kolay bir iş olmayacağından endişe ediyorduk. Üstelik, Bibliodrama, bizim uygulamamızdan önce Türkiye’de pek de bilinen veya kullanılan bir yöntem değildi.

Bu koşullarda ilk çalışma grubuna, anlaşılabilir, doğal bir tedirginlik ve merakla başladık. Grup, farklı etnik altyapılardan ve manevi kimliklerden gelen katılımcılardan oluştu. Kişilerin farklı kültürel ve manevi kimlikleriyle yaratılan bu ortak zemin, doğal olarak, hem iyi

hem de kötü sürprizlere açıldı. Rumi'nin Mesnevi'sini kullanmanın; tüm katılımcılar Rumi'yi ve insancıl felsefesini bildiğinden ve metin yoluyla ilk ortak zemin inşa edildiğinden ötürü, tüm grubu kucaklayıp, herkes için paylaşımı kolaylaştırarak, bu durumu yumuşattığını düşünüyoruz. Sonraki seanslarda, katılımcılar, birbirlerinin inanç sistemlerini yansıtan farklı metinleri duymak ve deneyimlemek istediler. Böylece, Bibliodrama tekniği yoluyla Kuran, Tevrat ve İncil'den metinler deneyimlemeye başladık.

İstanbul'daki katılımcılar; Ermeni, Kürt ve Türk kökenli; Hristiyan, Musevi ve Müslüman olmak üzere farklı dini altyapılara sahipti. Bursa'daki katılımcılar ise ülkenin farklı bölgelerinden geldi ve farklı mesleki gruplara mensuptu. Grupların katılımcılarının meslekleri: oyuncu, psikolojik danışman, psikolog, öğretmen, ebe, eğitimci, esnaf, halkla ilişkiler uzmanı ve sanatçı.

İstanbul'daki iki grubun gerek kompozisyonları ve dinamikleri, gerekse elde edilen sonuçlar benzer düzeydeydi. Çalışma süreci boyunca katılımcılar önyargılarını fark ettiler, birbirleri hakkındaki yanlış bilgileri düzelttiler ve bilgi boşluklarını doldurdular. Farklı kültürlerin ve katılımcıların inanç sistemlerinin, temel insani değerler ve yaşam durumlarına dair ortak noktaları, grup çalışması boyunca ifade edildi. Katılımcılar, ayrımcılığa ve önyargılarla uğraşmak zorunda kalmaya dair birçok deneyimlerini paylaştılar; bu önyargı ve farklılıklardan kaynaklanan korkuların içlerinde nasıl izler bıraktığını aktardılar. Çaresiz ve ümitsiz hissettikleri yaşantılara, bunlarla nasıl başa çıktıklarına odaklandılar. Bursa'da yürütülen üçüncü grup çalışması, bağlam bazında özgündü: Amacı, Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen farklı mesleklere mensup katılımcıların kültürel bileşenlerine dair farkındalık yaratmaktı. Bu çerçevede, amaç, farklılıkların çatışma yaratma potansiyellerinin yanı sıra, zenginleştirici potansiyellerine de vurgu yapmaktı. Bursa'daki grup, katılımcıların birbirlerine karşı önyargılarını fark ettikleri ve diyalog konusunda beceriler geliştirebildikleri anlamlı bir kazanım elde ettiler. Dahası, bireyler kendi kültürel köklerini öğrendiler ve bunun kişisel ve sosyal gelişimlerinde kullanılabileceğini fark ettiler. Çalışma gruplarının ana amacı, katılımcıların Bibliodramadaki deneyimlerini farklı meslekler, kültürel altyapılar ve inanç sistemlerinden gelen diğer insanları ve içinde yaşadıkları toplumu anlamaya yönelik bir yöntem olarak kullanmalarına olanak vermektir. Dahası, katılımcılardan, Bibliodrama deneyimiyle, yaşadıkları toplumun içinde olan farklı kültürler ve değerlerle ilgili bilgi edinmeleri beklendi, ki bunun sonucunda katılımcılar hem hoşgörü geliştirecek, hem de bibliodrama tekniğini gerek kişisel gerek profesyonel hayatlarında kullanma becerisi elde edecekti.

“SAĞIRIN HASTA ZİYARETİ” (MEVLANA)

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Farklılıklara saygı ve kabul, başka kültürlerle yönelik ilgi ve merak, farklı kültürlerle iletişime açıklık, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlılık.

Beceriler

Empati, farklı kültürlerarası iletişim süreçlerini anlama ve yorumlayabilme.

Bilgi

Kültüre özgü bilgiler, özellikle Sufizm gelenekleri ve değerleri.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem homojen, hem de heterojen gruplar ile çalışırken kullanılabilir. Ancak, özellikle farklı inanç ve kültürel arkaplanı olan gruplar ile çalışırken çok daha etkili bir malzeme oluşturabilir.

Amaçlar

- Farklı ihtiyaç ve beklentilerin kişilerarası ve kültürlerarası ilişkilerde yaratabileceği sonuçları deneyimlemek.
- Kişilerarası ve kültürlerarası ilişkilerde birbirinin ihtiyaçlarına dair duyarlılık ve farkındalığın önemini deneyimlemek.
- Kişilerarası ve kültürlerarası iletişimlerde önyargıların oluşumunu ve etkilerini farkedebilmek.
- Katılımcıları Tasavvuf ve İslam geleneği hakkında bilgi ve deneyim edinmeye, düşünmeye cesaretlendirmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler:

- İnsan ilişkileri ve kültürlerarası iletişimlerde empatinin önemini kavrarlar.
- İnsan ilişkileri ve kültürlerarası ilişkilerde yaşanan, önyargı, öfke, çatışma gibi sorunların kaynaklarına ve çözüm yollarına dair daha derin bir anlayış geliştirirler.
- Farklı kültürlerle ve inançlara karşı daha ilgili ve açık bir yaklaşım geliştirirler.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme Çemberi – Grup Nabzı (Pulse)
- II. Isınma ve Rumi Hakkında Bilgi
- III. Öyküyü Canlandıma “Sağırın Hasta ZİYARETİ”
Okuma ve Oyun
- IV. Kapanış ve Değerlendirme

I. Bütünleşme Çemberi – Grup Nabzı (Pulse)

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar grup lideri tarafından karşılanırlar ve önceden yuvarlak biçimde düzenlenmiş sandalyelere oturmaya davet edilirler. Bütün sandalyelerin eşit model ve yükseklikte olmasına, birbirinin önünde ya da gerisinde yer almamasına özen gösterilir. Yuvarlak düzende oturmak, bütün katılımcıların birbirlerini görmelerini sağlar, dolayısıyla bu oturma düzeni, grubun iletişimini kolaylaştırır ve güçlendirir.
2. Grup lideri, katılımcılara, “Nasılsınız?”, “Bugün grup çalışmasına hangi duygu ve düşüncelerle geldiniz?”, sorularını sorar. Tüm katılımcıların, bu sorular doğrultusunda kendilerini ifade etmelerine fırsat verilir. Bu esnada grup lideri, çok gerekmedikçe, katılımcıların sözünü kesmemeye, yorum yapmamaya özen göstererek dinler. Aynı şekilde katılımcıların da birbirlerinin söylediklerini, araya girmeden dinlemelerini sağlar. Bütün katılımcılar kendilerini ifade ettikten sonra, lider, gruptakileri ısınma egzersizine geçmeye davet eder.

II. Isınma

İzlenecek adımlar

1. Lider, katılımcılara Tasavvuf Müziğinden oluşan bir dinleti yapacağını, müziği, içlerinden geldiği gibi – ayakta, oturarak, uzanarak, dansederek, vb.– dinleyebileceklerini söyler. Dinletiyeye başlar.
2. Katılımcıların, yeterince içine girdikleri, odaklandıkları noktada (bu ortalama, 7–8 dakika civarında bir süreyi alır), müziğin sesini alçaltarak bitirir.
3. Hemen ardından şu sözlerle konuşmaya başlar; “İşit! Mesnevi (Rumi’ nin yazdığı kitap), bu sözle başlar; İşit! Bizde bugünkü çalışmaya Tasavvuf’ tan ezgilerle başladık. Neler işittiniz, birer kelime ile ifade eder misiniz?”.
Lider, katılımcıların birer kelime ile söylediklerini, anlaşılabilir olmadığı sürece hiçbir soru sormadan ve yorumlamadan alır.
4. Ardından, “Bugünkü çalışmamızı Mesnevi’den “işitmek, duymak” ile ilgili bir öyküyle sürdüreceğiz” açıklamasını yapar ve katılımcıları sandalyeler üzerinde oturmaya davet eder.

III. Öykünün Canlandırılması “Sağırın Hasta ZİYARETİ”

İzlenecek adımlar

Metin okuma:

Grup lideri, öyküyü okumaya gönüllü bir katılımcıya metni verir. Katılımcı, bütün grubun duyacağı bir ses tonu ile öyküyü okur (grup katılımcıları ihtiyaç duyarlarsa, öykü bir kere daha okunabilir).

Dramatization:

1. Öykü okunduktan sonra lider, öyküde geçen kişi, nesne, yer, mekan, ses, zaman vb.’ ne dair istedikleri rolleri alarak, canlandırabileceklerini söyler. Katılımcılar, önceden hazırlanmış malzemeleri de kullanarak (renkli kumaşlar, kağıtlar, kıyafetler, boya kalemleri, mumlar, vb.) canlandırmak istedikleri role girerler.

2. Lider, katılımcılara “İsmin nedir?” ya da “Sen kimsin?” sorusunu sorarak, aldıkları rolü bütün grubun duymasını sağlar. Ardından canlandırma başlar.
3. Lider, canlandırma süresince;
 - Katılımcıların farklı rolleri almalarına fırsat verir, teşvik eder.
 - Doğaçlama yapılan canlandırmalar içinde, duyguların çok yükseldiği, tartışmanın, ikilemelerin, hareketin, tereddütün ya da tıkanıklığın olduğu, arttığı anlarda; oyunu dondurup, katılımcıların, o an ne yaşadıklarının farkına varmalarını sağlayacak etkiler yaratır. Bunun için, “Şu an neler oluyor?”, “Ne hissediyorsun?”, “Ne düşünüyorsun?” gibi soruları kullanır. Katılımcıların cevaplarını aldıktan sonra, oyunu tekrar sürdürmelerini söyler. Bu tür müdahaleler, katılımcılara, rolünü aldıkları karakterleri derinlemesine deneyimleri için zemin sağlamış olur.
 - Her canlandırma, öyküde geçenlerin yanısıra, katılımcıların kendilerinde birçok şey kattıkları bir süreci içerir. Dolayısıyla lider, katılımcıların, kendilerini rollerde istedikleri gibi ortaya koymalarını doğallıkla karşılar. Bu sırada süreci gözler.
4. Canlandırma tamamlandıktan sonra, grup lideri katılımcılara, rollerinin dışına çıkmalarını, rollerini bırakmalarını söyler ve yuvarlak düzende oturmaya davet eder.

IV. Kapanış ve Değerlendirme

Çalışmanın son aşaması olan kapanış ve değerlendirmede; bütün grup sürecinde yaşananların bir değerlendirmesi yapılır ve bu değerlendirmelerin yaşam içindeki deneyimler ile bağı kurulur. Lider, bütün paylaşımların, duygu, düşünce ve davranış boyutlarıyla ele alınmasını kolaylaştırmaya yönelik davranır.

İzlenecek adımlar

1. Önce oyunda alınan roller ile ilgili yaşananlar değerlendirilir. Bunun için lider, şu soruları sorar; “Oyunda canlandırdığınız rolde neler hissettiniz?”, “Neleri deneyimlediniz?”. Ardından, “Oyunda deneyimlediğiniz şeyler sizin günlük yaşantınızdan bir şeyler içeriyor mu, bununla ilgili neleri farkettiliniz? soruları ile katılımcıların günlük yaşam deneyimleri de paylaşılır.
2. Oyunda yaşananlar ile sosyal yaşamda olanlar arasında ne tür benzerlikler, farklılıklar ya da ilişkilerin olduğu sorularak devam edilir. Lider, en son, “Bu oturumda, hem kendi ihtiyaçlarımızı, hem de başkalarının ihtiyaçlarını görebilmek ve gidermek konularında farkettiliniz şeyler nedir?” sorusunu sorar, katılımcıların yanıtları alınır ve çalışma tamamlanır.

Kaynak metinler

ÖYKÜ: SAĞIRIN HASTA ZİYARETİ

Kulağı ağır işiten bir adamcağız vardı. Bir gün bu adama “komşun hasta olmuş” diye haber verdiler.

Adam, komşusunun hastalığına çok üzüldü. Onu ziyarete gitmeye karar verdi.

“Fakat bu iyi işitmeyen kulaklarla komşumun sözlerini nasıl anlayacağım? Hele hastalığından dolayı sesi iyice çıkmaz olduysa...Ama hasta ZİYARETİde çok önemli. Mutlaka gitmem gerekir.” diye düşündü.

Adam bir süre ne yapması gerektiğine karar veremedi. En sonunda zihninde hastanın sözlerini tahmin edebileceği fikri uyandı.

“Mesela” dedi içinden, “Selam verdikten sonra, Ey eziyet çeken komşum, nasılsın? derim. O mutlaka, “iyiyim veya hoşum” der. Ben “aman şükür ne yemek yedin diye sorarım.” O, “elbet şerbet ya da mercimek çorbası” der. Ben, “sıhhatler, afiyetler olsun, hangi doktor bakıyor sana?” Derim. O, “falan doktor” der. Bende o zaman derimki, “ayağı çok uğurludur. Geldimi işin yoluna girer. Kime baksa iyileştirir. Böylece komşuluk görevimi yerine getirmiş olurum.”

Adam, kafasında hazırladığı bu sorularla hasta komşusunu ziyarete gitti.

Hastaya selam verdikten sonra adam sordu:

– Nasılsın?

Hasta ıstırap çekiyordu ve bitkin düşmüştü.

– Ölü gibiyim diye cevap verdi.

Adam tasarladığı cevabı aldığını düşünerek,

– Oh, oh.. çok şükür diye karşılık verdi.

Hasta bu söze gücendi. “Bu ne biçim şükür diye söylendi. Anlaşılan bu adam bizim kötülüğümüzü istiyor diye aklından geçirdi.”

Adam ikini sorusuna geçti ve hastaya,

– Ne yedin diye sordu.

İlk soruya içerleyen hasta,

– Zehir diye cevap verdi.

Adam bu sözede,

– Oh, oh, afiyet olsun diye karşılık verdi.

Bu konuşmalar üzerine hastanın kızgınlığı iyice arttı.

Sıra ziyaretçinin son sorusuna gelmişti.

– Hangi doktor seni tedavi ediyor diye sordu.

Hasta artık iyice canından bezmiş bir halde,

– Yeter artık defol! Azrail geliyor diye cevap verdi.

Ziyaretçi olan bitenden habersiz gülümseyerek, konuştu,

– İyi, çok iyi! Ayağı pek uğurludur. Sevin, neşelen..

Hastayı afakanlar basarken, öbür adam, mutluydu. Böyle bir zamanda komşuluk hatırı gözetebildiği için Allah’a şükreliyordu.

Kaynak: Akbaş, A. Vahap., Mesnevi C. I, Beyit:3469–3485’ den uyarlanmıştır. Mesnevi Öyküleri, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011.

“ÖLÜMSÜZLÜK AĞACI” (MEVLANA)

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Farklılıklara saygı ve kabul, başka kültürlere, inançlara ve değerler sistemine yönelik ilgi ve merak, farklı kültürlerle, inançlarla ilgili iletişime – diyaloga açıklık.

Beceriler

Farklı kültürlerin ve inançların yaşama bakış açılarını anlama ve yorumlayabilme, empati.

Bilgi

Kültüre özgü bilgi, özellikle Sufizm gelenekleri ve değerleri.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem homojen, hem de heterojen gruplar ile çalışırken kullanılabilir. Ancak, özellikle farklı inanç ve kültürel arkaplanı olan gruplar ile çalışırken çok daha etkili bir malzeme oluşturabilir.

Yaşamın amacını sorgulama ve bunu şekil–zemin ilişkisi altında farketmeyi sağlamak üzere kullanılabileceği gibi inandıklarımızın, yaşam biçimimizin, secimlerimizin dini inançlardan, kültürel kimlikten nasıl etkilendiğini gözlemek üzere de kullanılabilir.

Amaçlar

- Yaşamda ”mana/anlam” nedir? Konusunda farkındalık geliştirmek.
- Yaşamda ”şekil” nedir? konusunda farkındalık geliştirmek.
- Yaşamda ”mana/anlam” ile ”şekil” arasındaki ilişkiye, çelişkilere dair farkındalık geliştirmek.
- Farklı inanç ve kültürlerin ölüm ve ölümsüzlük anlayışlarına dair bilgi edinmek.
- Katılımcıları Tasavvuf ve İslam geleneği hakkında bilgi ve deneyim edinmeye, düşünmeye cesaretlendirmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler:

- İnançların ve kültürün, yaşam tarzı üzerindeki etkilerini kavrarlar.
- İnsan yaşamının anlamını belirleyen kültür, inanç gibi etkenlere dair derinlikli bir anlayış geliştirirler.
- Tasavvufun bakış açısından hareketle, farklı kültürlerin ve inançların yaşama bakış açılarına dair hoşgörü geliştirirler.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme Çemberi – Grup Nabzı (Pulse)
- II. Isınma ve Rumi Hakkında Bilgi
- III. Öyküyü Canlandırma “Ölümsüzlük Ağacı”
Okuma, Oyun ve Açıklama
- IV. Kapanış ve Değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme Çemberi – Grup Nabzı (Pulse)

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar grup lideri tarafından karşılanırlar ve önceden yuvarlak biçimde düzenlenmiş sandalyelere oturmaya davet edilirler. Bütün sandalyelerin eşit model ve yükseklikte olmasına, birbirinin önünde ya da gerisinde yer almamasına özen gösterilir. Yuvarlak düzende oturmak, bütün katılımcıların birbirlerini görmelerini sağlar, dolayısıyla bu oturma düzeni, grubun iletişimini kolaylaştırır ve güçlendirir.
2. Grup lideri, katılımcılara “Nasılsınız?”, “Bugün grup çalışmasına hangi duygu ve düşüncelerle geldiniz?”, sorularını sorar. Tüm katılımcıların kendilerini ifade etmelerine fırsat verilir. Bu esnada grup lideri, çok gerekmedikçe, katılımcıların sözünü kesmemeye, yorum yapmamaya özen göstererek dinler. Aynı şekilde katılımcıların da birbirlerinin söylediklerini, araya girmeden dinlemelerini sağlar. Bütün katılımcılar kendilerini ifade ettikten sonra, lider, gruptakileri ısınma egzersizine geçmeye davet eder.

II. Isınma

İzlenecek adımlar

1. Lider, katılımcılara Ezan sesini dinleteceğini söyler (kiliselerdeki Çan sesi, ilahiler de dinletilebilir).
2. Katılımcılar sessizce Ezan’ı dinledikten sonra, hissettiklerini ve düşüncelerini paylaşırlar.
3. Ardından lider, Rumi’den şu dizeleri okur;

“Gel, gel, ne olursan ol yine gel,
İster kafir, ister Mecusi,
İster puta tapan ol yine gel,
Bizim dergahımız, ümitsizlik dergahı değildir,
Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...
Şu toprağa sevgiden başka bir tohum ekmiyiz biz...
Beri gel, beri! Daha da beri!
Nice şu yol vuruculuk?
Mademki sen bensiz, bende benim,
Niceye şu senlik benlik...
Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde arayamayız!
Bizim mezarımız ariflerin gönüllerindedir.”
4. Ardından, “Bugünkü çalışmamızı Mesnevi’den “hayatın anlamı” ile ilgili bir öyküyle südüreceğiz” açıklamasını yapar ve katılımcıları öyküye davet eder.

III. Öykünün Canlandırılması “Ölümsüzlük Ağacı”

İzlenecek adımlar

Metin okuma:

Grup lideri, öyküyü okumaya gönüllü bir katılımcıya metni verir. Katılımcı, bütün grubun duyacağı bir ses tonu ile öyküyü okur (grup katılımcıları ihtiyaç duyarlarsa, öykü bir kere daha okunabilir).

Canlandırma::

1. Öykü okunduktan sonra lider, öyküde geçen kişi, nesne, yer, mekan, ses, zaman vb.’ ne dair istedikleri rolleri alarak, canlandırabileceklerini söyler. Katılımcılar, önceden hazırlanmış malzemeleri de kullanarak (renkli kumaşlar, kağıtlar, kıyafetler, boya kalemleri, mumlar, vb.) canlandırmak istedikleri role girerler.
2. Lider, katılımcılara “İsmin nedir?” ya da “Sen kimsin?” sorusunu sorarak, aldıkları rolü bütün grubun duymasını sağlar. Ardından canlandırma başlar.
3. Lider, canlandırma süresince;
 - Katılımcıların farklı rolleri almalarına fırsat verir, teşvik eder.
 - Doğaçlama yapılan canlandırmalar içinde, duyguların çok yükseldiği, tartışmanın, ikilemlerin, hareketin, tereddütün ya da tıkanıklığın oluştuğu, arttığı anlarda; oyunu dondurup, katılımcıların, o an ne yaşadıklarının farkına varmalarını sağlayacak etkiler yaratır. Bunun için, “Şu an neler oluyor?”, “Ne hissediyorsun?”, “Ne düşünüyorsun?” gibi soruları kullanır. Katılımcıların cevaplarını aldıktan sonra, oyunu tekrar sürdürmelerini söyler. Bu tür müdahaleler, katılımcılara, rolünü aldıkları karakterleri derinlemesine deneyimleri için zemin sağlamış olur.
 - Her canlandırma, öyküde geçenlerin yanısıra, katılımcıların kendilerinde birçok şey kattıkları bir süreci içerir. Dolayısıyla lider, katılımcıların, kendilerini rollerde istedikleri gibi ortaya koymalarını doğallıkla karşılar. Bu sırada süreci gözler.
4. Canlandırma tamamlandıktan sonra, grup lideri katılımcılara, rollerinin dışına çıkmalarını, rollerini bırakmalarını söyler ve yuvarlak düzende oturmayı davet eder.

Diğer seçenek; katılımcılar bu öyküyü canlandırmak yerine üzerine konuşmayı tercih edebilirler. Bu durumda;

İzlenecek adımlar

1. Lider, öykü bittikten sonra katılımcılara “Dinlediğiniz öykünün sizde uyandırdığı şeyler nelerdir?” sorusunu yöneltir.
2. Katılımcılar, duygularını, düşüncelerini dile getirirler.
3. Lider, katılımcıların paylaşımları süresince farklı inanç sistemlerinin, kültürlerin, bakış açılarına dair ortak noktaların ve ayrılan noktaların altını çizer.

IV. Kapanış ve Değerlendirme

Çalışmanın son aşaması olan kapanış ve değerlendirmede; bütün grup sürecinde yaşananların bir değerlendirmesi yapılır ve bu değerlendirmelerin yaşam içindeki deneyimler ile bağı kurulur. Lider, bütün paylaşımların, duygu, düşünce ve davranış boyutlarıyla ele alınmasını kolaylaştırmaya yönelik davranır.

Eğer canlandırma yapıldı ise;

İzlenecek adımlar

1. Önce oyunda alınan roller ile ilgili yaşananlar değerlendirilir. Bunun için lider, şu soruları sorar; “Oyunda canlandırdığımız rolde neler hissettiniz?”, “Neleri deneyimlediniz?”. Ardından, “Oyunda deneyimlediğiniz şeyler sizin günlük yaşantınızdan bir şeyler içeriyor mu, bununla ilgili neleri farkettiliniz? soruları ile katılımcıların günlük yaşam deneyimleri de paylaşılır.

2. Oyunda yaşananlar ile sosyal yaşamda olanlar arasında ne tür benzerlikler, farklılıklar ya da ilişkilerin olduğu sorularak devam edilir. Lider, en son, “Bu oturumda, hem kendi ihtiyaçlarımızı, hem de başkalarının ihtiyaçlarını görebilmek ve gidermek konularında farkettiğiniz şeyler nedir?” sorusunu sorar, katılımcıların yanıtları alınır ve çalışma tamamlanır. Diğer seçenek; katılımcılar öyküyü canlandırmak yerine, üzerine konuşmayı tercih etti ise, bu durumda;

İzlenecek adımlar

1. Lider, “Bugünkü çalışmadan ne tür deneyimler edindiniz?”, “Sizin yaşama bakışınız ile ilgili olarak bu oturumda neleri fark ettiniz?” ve “Diğer katılımcılardan etkilendiğiniz ve sizde değişim yaratan şeyler oldu mu?” soruları ile değerlendirmeyi başlatır.
2. Çalışmada yaşananlar ile sosyal yaşamda olanlar arasında ne tür benzerlikler, farklılıklar ya da ilişkilerin olduğu sorulur. Katılımcıların yanıtları alınır ve çalışma tamamlanır.

Kaynak metinler

ÖYKÜ: ÖLÜMSÜZLÜK AĞACI

Ülkenin birinde bir bilgin şöyle dedi:

– Hindistan’ da bir ağaç vardır; meyvesinden yiyen ne yaşlanır, ne de ölür.

Bunu duyan ülkenin padişahı, bu sözü gerçek sanıp, o ağaca ve meyvesine aşık oldu.

Ağacı bulsun, meyvesini getirsin diye adamlarından birini Hindistan’ a gönderdi.

Adamcağız yıllarca Hindistan’ da ölümsüzlük ağacını arayıp, durdu. Şehir şehir dolaştı. Bakmadık ne dağ bıraktı, ne de ova.

Ağacı sorduğu herkes, onunla alay etti.

Ona;

– Böyle bir ağacı ancak deliler arar dediler.

Kimileri işi şakaya vurup, ensesine tokat attı. Kimileri de ne dediğini bilmez bir zavallı diye ona acıdı.

Hele bazıları ona öyle bir oyun ettilerki adamcağıza bu, tokattan da ağır geldi.

Bu boşboğaz kişiler ona şöyle söylediler: Çok korkunç ve büyük olan filan ormanda yemyeşil, çok uzun ve her dalı kalın bir ağaç var. İşte aradığın ağaç odur.

Padişahın adamı kimden bir haber duysa yola koyulmaya hazırды. O söylenen yerde de aylarca gezip durdu.

Bu arada padişahta ona sürekli para gönderip durdu.

Adam böyle böyle gurbet elde çok zahmet çekti. Fakat bir sonuç elde edemedi. Sonunda arayacak gücü kalmadı. Ağaca ilişkin elinde, gerçek dışı laflardan başka bir şey yoktu. Daha fazla aramanın yararsız olacağını düşündü. Padişahın yanına dönmeye karar verdi.

Yola çıkmak üzereyken bulunduğu yerde bilge ve cömert bir kişinin olduğunu öğrendi. Ümitsiz bir şekilde, ona gideyimde oradan yola düşeyim. İstediyimi bulamadım, bari o bilginin duası yoldaşım olsun, diye düşündü.

Gözleri bulut gibi yaş döke döke o bilginin huzuruna vardı. Durumunu ve yaşadıklarını anlattı.

– Meyvesi hayatın sermayesi olan ve bütün dünyanın arzu ettiği o ağacı bulamadım. Bana merhamet edin. Ümitsizim, çaresizim.

Bilge gülümseyerek dediği; Ey temiz adam , aradığın ağaç bilgidir. Bunu alim olan anlar. O, çok yüce, çok büyüktür. Öyleki her tarafı kaplamıştır. Ona ağaç demek yanlış olur. Onun adı bazen ağaçtır, bazen güneş, bazen denizdir, bazen bulut.

Adam bilgeyi büyük bir dikkatle dinliyordu. Bilge sözlerini şöyle tamamladı;

– Dostum sen ağacın ismine takıldığın için isteğine ulaşamamışsın. Görünüşe kapılıp, yolunu kaybetmişsin. Surete takılıp, manayı bıraktığın için de onu göremiyorsun. Isme takılma, yeryüzündeki sıfatlara bak ki o sıfatlar seni zatın sırrına eriştirebilir.

Kaynak: Akbaş, A. Vahap., Mesnevi C. II, Beyit:3679-3718' den uyarlanmıştır. Mesnevi Öyküleri, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011.

“BİRBİRİNİ ANLAMAYAN DÖRT KİŞİ” (MEVLANA)

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Farklılıklara saygı ve kabul, başka kültürlerle yönelik ilgi ve merak, farklı kültürlerle iletişime açıklık, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlılık, çözüme odaklı çatışma çözme yaklaşımı, evrensel insan algısı.

Beceriler

Farklı kültürlerarası iletişim süreçlerini anlama ve yorumlayabilme, empati, çatışma durumlarında çözüme yönelik iletişim süreçlerine işlerlik kazandırabilme.

Bilgi

Kültüre özgü bilgi, özellikle Sufizm gelenekleri ve değerleri.

Hedef gruplar

Bu senaryo, hem homojen, hem de heterojen gruplar ile çalışırken kullanılabilir. Ancak, özellikle farklı inanç ve kültürel arkaplanı olan gruplar ile çalışırken çok daha etkili bir malzeme oluşturabilir.

Amaçlar

- İnsanların birbirini dinlemesinin ve anlamasının önemini farketmek.
- Dinlemek, anlamak, anlaşmak için ne tür seçenekler olduğunu deneyimlemek.
- Kişilerarası ve kültürlerarası ilişkilerde birbirinin ihtiyaçlarına dair duyarlılık ve farkındalığın önemini deneyimlemek.
- İnsan olmanın ortak yönlerini farketmek.
- Katılımcıları Tasavvuf ve İslam geleneği hakkında bilgi ve deneyim edinmeye, düşünmeye cesaretlendirmek.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler:

- İnsan ilişkileri ve kültürlerarası ilişkilerde iletişimin önemini kavrarlar.
- İnsan ilişkileri ve kültürlerarası ilişkilerde yaşanan çatışmaların, kaynaklarına ve çözüm yollarına dair daha derin bir anlayış geliştirirler.
- Kültür, dil, inanç vb. bütün farklılıkların ötesinde, insanların benzer ihtiyaçlar ve arayışlar içinde olduğunu görerek, evrensel bir insan anlayışı geliştirirler.
- Farklı kültürlere ve inançlara karşı daha ilgili ve açık bir yaklaşım geliştirirler.

Etkinliklerin yapısı

- I. Bütünleşme Çemberi – Grup Nabzı (Pulse)
- II. Isınma ve Rumi’ nin Öyküsü Hakkında Bilgi
- III. Öyküyü Canlandırma “Birbirini Anlamayan Dört Kişi”
Okuma ve Oyun
- IV. Kapanış ve Değerlendirme

Etkinliklerin tanımı

I. Bütünleşme çemberi – Grup Nabzı (Pulse)

İzlenecek adımlar

1. Katılımcılar grup lideri tarafından karşılanırlar ve önceden yuvarlak biçimde düzenlenmiş sandalyelere oturmaya davet edilirler. Bütün sandalyelerin eşit model ve yükseklikte olmasına, birbirinin önünde ya da gerisinde yer almamasına özen gösterilir. Yuvarlak düzende oturmak, bütün katılımcıların birbirlerini görmelerini sağlar, dolayısıyla bu oturma düzeni, grubun iletişimini kolaylaştırır ve güçlendirir.
2. Grup lideri, katılımcılara, “Nasılısınız?”, “Bugün grup çalışmasına hangi duygu ve düşüncelerle geldiniz?”, sorularını sorar. Tüm katılımcıların, bu sorular doğrultusunda kendilerini ifade etmelerine fırsat verilir. Bu esnada grup lideri, çok gerekmedikçe, katılımcıların sözünü kesmemeye, yorum yapmamaya özen göstererek dinler. Aynı şekilde katılımcıların da birbirlerinin söylediklerini, araya girmeden dinlemelerini sağlar. Bütün katılımcılar kendilerini ifade ettikten sonra, lider, gruptakileri ısınma egzersizine geçmeye davet eder.

II. Isınma

İzlenecek adımlar

1. Oturma çemberinin ortasına, farklı renklerde ve desenlerde kumaş parçaları rastgele bırakılır.
2. Fonda enstrümantal bir müzik çalınmaya başlar.
3. Lider, katılımcılara, müziği dinlemelerini ve ortadaki kumaş parçalarını diledikleri gibi kullanarak, konuşmadan, müzik eşliğinde hissettikleri duyguları hareketlerle, dansla ifade etmelerini söyler.
4. Yaklaşık 10–12 dakika süren uygulamanın ardından, müzik sesi azaltılarak kapatılır ve lider katılımcıları oturmaya davet eder. Bir – iki dakika katılımcıların dinlenmesine fırsat verilir.
5. Ardından lider, “Bugünkü çalışmamızı iletişime dair, Mesnevi’den bir öykü ile, “Birbirini Anlamayan Dört Adam” öyküsü ile sürdüreceğiz diyerek katılımcıları öyküye davet eder.

III. Öykünün Canlandırılması “Birbirini Anlamayan Dört Kişi”

İzlenecek adımlar

Metin okuma:

Grup lideri, gönüllü olan bir katılımcıya, okuması için öyküyü verir. Katılımcı, bütün grubun duyacağı bir ses tonu ile öyküyü okur (grup katılımcıları ihtiyaç duyarlarsa, öykü bir kere daha okunabilir).

Canlandırma:

1. Öykü okunduktan sonra lider, öyküde geçen kişi, nesne, yer, mekan, ses, zaman vb.’ ne dair istedikleri rolleri alarak, canlandırabileceklerini söyler. Katılımcılar, önceden hazırlanmış malzemeleri de kullanarak (renkli kumaşlar, kağıtlar, kıyafetler, boya kalemleri, mumlar, vb.) canlandırmak istedikleri role girerler.
2. Lider, katılımcılara “İsmin nedir?” ya da “Sen kimsin?” sorusunu sorarak, aldıkları rolü bütün grubun duymasını sağlar. Ardından canlandırma başlar.
3. Lider, canlandırma süresince;
 - Katılımcıların farklı rolleri almalarına fırsat verir, teşvik eder.
 - Doğaçlama yapılan canlandırmalar içinde, duyguların çok yükseldiği, tartışmanın, ikilemlerin, hareketin, tereddütün ya da tıkanıklığın olduğu, arttığı anlarda; oyunu dondurup, katılımcıların, o an ne yaşadıklarının farkına varmalarını sağlayacak etkiler yaratır. Bunun için, “Şu an neler oluyor?”, “Ne hissediyorsun?”, “Ne düşünüyorsun?” gibi soruları kullanır. Katılımcıların cevaplarını aldıktan sonra, oyunu tekrar sürdürmelerini söyler. Bu tür müdahaleler, katılımcılara, rolünü aldıkları karakterleri derinlemesine deneyimlemeleri için zemin sağlamış olur.
 - Her canlandırma, öyküde geçenlerin yanısıra, katılımcıların kendilerinde birçok şey kattıkları bir süreci içerir. Dolayısıyla lider, katılımcıların, kendilerini rollerde istedikleri gibi ortaya koymalarını doğallıkla karşılar. Bu sırada süreci gözler.
4. Canlandırma tamamlandıktan sonra, grup lideri katılımcılara, rollerinin dışına çıkmalarını, rollerini bırakmalarını söyler ve **yuvarlak düzende oturmaya davet eder.**

IV. Kapanış ve Değerlendirme

Çalışmanın son aşaması olan kapanış ve değerlendirmede; bütün grup sürecinde yaşananların bir değerlendirmesi yapılır ve bu değerlendirmelerin yaşam içindeki deneyimler ile bağı kurulur. Lider, bütün paylaşımların, duygu, düşünce ve davranış boyutlarıyla ele alınmasını kolaylaştırmaya yönelik davranır.

İzlenecek adımlar

1. Önce oyunda alınan roller ile ilgili yaşananlar değerlendirilir. Bunun için lider, şu soruları sorar; “Oyunda canlandırdığınız rolde neler hissettiniz?”, “Neleri deneyimlediniz?”. Ardından, “Oyunda deneyimlediğiniz şeyler sizin günlük yaşantınızdan bir şeyler içeriyor mu, bununla ilgili neleri farkettiniz? soruları ile katılımcıların günlük yaşam deneyimleri de paylaşılır.
2. Oyunda yaşananlar ile sosyal yaşamda olanlar arasında ne tür benzerlikler, farklılıklar ya da ilişkilerin olduğu sorularak devam edilir. Lider, en son, “Bu oturumda, kendinizin ve çevrenizdekilerin iletişim süreçlerine dair farkettiğiniz şeyler nedir?” sorusunu sorar, katılımcıların yanıtları alınır ve çalışma tamamlanır.

Kaynak metinler

ÖYKÜ: BİRBİRİNİ ANLAMAYAN DÖRT KİŞİ

Bir adam, kendisi için iş gören dört kişiye, emeklerinin karşılığı olan parayı verdi.

Bu dört kişiden biri Türk, biri Arap, biri İranlı ve dördüncüsünde Rum' du.

İran'lı olan arkadaşlarına döndü ve
"Bu parayla engür alalım" dedi.

Arap olan, İranlı arkadaşına,
"Hayır, olmaz! Ben ineb istiyorum. Bana engür gerekmez" diye karşılık verdi.

Türk,
"Bu para benim! Ne ineb, nede engür isterim. Ben üzüm istiyorum" diye öbürlerini susturdu.

Son olarak Rum lafa karıştı,
"Bırakın onu bunu, hadi istafil alalım."

Farklı diller konuşan ve birbirini anlamayan bu dört kişi ne alacakları konusunda anlaşmazlığa düştüler.

Derken tartışma kavgaya dönüştü.

Kaynak: Akbaş, A. Vahap., *Mesnevi C. II*, Beyit:3719–3729' dan uyarlanmıştır. *Mesnevi Öyküleri*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011.

İsrail

KAHRAMANLARDA BİBLİODRAMA

AKİVA HAHAMI VE RACHEL

ST CLARE

RUMİ VE ŞEMS

Kudüs'teki çalışma gruplarının seansları Ekim 2011 ve Eylül 2012 arasında, toplam 60 saat olacak şekilde gerçekleştirildi: Süregelen grupla yapılan on altı tane 2.5 ile 3.5 saat arasında değişen seanslar, farklı gruplarla yapılan değişken uzunluklarda dört adet tek seanslık çalışma ve başka ortamlarda yöntemi kullanmayı arzulayan kişiler için özel eğitim seansları.

Yael Unterman (ana eğitmen): öğretmen, yazar, oyuncu ve yaşam koçu. Bibliodram'nın, Avrupada "bibliolog" olarak bilinen ve böylece Hristiyanlık temelli bibliodramadan ayrıştırılan Musevi–Amerikan temelli bir okulunda deneyim kazanmıştır. 2002'den beri yoğun bir şekilde Musevi yetişkinlerle bibliodrama süreçleri yürütmekte, dünya genelinde Musevi öğretmenlere bibliodrama eğitimi vermekte ve Musevi metinleri üzerine eğitimler düzenlemektedir. Bibliodrama çalışmaları sonucunda ortaya çıkan ve Cain ve Abel konusunu işleyen, birçok ülkede sergilenen tek kişilik bir gösteri de gerçekleştirmiştir.

Peta Jones Pellach (yardımcı eğitmen): Elijah İnançlar Arası Çalışma Enstitüsü'nün (Elijah Interfaith Institute) eğitsel etkinlikler direktörüdür. Projeye, dinler arası diyalog ve yetişkin eğitimi alanlarında deneyimi ve uzmanlığıyla dahil olmuştur. Uzmanlığı, daha geniş kitlelerin faydalanması amacıyla altı dinden gelen teolojik ve felsefi malzemeleri uyarlamak, akademik yazılardan eğitsel kaynaklar yaratmak ve diyalog liderlerini yetiştirmektir. Aynı zamanda, Musevilik kutsal metinlerine dair donanımlı bir Musevilik eğitmenidir.

İsrail'de, belki de başka hiçbir yerde olmadığı kadar, din birleştirici bir güç olarak potansiyelini kullanmaz. Dini ayrışmaların politik anlamları da vardır. Elijah İnançlar Arası Çalışmalar Enstitüsü, dini bilgeliği paylaşmanın barışı besleyeceği önermesi üzerine kuruludur. Burada, bibliodrama tekniği yoluyla, dinin, barışa giden bir yol olma gücüne sahip olduğunu ortaya koyan bir fırsat söz konusuydu ve bizler bunun başarılı olacağı konusunda umutluyduk. Kasım

2011'de Polonya'da yapılan eğitim seansı, bizlerin geniş repertuarı olan teknikler edinmemizi sağlamıştı.

Biz bibliodramayı çok önemli bir eşitleyici ve fikir alışverişinde harika bir metod olarak gördük. Katılımcılar gruba ve eğitime güven duydular. Her inancı temsil eden katılımcılar, "diğerleri"nin son derece saygılı bir şekilde ve derin içgörülerle kendi kutsal metinlerine katıldığını görerek onaylanmış hissettiler ve hatta bibliodrama yoluyla o metinlerde yeni anlamlar keşfettiler.

Hepimiz, ortak evrensel zeminimiz olan insanlığı dram ve çelişkilerle ilişkilendirerek deneyimlerken, bibliodramayla getirilen farklı yorumları, önyargıları ve tamamlayıcı bilgileri keşfetmek aynı derecede ilgi çekiciydi. Özellikle belirtmek gerekir ki, bunlar keskin şekilde ayrılmış inanç çizgileri üzerinde değildi. Bir Hristiyan da bir Musevi de ana bir görüşü sorgulayabilir veya kabul edebilirdi. Karakterlerin farklı yorumlanmaları, dini yönelimden daha çok kişiliklerimizin ve yaşam deneyimlerimizin bir ürünüydü. Bu, aramızdaki duvarların yıkılmasına hizmet etti. Aynı zamanda hep birlikte şarkı, kahkaha ve duygusal yansıtma anları yaşadık.

Kudüs grubundaki katılımcılar birbirlerine karşı sevgi ve saygı duymaya başladı. Yalnızca bibliodrama değil, bu kadar saat süren düzenli herhangi bir çeşit toplantının benzer bir sonuç yaratacağı söylenebilir. Ancak, özellikle son seanslarda ortaya çıkanların çoğu, katılımcıların son derece kişisel içgörülerini ve belirsizliklerini paylaşması, çoğu ortamda dile getirilmeyecek derin inanç ve saf duyguları ifade etmesi şeklindeydi. Metin aracılığıyla, her katılımcının insancılığı açığa çıktı. Birbirimizin inancına dair bir şeyler öğrenirken, aynı zamanda birbirimizi de tanıdık. Çoğumuzun iletişim halinde kalacağını bekliyoruz.

Kudüs grubu katılımcılarının çoğu, kendi dini cemaatlerinde lider konumda veya eğitimci rolündeler ve şüphesiz, öğrenmiş oldukları bu yöntemi öğrencileri ve takipçilerine, hatta dinler arası bağlamalarda bile uygulayacaklardır.

Düzenli toplanan Kudüs grubu, zaman zaman katılım gösteren Müslüman katılımcının dışında Musevi ve Hristiyanlardan oluşmuştu. Musevi katılımcıların hepsi, ağırlıklı olarak Batı Kudüs'te olmak üzere İsrail'de yaşamaktaydı. Hristiyanların çoğu, çeşitli çerçevelerde geçici bir süreliğine İsrail'e gelmişti. Çoğu Doğu Kudüs'te kalmaktaydı.

Dört kez yapılan tek seanslık çalışmalar, ziyaretçi gruplarla yürütüldü: Düzenli grubumuzun bir toplantısına katılan Avustralya'dan gelen psikologlar (çoğu Hristiyan veya dini inanç taşımayan, 2 Musevi); İncil çalışmalarını için İsrail'de bulunan uluslararası teoloji öğrencileri; Musevi öğrencilerle (hem yerleşik Museviler, hem de ziyaret amaçlı İsrail'e gelenler) takviye edilen, çeşitli ülkelerden gelen Romalı Katolik teoloji öğrencilerinin oluşturduğu grup; Conservative Yeshiva (Musevi) ve Batı Kol Yaz Okulu'ndan (Hristiyan) İsrail'e 1-3 aylık bir süre için gelen uluslararası iki öğrenci grubu.

KAHRAMANLARDA BİBLİODRAMA BİRİNCİ SAYI: AKİVA HAHAMI VE RACHEL

Özet

Üç tektanrılı dinin her birindeki “yücelik” kavramını araştırmayı, ortak unsurları ve farklılıkların altını çizmeyi amaçlayan, Yüce İnsanlar/Kahramanlar başlığı altındaki üç Bibliodramadan ilkidir. Katılımcıların, kendi yücelik anlayışlarıyla da temas etmelerini sağlar. Metinler, bilinçli olarak, İncil’den veya Kur’an’dan değil, masallar ve efsanelerden alınmıştır.

İlki, iki Musevi kahraman üzerine (Haham Akiva ve karısı) kurulan bir Bibliodrama tekniğidir.

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri

Tutumlar

Başka kültürlere saygı; başka kültürlerden gelen insanlara karşı açıklık; önyargılardan bağımsızlık.

Beceriler

Farklı kültürlerden gelen insanları dinlemek; başka kültürlerden gelen insanlarla etkileşime girebilmek, başka kültürlerle ilgili bilgi edinebilmek; empati; çoklu bakış açısı geliştirmek; bilişsel esneklik.

Bilgi

Museviler için önemli olan bir metinle ilgili bilgi; Musevilikteki “kahramanlık” kavramına dair bilgi; Musevilik tarihindeki en önemli kahramanlardan biri olan Haham Akiva’ya ve onunla eşit ancak farklı biçimde “kahraman” olan karısı Rachel’e dair bilgi.

Hedef gruplar

Musevi olsun olmasın, belirli bir dini gelenekle özdeşim kuran yetişkin öğrenciler. Musevi olmayanların, Judea’nın (Eski Filistin’in güney kısmı) İkinci tapınak’ın yıkımından sonraki dönemi hakkında veya Tevrat ve içinde anlatılan hahamlara dair minimum düzeyde bilgi sahibi oldukları varsayılır.

Amaçlar

- Musevi ve Musevi olmayanlardan oluşan bir grupta, Museviler için tanıdık olan ancak Musevi olmayanların bilmediği bir öyküyü paylaşmak ve üzerinde çalışmak.
- İçindeki unsurlar, bazı katılımcıların değerlerinden ve eylemlerinden kültürel olarak farklı olsa da, metni saygı içinde okumak; onların sesinden konuşarak öyküdeki karakterlerle empati kurmak.
- Bir Musevi kutsal metninde, Musevi olmayanlarla paylaşılan ortak değerleri keşfetmek.
- Musevilere, kendi gelenekleriyle ilgili Musevi olmayanlardan da birşeyler öğrenebileceklerini göstermek.
- “Kahramanlık” kavramını araştırmak ve iki noktayı fark etmek: Öncelikle, evrensel olarak “kahramanlık” göstergesi olarak nitelenen birçok değer ve davranış vardır. İkinci olarak, bazı değer ve davranışlar, bazı kültürlerde diğerlerinden daha çok değer görür.

Öğrenme çıktıları

Çalışma gruplarını başarıyla tamamlayan öğrenciler şunları kazanmış olurlar:

- *Bilgi:*
 - “Kahramanlık” kavramını ve Musevi geleneğindeki “erdemli insanı” daha yakından anlarlar.
 - Haham Akiva’nın ve Rachel’in öyküleriyle, onların yaşamının kahramanlık taşıyan öğeleriyle tanışır.
- *Tutumlar:*
 - Öyküdeki karakterlere ve onları rol model olarak gören Musevilere karşı empati geliştirirler.
 - Musevilikte alçakgönüllülük ve öğrenme konularına yapılan vurguyu takdir etmeyi öğrenirler.
 - Musevi katılımcılar, bazı kahramanlarının, Musevi olmayan katılımcılarca “kabul görmesi”ni deneyimleyerek kendi geleneklerine bağlılıklarını artırır; Musevi olmayan katılımcılar, kendilerinden biriymiş gibi sahiplenmek zorunda kalmadan, kendi gelenekleri dışındaki birilerinin “kahramanlığını” fark ederler ve çeşitliliğe yönelik açıcılıkları artar.
- *Beceriler:*
 - Kültürel engelleri aşmaya yönelik etkinlik “alet edavat çantaları”nı genişletirler.
 - Tanıdık olmayan ve geliştirici bir metni kavrama sonrasında, diğer grup elemanlarından birşeyler edinerek daha etkin dinlemeyi öğrenirler.
 - Kendileri için tanıdık olan ancak başkalarına yeni gelen bir metni paylaşma yoluyla, yönlendirici ve bilgilendirici rollerine girerek, etkili iletişim konusunda beceri geliştirirler.
 - Birçok Bibliodrama tekniğini uygulayabilir hale gelirler.

Etkinliklerin yapısı

- I. Isınma alıştırmaları
- II. Kutsal öyküyle tanışma
- III. Bibliodrama
- IV. Paylaşım

Etkinliklerin tanımı

I. Isınma alıştırmaları

İzlenecek adımlar

“Neyin yücelik olduğu”na dair iç/dış çemberler

BİRİNCİ AŞAMA:

1. Grup, biri içeride, diğeri dışarıda olmak kaydıyla iki çember oluşturur. Bu şekilde, her kişi, karşısındaki bir başkasıyla eşleşir.
2. İç çemberdekiler, dış çemberdeki eşlerine, onlar için büyük bir insan olmanın ne demek olduğunu, bir kelime veya ifadeyle anlatır (örneğin; alçakgönüllülük). Sonrasında, eşi benzer şekilde yanıt verir.

3. İç çemberdeki her kişi bir sola kayar. Kelimelerini söylerler ve yeni eşlerine ifade ederler.
4. Bu etkinlik, sola kaymak ve tekrar ifade etmek şeklinde, birkaç kez tekrar eder (grubun büyüklüğüne göre sayısı değişir). Katılımcılar, her seferinde aynı şeyi söyleyebilirler veya yanıtlarını değiştirebilirler.

İKİNCİ AŞAMA:

Bu sefer, katılımcılar, eşleriyle beraber, söylemlerini ifade ederken bir beden ifadesi yaratmak durumundadırlar. Bu da birkaç kez tekrarlanır.

ÜÇÜNCÜ AŞAMA:

Şimdi yeni bir eşe geçerler ve sadece beden ifadesini oluştururlar. (İSTEĞE BAĞLI: Kişinin eşi, beden ifadesinin ne anlama geldiğini düşündüğünü paylaşır.)

DÖRDÜNCÜ AŞAMA:

Çemberler tek bir grup oluşturacak şekilde birleşir, birden üçe kadar sayılır ve tüm grup kendi ifadelerini hep beraber sergiler

BEŞİNCİ AŞAMA:

Kısa paylaşım olur.

II. Kutsal öyküyle tanışma

İzlenecek adımlar

1. Talmud’la (Musevilerin şeriat kitabı) ve Museviler için Tevrat çalışmalarının önemli rolüyle ilgili, şu şekilde, kısa bir tarihsel açıklama yapılır:
Museviler ve Hristiyanlar, İbrani İncili’ni kutsal metin olarak paylaşırlar. İbrani İncili’ndeki pekçok öykü, küçük ya da büyük değişikliklerle Kur’an’da da vardır. Musevilere özgü, Musevilik ve Hristiyanlık’ın “yol ayrımı”nı anlatan en önemli metin, Talmud’dur. Yaklaşık 6. yüzyılda tamamlanan Talmud, Musevi hukukunu ve uygulamalarını şekillendiren yasal ve etik tartışmaların bir derlemesidir. Talmud’un iki “versiyon”u vardır: Kudüs ve Babil. Babil versiyonu, daha kapsamlı ve dolayısıyla genellikle daha otoriter (ancak her konuda değil) olarak değerlendirilir. Teknik tartışmaların yanısıra, daha çok İkinci Tapınak dönemine ait öyküler, bazen kısa bazen uzun ve detaylıca tarif edilen olay ve kişiliklerden bahsedilir. Haham Akiva, Talmudik literatüründeki öykülerin en önemli konularından biridir. Aynı zamanda, onun öğrencisi olan bir nesil dahil ondan sonra gelen hahamların fikirlerini dayandırdığı, fikir, değer ve hukuk alanında katkıları olan bir figürdür.
Bibliodramanın bir parçası olmasa da, Haham Akiva’yla ilgili bilinmesi gereken önemli bir nokta, Musevilerin, onu, Romalılar tarafından Musevilere getirilen Tevrat araştırmaları yaşağına karşı koymuş olması ve bu itaatsizliği nedeniyle Romalılarca acımasızca işkence edilip ölümle cezalandırılması nedeniyle takdir ediyor olmasıdır. Haham Akiva, Musevilerin Tevrat araştırmalarına duyduğu ihtiyacı, balıkların su içinde yaşamaya ve kuru araziye gelmeme ihtiyaçlarına benzetmiş; Romalıları, balıkları doğal ortamlarından uzaklaştırmaya çalışan tilkilerle bir tutmuştur.

2. Bu metnin seçimi ile katılımcıların, Bibliodramaya, daha korkutucu olan İncil veya Kur'an yoluyla değilde, halk efsaneleri yoluyla girmesi sağlanır.

III. Bibliodrama

İzlenecek adımlar

Giriş:

1. Grup lideri şu açıklamaları yapar:
Bugün, farklı dini gelenekler üzerinden, kahramanlıkla ilgili başlığımızda yer alan üç Bibliodrama çalışmasının ilkinin yapacağız. Museviler için son derece önemli olan bir metni, Talmud'u çalışacağız. Daha önce Talmud'u duyan var mı?
2. Şimdi üzerinde çalışacağımız, Museviler tarihindeki en önemli hahamlardan biri olan Akiva'yla ilgili en bilinen efsanelerden biri. Akiva, son derece mütevazı başlangıçlarla işe koyulmuş, varlıklı bir adam için çalışan umarsız bir çobanmış. Musevi geleneğinde çoban sembolizmi önemlidir; Musa ve Davud gibi büyük kahramanların ve liderlerin bir kısmı çoban olarak işe başlamıştır ve birinin koyunlarını nasıl güttüğünün, bir grup insanın nasıl lideri olacağına dair bir gösterge olduğu düşünülür. Okumak üzere olduğumuz öyküde Akiva'nın karısının adı geçmez, ancak Talmud'daki öyküyü takip eden metinlerden, adının Rachel olduğunu anlarız.
3. Bugün birçok teknik uygulayacağız. İlki, Bibliolog şeklindeki Bibliodrama. Bibliologda, katılımcılara, öyküdeki karakterlermiş gibi sorular sorulur ve kişiler yanıtları oluşturmak durumundadırlar. Yalnızca cevapların neler olabileceğini düşünün ve çekingen davranmayın. Daima, "ben" ve "biz" ifadelerini kullanarak, o karaktermiş gibi, birinci kişiden cevap vermeye çalışın.

Birinci Sahne: Bibliolog

1. Öykü "izinle" kelimesine kadar okunur.
2. Geri dönüp ilk paragraf tekrar okunur.
3. Ardından lider, gruba, öyküdeki karakterlermiş gibi cevap verebilecekleri sorular sorar:
– Ben Kalba Savua, kentteki en zengin kişi. Durumundan memnun musun? Ne gibi hayallerin var?
– Çoban olan Akiva: Ben Kalba Savua'nın çobanı olarak nasıl bir yaşamın var? Onun için çalışmaktan keyif alıyor musun? Koyunlarıyla dışarıdayken ne düşünüyorsun?
– Rachel kardeş – senin yaşamın nasıl? Neler düşünüyorsun?
4. Grup lideri, grubu, "Bu aşamada sormak gereken başka önemli soru var mı?" demeye davet eder.

İkinci Sahne: Üçlü Rol Sahneleme

1. Ön tarafa üç sandalye yerleştirilir ("sahne bölümü").
2. Gruptan üç gönüllünün öne çıkması istenir. Her biri üç karakterden biri olmayı seçer: Akiva, Rachel ve Ben Kalba Savua. Sahne destek malzemeleri (ör: eşarplar) verilerek, her karakteri ifade eden beden ifadelerine bürünmeleri istenir.
3. Grup lideri, her birine merakla sorular sorar: Kaç yaşındasınız? Etrafınızdaki insanlardan hoşlanıyor musunuz? Soruların yanıtlarını tekrarlar ("ikileme" tekniği yoluyla, örneğin; birinci

- kişinin vermiş olduğu cevapları birinci kişi gibi konuşarak yineler).
4. Grup lideri şöyle der:
 - Akiva ve Rachel, günün sabah saatlerinde konuşuyor. Kentteki en zengin adam olan Ben Kalba Savua’yla başlıyorlar. Nasıl uyandığınızı gösterin. Bugün nasıl hissediyorsunuz?
 - Rachel. Bu gün uyanmak nasıl bir şey? Bugün nasıl hissediyorsun?
 - Çoban olan Akiva. Sen ne durumdasın? Bugün nasıl uyandın?
 5. Ardından lider, öykünün ilk satırlarını okur ve sahneyi özgürce canlandırmalarına izin verir.
 6. Belli bir noktada, grup lideri, katılımcılara “Donun!” der ve sorar: “Şu an neler hissediyorsunuz? Başkalarına göstermediğiniz içsel düşünceleriniz neler?” Sonrasında, eylemi tekrar başlatmak için ellerini çırpır.
 7. Ardından lider gruba; “Herhangi birinin yerini değiştirmek istiyorsanız, yalnızca öne gelin ve oynamasını istediğiniz kişiye dokununuz.” der.
 8. Eğer öykü çok yavaş bir biçimde ilerliyorsa, “Bir saat sonra” veya “Bir gün sonra” gibi ifadeler kullanır.
 9. İlk paragraftaki öykü tamamlandığında, canlandırmada yer alan kişilere sorulur: “Özetle, hayatınızda nasıl bir dönüm noktası oluştu, anlatabilir misiniz? Şu anda neler hissediyorsunuz?”

Üçüncü Sahne: Zaman Aralığı Ayna Alıştırması

1. “12.000 tane müritle döndü,” ifadesine kadar metin okunur.
2. Ardından grup lideri şunları söyler:
 - Bu noktada, öyküdeki tüm karakterler 12 yaş daha yaşlıdır. Bence bir parça değişmiş olabilirler. Ayağa kalkmanızı ve ikili gruplar oluşturmanızı istiyorum.
 - Biriniz A, biriniz B olun.
 - A kişisi, bir çobanken Akiva’yı oynayabilir misiniz? Şimdi, B kişisi, 12.000 müridi olduğunu öğrenen Haham Akiva’yı oynayabilir misiniz? İlk kişi, ikincisine, kendinizi bir aynada görmüşçesine geçen 12 seneyi hissedermişçesine bakın. İkinci kişi, birincisine, eski bir paragrafa bakarcasına ve geçen 12 seneyi hissedercesine bakın.
 - A kişisi: Zengin adamın kızı olan Rachel gibi ifade takınabilir misiniz? B kişisi, yoksul ve tek başına yaşayan, kocasının dönmesini bekleyen bir kadın olan Rachel gibi davranın. İlk kişi, ikincisine, kendisini aynada görüyormuşçasına ve geçen o 12 seneyi hissedermişçesine baksın. İkinci kişi, ilk kişiye, eski bir fotoğrafa bakarmışçasına ve geçen o 12 seneyi hissedermişçesine baksın.
 - A kişisi, istediği her şeye sahip olan zengin adam Ben Kalba Savua gibi davranabilir misiniz? B kişisi, kız evladını mirasından reddeden ve sonrasında bir daha hiç görmeyen Ben Kalba Savua gibi davranabilir misiniz? İlk kişi, ikincisine, kendisini aynada görüyormuşçasına ve geçen o 12 seneyi hissedermişçesine baksın. İkinci kişi, ilk kişiye, eski bir fotoğrafa bakarmışçasına ve geçen o 12 seneyi hissedermişçesine baksın.
 - Herkes gruptaki yerlerine oturur.
 - Grup lideri şöyle der: Karakterler gibi konuşarak, bizlere, 12 yıl öncesinde olduğunuzdan farklı biri olmanın nasıl hissettirdiğini anlatmak ister misiniz? Daha üzücü mü, yoksa mutluluk verici mi?

Dördüncü Sahne: İki Grupta Bibliolog

1. Öykü sonuna kadar okunur.

Lider;

2. Grubu ikiye böler: Soru soranlar ve cevap verenler.

3. Soru soran gruptan, cevap veren grupla, Akiva ve Rachel’mişler gibi, ayrı kaldıkları 12 yıla dair söyleşi yapmalarını ister.

4. Cevap veren grup karakterlerin ağzından konuşur.

5. Grup tıkanır veya önemli soruları sormayı unutursa, grup lideri araya girebilir. Örneğin; “Akiva, karından uzak kalmak nasıl bir şey? Onu sıkça düşünüyor musun? Öğrendiklerinden hoşnut musun? Rachel, senin için durum nasıl? Kendini nasıl destekliyorsun?”

6. Ardından, soru soran gruptan, cevap veren grupla, yaşlı adammışçasına söyleşi yapmasını ister; Akiva ve Rachel sahnededir ve Akiva eve gelmiştir. Örneğin; “Yaşlı adam, kimsin sen? Rachel, ona yanıt verirken neler hissediyorsun? Akiva, neden onunla konuşmuyorsun?”

Beşinci Sahne: Tek Grupta Bibliolog

1. Tüm grup, bir kez daha cevap veren rolüne girer.

2. Grup lideri şöyle der:

– Giderken Akiva’nın neler hissettiğinin bir fotoğrafını çekmek istiyorum – tek bir kelimelik duygu (Örneğin: rahatlama, gurur, hayret).

– Akiva; sen giderken kafan arkada mı kaldı, yoksa ileriye mi bakıyordun? (Baş hareketini göster.)

– Rachel; onu karşılamak için kalktığında ne düşündün?

– Komşular; bize Rachel’den bahsedin.

– Akiva ve Rachel; tekrar birleşme anında neler hissettiniz?

– Ben Kalba Savua; son sahne boyunca nasıl hissettin?

– Şu anda başka konuşmaya ihtiyacı olan var mı?

3. Not: Komşularla olan sahne çok ilgi çekicidir. Zaman varsa, Bibliodramatik olarak bu sahne oynanabilir; grubun komşular olmasına ve özgürce birbirleriyle konuşmalarına ve dedikodu yapmalarına izin verilmelidir. Veya Akiva’nın hizmetkarlarını da oynayabilirler.

Altıncı Sahne: Paylaşım

1. Grupta etrafta dolaşılır ve gerçek isimler söylenerek, rollerden çıkılır.

2. Grup lideri:

– Bu öyküde sizi ne etkiledi? Bu öyküde nasıl bir süreçten geçtiniz?

(İsteğe bağlı) Cümleyi tamamlayarak düşüncelerinizi paylaşınız:

“..... olduğunda benim için etkileyiciydi.”;

“..... olduğunda benim için zordu.”

– Bu Musevi öyküsü, neyin yücelik olduğuna dair ne gibi mesajlar verdi?

Kaynak metinler***Babil Talmud’u, Tractate Ketubot 62b***

R. Akiva, Ben Kalba Savua’nın bir çobanıydı. Savua’nın kızı, Akiva’nın alçakgönüllü ve asil olduğunu fark etmişti. Ona, “ Seninle nişanlanırsam, gidip akademide okur musun?” diye sordu. Akiva,

“Evet” diye cevap verdi. Gizlice nişanlandılar ve Akiva gitti. Savua bunu duyduğunda, kızını evden kovdu ve mirasından faydalandırmamaya yemin etti.

Akiva gitti ve akademide on iki yıl okudu. 12.000 müritle geri döndü.

Yaşlı bir adamın, nişanlısına, “Bir dul olarak kaç yıl yaşayacaksınız?” dediğini duydu. Nişanlısı, “Eğer beni dinlerse, bir on iki yıl daha kalır.” diye yanıt verdi. Akiva dedi ki, “Öyleyse izinle hareket ediyorum.”

Akiva gitti ve bir on iki yıl daha akademide okudu ve 24.000 öğrencisiyle geri döndü. Bunu duyan karısı onu karşılamak için dışarı çıktığında, komşuları, “Birkaç kıyafet ödünç al ve üstünü ört (giyin).” dedi. O, “Aziz, canavarının ruhunu bilir.” diye yanıt verdi.

Ona yaklaşırken yüz üstü düştü ve ayaklarını öptü. Akiva’nın hizmetkarları onu kenara ittiğinde, Akiva, “Onu bırakın! Sizin veya benim sahip olduğum herşey onundur.” dedi.

Ben Kalba Savua, kente yüce bir insanın geldiğini duyduğunda, “Ona gitmeliyim, belki yeminimi bozabilir.” diye düşündü. Geldiğinde, Akiva sordu: “Onun yüce bir insan olduğunu bilseydin de bu yemini eder miydin?” Savua yanıtladı: “ Bir mısra veya bir halacha (Musevi hukuku–yasa) olsa da!”. Akiva, “Ben O’yum!” dedi. Ben Kalba Savua yüzüne eğildi ve ayaklarını öptü ve varlığının yarısını Akiva’ya verdi.

KAHRAMANLARDA BIBLIODRAMA İKİNCİ SAYI: ST CLARE

Özet

Yüce İnsanlar/Kahramanlar başlığı altındaki üç Bibliodramadan ikincisidir: Bir Hristiyan kahramanı olan St. Clare üzerine, Bibliolog şeklinde ve “katılımcıların diğer tarafa geçtikleri” bir tekniği içeren bir Bibliodramadır. Bu senaryo burada kısaltılmış haliyle yayınlanmaktadır. Tam metni web sayfamızda yer almaktadır:

http://bibliodramatic.net/main/document/document.php?cidReq=INTER&curdirpath=/Bibliodrama_scenarios/Scenarios from Israel

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri, hedef gruplar, amaçlar ve öğrenme çıktıları için web sayfasındaki tam metne bakınız.

Etkinliklerin yapısı

- I. İsinma alıştırmaları
- II. Kutsal öyküyle tanışma
- III. Bibliodrama
- IV. İşleme
- V. Paylaşım

Etkinliklerin tanımı

I. Isınma alıştırması

İzlenecek adımlar

Çember etrafında hareket

1. Grup ayakta bir çember oluşturur.
2. Bir katılımcı, “o an ne hissettiğini” ifade eden bir hareket yapar.
3. Sağındaki kişi hareketi tekrarlar ve böylece, hareket, çember içinde dolaşır.
4. Hareket en sonunda yeniden ilk kişiye geldiğinde, bir sonraki katılımcının yeni bir hareket yapma sırası gelmiş demektir.
5. Tüm katılımcılar ne hissettiklerini sırayla harekete döker ve süreç tekrarlanır.

Benim kişisel kahramanım

1. Katılımcılar eşleşir.
2. Her biri, 5–10 dakikalık bir süre içinde, kişisel bir kahraman olarak gördükleri veya çok önemli olarak değerlendirdikleri bir harekette bulunan bir tanıdıklarının öyküsünü anlatır.

II. Kutsal öyküyle tanışma

İzlenecek adımlar

1. Öykünün tarihsel arkaplanı ve Azizlere dair teolojik yaklaşım kısaca anlatılır. Grup lideri, Bibliodramaya başlamadan önce, tarihsel arkaplanla ilgili sınırlı ya da detaylı bilgilendirme yapmayı seçebilir.
2. Olayların geçtiği zamanı (13.yüzyılın başı) bildirmek ve “aziz” kavramının, Romalı Katolikler için belirli bir anlamı olduğundan bahsetmek gerekir. St. Clare, ölümünden kısa bir süre sonra “resmi olarak aziz ilan edildi”. Bu, erdem dolu hayatının ve yarattığı mucizelerin Kilise tarafından tanındığı anlamına gelir.

Tarihsel arkaplana dair daha kapsamlı bilgiler, web sayfamızda yer almaktadır.

III. Bibliodrama

İzlenecek adımlar

Giriş:

Bugün, İncil’de veya Kur’an’da yer almayan dini metinleri araştırmaya devam ediyoruz. Bugünün konusu, St Clare’in öyküsü.

Birinci Sahne: Okuma

Grup, St Clare’in öyküsünü yüksek sesle okur.

İkinci Sahne: Yönerge

Grup lideri şöyle der:

– Bugünkü çalışma, önümüze “biz” ve “onlar” a dair sorular da getirecek olan, Bibliolog biçiminde Bibliodrama. Bu çalışmada, bir inanç grubuna ait kişiler (Hristiyanlar), diğerlerinden gelen soruları yanıtlayacaklar. Hristiyanlar odanın bir tarafında oturacaklar ve diğerleri de başka tarafında. Hristiyanlara öyküdeki karakterlermiş gibi sorular yöneltilecek, onlar da karakterlerin ağzından yanıtlar verecek. Örneğin, “Clare, büyümek senin için nasıl bir deneyimdi?”

– Soru soranlardan biri, aslında cevap vermeye başlamak istediğini fark ederse, odanın diğer tarafına geçip cevap veren gruba katılabilir; ancak çalışmanın sonuna kadar orada kalmalıdır. Hristiyanlara şunlar söylenmelidir: Burada sizi spot ışığının altına koyup rahatsız bir pozisyonda hissettirme gibi bir niyetimiz yok. Tam tersine, sizi, kendi öykünüzle temas etmeye, diğerlerini de, isterlerse size katılmaya davet ediyoruz. Şimdi herkes yerlerini alsın ve Hristiyan olmayanlar soru sormaya başlasın. Yer değiştirip cevap verenlerden biri olmaya karar verdiğinizde, sandalyenizi alarak Hristiyanların olduğu tarafa geçin.

Üçüncü Sahne: Bibliolog

Grup, yönergenin doğrultusunda ikiye ayrılır. Grup lideri, soru soranlara, ilk paragraf üzerine sorular sormalarını söyler. İlk paragraf bittiğinde, ikincisine geçilir ve öykü bitene kadar bu böyle devam eder. Her 10 dakikada bir, grup lideri, Hristiyan olmayanlara, istedikleri takdirde Hristiyanlara katılabileceklerini hatırlatır.

Grup ilerlemekte zorlanırsa, grup lideri sorularla süreci açmaya çalışır:

- Clare, büyümek senin için nasıl bir deneyimdi? Annenle yakın mısındır? Babanla ilgili neler düşünüyorsun? Zengin bir ailede büyümeseydin, olduğun kişi olabileceğini düşünüyor musun? Seni sen yapan neler yaşadın?
- St. Francis’le karşılaştığında neler hissettin? Fakir bir insanla karşılaşmak tuhaf mıydı? Sence sözleri ne anlama geliyordu?
- Piskopos Guido, kendi bakış açınızdan bize Clare’i anlatın.
- Sondaki anne, neden katıldınız?
- Sondaki baba, zenginliğiniz içinde yapayalnız mısınız? Neler düşünüyorsunuz?

Çalışmanın sonunda, grup lideri şunları sorabilir:

- Clare, bu şekilde Bibliodramatize edilmek nasıl bir deneyimdi? Odadaki Hristiyanlarla ilgili neler hissediyorsun? Hristiyan olmayanlarla ilgili neler hissediyorsun?

Dördüncü Sahne: İşleme

1. Grup çember oluşturacak düzende oturur.
2. Sırayla herkes kendi gerçek ismini söyler (rolden çıkma).
3. Ön tarafa beş sandalye konur ve her birinin üzerine farklı eşarplar yerleştirilir.
4. Sandalyelerin; Clare, Francis, Clare’in annesi, Clare’in babası ve piskoposu temsil ettiği açıklanır.
5. Katılımcılar, teker teker, sandalyelerden birine gelmeye davet edilir.
6. Katılımcıların iki seçeneği vardır: (a) Sandalyeye oturup, o karakterin ağzından, aslında gerçek hayatta da söyleyebileceği bir şeyler söylemek, (b) Sandalyenin arkasında durarak, o karaktere, aslında gerçek hayatta da söyleyebileceği birşeyler söylemek.
(a) için örnek: Katılımcı, Clare’in babasının sandalyesinde oturur ve şöyle der: “Çevremdeki herkesi kontrol etmeye çalışıyorum.”

(b) için örnek: Katılımcı, Clare'in babasının sandalyesinin arkasında durur ve ona şöyle der: "Senin gibi insanların beni kontrol etmesini reddediyorum."

Beşinci Sahne: Paylaşım

Grup lideri, gruba sorular yöneltir:

- Bu öyküde sizi ne etkiledi? Bu öyküde nasıl bir süreçten geçtiniz?
- Burada nasıl bir yücelik portresi görüyoruz? Size hitap etti mi?
- Hristiyan grup için nasıl bir deneyimdi? Diğer grup için nasıldı?
- İnsanlar neden taraf değiştirdiler ve bu nasıl geldi? Taraf değiştirmeyenler neler hissetti?
- Kendi öykülerimizi birbirimizle paylaşabilir miyiz? Bu öyküler anlamlı mı?

Kaynak metinler

Assisili St. Clare (çeşitli kaynaklardan derleme)

St. Clare, varlıklı Favorina Scifi'nin en büyük kızı olarak, dünyaya geldi. Babası, Sasso–Rosso Kontu'ydu. Annesi Ortolana, Roma'ya ve kutsal topraklara hac ziyaretlerinde bulunmuş dindar bir kadındı. Clare, güzel olduğu ve karlı bir evlilik yapabileceği halde, doğumundan kaynaklı dünyevi avantajlara pek ilgi göstermedi.... (Metnin kalanı web sayfamızda yer almaktadır).

KAHRAMANLARDA BİBLİODRAMA ÜÇÜNCÜ SAYI: RUMİ VE ŞEMS

Özet

Yüce İnsanlar/Kahramanlar başlığı altındaki üç Bibliodramadan üçüncüsüdür: Üç aşamadan oluşan, hem kahramanlık temasının bütünüyle, hem de iki Müslüman kahraman olan Rumi ve Şems'le ilişkili bir çalışmadır. Bu senaryo burada kısaltılmış haliyle yayınlanmaktadır. Tam metni web sayfamızda yer almaktadır:

http://bibliodramatic.net/main/document/document.php?cidReq=INTER&curdirpath=/Bibliodrama_scenarios/Scenarios from Israel

Çalışmanın konusunu oluşturan kültürler arası yetkinliklerin özellikleri, hedef gruplar, amaçlar ve öğrenme çıktıları için web sayfasındaki tam metne bakınız.

Etkinliklerin yapısı

- I. Oyun: Kahramanı tahmin edin
- II. Kutsal öyküyle tanışma
- III. Bibliodrama
- IV. Kahramanlarla çalışma

Etkinliklerin tanımı

I. Oyun – “Kahramanı tahmin edin”

İzlenecek adımlar

1. Herkesten, inançlarıyla ilgili metinlerin ve masalların içinden birer kahraman seçmeleri istenir (Eğer inanç konusunda bilgi sahibi değilse, kültürlerindeki bir kahramanı da seçebilirler.).
2. Katılımcılardan, önlerindeki kağıtlara, bu kişiyi, birinci kişinin ağzından tanımlayan, ancak çok da detay içermeyen birkaç cümle yazmaları istenir. Örneğin, Musa için şunlar yazılabilir: “İnsanlarımı yıllarca yönettim. Tuhaf insanların içinde yaşama adım attım ve öz annem olmayan bir kadın tarafından büyütüldüm. Yaşantım boyunca çokça yolculuk yaptık. Kız kardeşim ve erkek kardeşim de son derece önemliydi. Oldukça mütevazı biriyim.”
3. İki sandalye öne konur; birinin üzerine bir eşarp pelerin gibi örtülür. Her katılımcı, sırayla, üzerinde eşarp olan sandalyeye gelir ve oturur, yazdıklarını yavaşça, satır satır okur.
4. Kişi okumayı sürdürürken, kahramanın kim olduğunu bulduğunu düşünen çıkarsa, o da diğer sandalyeye oturur. “..... olduğunda senin için nasıldı?” veya “ olduğunda ne düşündün?” gibi sorular sorarak, kahramanın kim olduğunu bildiğini gösterir. Örneğin, Musa üzerinden gidersek, “Sina dağı’nda iken neler yaşadın?” gibi bir soru sorulabilir.
5. Yanlış bir tahmin söz konusuysa, ilk sandalyede oturan kişi “hayır” der ve ikinci kişi de kendi sandalyesine geri döner.
6. Tahmin doğruysa, ilk sandalyedeki kişi bu doğrultuda yanıtlar verir (“Kırk gün boyunca yukarılardaydım; doğru dürüst hatırlamıyorum bile.”) ve ikinci sandalyede oturan kişi de başka bir soruyla devam eder. İsteğe bağlı olarak, grup da bazı sorular yönetebilir. Her bir çalışma, bu tekniğe ayıracak ne kadar zaman olduğuna bağlı olarak yaklaşık 3–10 dakika sürer.
7. Çalışmanın sonunda, katılımcılardan, kendi kahramanlarının ağzından konuşmanın nasıl bir deneyim olduğu ve hem kendi inançlarından hem de farklı inançlardan gelenlerle konuşmanın nasıl geldiğine dair bir paylaşım sürecine girmeleri istenir. “..... olması benim için etkileyiciydi.” gibi bir cümleyle başlamaları istenebilir. Bu, en anlamlı anlara hızlıca odaklanmaya yardımcı olacaktır.

II. Oyun – “Kahramanı tahmin edin

İzlenecek adımlar

Rumi ve Şems’le ilgili tarihsel arkaplan kısaca anlatılır. Daha kapsamlı bilgi, web sayfamızda yer almaktadır.

III. Bibliodrama

İzlenecek adımlar

Giriş:

Grup lideri aşağıdaki açıklamayı yapar.

Bugün, İncil’de veya Kur’an’da yer almayan dini metinleri araştırmaya devam ediyoruz. Bugün, gerek İranlı, Türk, Afgan ve diğer orta Asya Müslümanları gerekse Hint yarımadasındaki Müslümanlar için önemli olan ve ruhsal mirası son yedi yüzyıldır takdirle anılan bir kişiyle devam ediyoruz.

Birinci Sahne: Metne sahip çıkma

İnsanların tanıdık olmayan bir metni hazmetmelerine yardımcı olacak bir teknikle başlanır.

1. Rumi ve Şems'in öyküsünün ilk kısmı yüksek sesle okunur (Metin, web sayfamızda yer almaktadır.).
2. Metinle ilgili not: Metin uzundur ve örneğin, “sen daha iyi biliyorsun” cümlesinden sonraki kısım kesilebilir. Metnin tamamı, insanların, Rumi, Şems, öğrenciler, Pazar yerindeki satıcılar vb. olmaları şeklinde Bibliodrama olarak canlandırılabilir.
3. Metin okunurken, katılımcılardan, kendilerini metinden çıkaran, onlara önemli veya ilginç gelen bir kelime veya kısa ifade bulmaları istenir. Örneğin, aşağıdaki metnin içinden (Rumi ve Şems), birisi, “dini isyancı” veya “kimse yüreğinden konuşmadı” ifadelerini seçebilir.
4. Metin okuma tamamlandığında, her katılımcının, sırayla, seçtikleri kelimeyi/ifadeyi canlandırarak yüksek sesle dile getirmeleri istenir. Sonrasında tüm grup söyleneni daha dramatik bir biçimde tekrarlar. Örneğin, bir katılımcı “dini isyancı” dediğinde, grup yüksek sesle ve dramatik bir biçimde bu ifadeyi yankılar: “DİNİ İSYANCI!”
5. Herkes sırasını aldığı anda, grup lideri gruba döner ve şöyle der: “Ve şimdi, üçe kadar sayacağım ve hep beraber tüm ifadelerimizi söyleyeceğiz. Bir, iki, üç!”. Tüm grup, ifadelerini topluca söyler.

İkinci Sahne: Bibliolog

1. İlk paragraf tekrar okunur. Gruptan, Şems'in ağzından sorulara yanıt vermeleri istenir:
 - Şems, nasıl bir yaşamın var?
 - Neden bu şekilde yaşamayı seçiyorsun?
 - Çocukluğundan beri hep böyle miydin?
 - Hayatın zor mu veya mutlu musun?
 - Sıradan insanlarla veya senin gibi bilim insanlarıyla karşılaşmaların nasıl?
 - Akşam mum ışığında oturduğunda neler düşünüyorsun?
2. Grup, başka sorular düşünmeye davet edilir.
3. İkinci paragraf tekrar okunur. Gruptan, Rumi'nin ağzından sorulara yanıt vermeleri istenir:
 - Nasıl bir yaşamın var?
 - Mutlu ve tatminkar mısın?
 - Eksik olan birşeyler var mı? Akşam mum ışığında oturduğunda neler düşünüyorsun?
 Grup, başka sorular düşünmeye davet edilir.
4. Metin sonuna kadar okunur.
5. İki gönüllüden, Rumi ve Şems olmaları ve ön tarafta iki sandalyeye oturmaları istenir.
6. Katılımcılar bu figürlere sorular sorar. İki kişi, kendi aralarında da konuşabilirler.
7. Sonrasında grup lideri sorar: Bize birşeyler söylemek isteyen birileri var mı?
8. Rolden çıkma: Sırayla herkes kendi gerçek ismini söyler ve Bibliodrama' dan çıkar.

Üçüncü Sahne: Eşli paylaşım alıştırması

1. Herkes kendine bir eş bulur ve aşağıdaki soru etrafında paylaşımında bulunur:
Hayatta ben bir Rumi miyim, yoksa Şems mi? Neden?
2. Genel grupta paylaşım yapılır.
3. Grup lideri sorar:

- Bu öyküde sizi ne etkiledi? Bu öyküde nasıl bir süreçten geçtiniz?
- (İsteğe bağlı) Cümleyi tamamlayarak düşüncelerinizi paylaşınız:
“..... olduğunda benim için etkileyiciydi.”;
“..... olduğunda benim için zordu.”
- Bu Müslüman öyküsü, neyin yücelik olduğuna dair ne gibi mesajlar verdi? Bu kahramanlarla ilgili neler düşünüyorsunuz?

IV. Kahramanlarla çalışma.

İzlenecek adımlar

Birinci aşama: Kahramanların sohbeti

1. Ortaya üç tane sandalye konur. Her sandalye bir öyküyü ve içindeki kahraman(lar)ı temsil eder: St. Clare, Haham Akiva ve Rachel, Rumi ve Şems.
2. Katılımcılara, öykülerdeki yüce insanların arasında nasıl bir konuşma olabileceği sorulur.
3. Katılımcılardan, sırayla gelip bir kahramanı temsil eden sandalyeye oturmaları ve diğer sandalyedeki kişiyle konuşmaları istenir. Örneğin, St. Clare, Haham Akiva'nın eşine şöyle diyebilir: “ Sen de, benim gibi, sahip olduğun herşeyden, manevi amaçlar uğruna vazgeçmişsin.”
4. Diğer sandalyede o an oturan biri varsa cevap verir. Yok ise bir katılımcı yerinden kalkıp gelerek sandalyeye oturabilir ve cevap verebilir.

İkinci aşama: Yücelik özellikleri

1. Katılımcılardan, her öyküde görülen kahramanlık özelliklerini hatırlamaları istenir.
2. Her özelliği adlandırırken, onu temsil eden bir eşarp seçilir ve sandalyenin arkasına asılır.
3. Katılımcılara, hangi yücelik özelliğini kendilerinde geliştirmek için seçmek isteyecekleri sorulur. Katılımcılar öne doğru gelir ve o özelliği temsil eden eşarbu alır.

Kaynak metinler

Rumi ve Şems

13. yüzyılın ortalarıydı. Yıllarca, Tebrizli Şems diye bilinen bir dini isyancı şehirden şehire yolculuk yaptı ve karşılaştığı tüm alimleri sorguladı. Kendine bir öğretmen arıyordu, ancak hiçbiri aradığı cevaplara sahip değildi. Hepsini kitaplardan ve metinlerden konuşuyordu ve hiçbiri yüreğinden, kendi kişisel deneyiminden seslenmiyordu. Şems kitapların ötesine geçip, insanın yüreği yoluyla Tanrı'nın yüreğine ulaşmak istedi. Gittiği her yerde, insanlar, O'na, Tanrı ve dini konularda saygısızca konuşan bir deli gözüyle baktı ve O'na acıdı....
(Metnin kalanı, web sayfamızda yer almaktadır.)

IV.

Aleksander Schejbal

SONUÇ: BASICS ÇALIŞMA GRUPLARINA KATILANLARIN RAPORLADIKLARI FAYDALAR

Kendini daha iyi tanıma ve kişinin kendi kültür ve inançlarının kaynaklarına dair fikir edinmesi

Bu öyküyle kendimi sorguladım. Etrafta başka bir sürü fikir varken kendi düşüncelerimde ısrar edebiliyor muyum? Bunun çok da kolay olmadığını düşünüyorum.

Diğer dinler ve kültürler hakkında daha çok bilgi edinme

Farklı dinlerden gelenlerle aynı dinin farklı mezheplerinden gelenler için neyin son derece önemli olduğunu öğrenme, dahası deneyimleme fırsatı yakaladık.

Kişinin başka inançları algılamasının özünde var olan önyargılar ve kalıplaşmış düşüncelere dair daha net bir farkındalık kazanma

Bu kadar derinlemesine düşünmezdim. Durumların göründükleri gibi olmadıklarını ve manevi dünyayı tarif etmek için kullandığım sözcüklerin yetersiz olduğunu fark ettim.

Kültürler arası/inançlar arası diyaloga girme becerisinde artış

Alıştırmalar, diyalogu, aramızdaki önemli farklılıklar ışığında deneyimlememize, birbirimizi tanımamıza ve çeşitliliğe ve ötekiliğe açık olmayı sağlayan ortak çözümler bulmamıza olanak verdi.

Ötekine karşı daha yakın ve hoşgörülü tutum geliştirme

Bir konu hakkında herkes aynı şekilde düşünmez. Başkalarının düşüncelerini duymak kişinin zihnini açar. Böylelikle, “ötekilik” bölücü bir etmen olmak zorunda kalmaz.

Polonya, Macaristan, İzlanda, Türkiye ve İsrail olmak üzere farklı kültürel ve dini ortamlarda yürütülen BASICS çalışma grupları programı, inançlar arası diyalog becerilerini ve kültürler arası yetkinliği artırma amacıyla tasarlanan, bibliodrama temelli senaryolardan oluşan bir özet kitapçık ile sonuçlandı. Senaryolar bu yayında kısaltılmış versiyonlarıyla sunulmaktadır. Her biri; kültürlerarası yetkinliğin, dinlerarası/kültürlerarası bibliodramada işlenebilecek yönlerine işaret etmekte; bu yönlerle doğrudan bağlantılı olan, önceden belirlenmiş amaçları listelemekte ve önerilen senaryolara dayalı çalışma gruplarında elde edilebilecek birçok tanımlanmış öğrenme çıktısını ortaya koymaktadır.

Öğrenme çıktılarının doğru tanımı, yapılandırılmış olsun ya da olmasın herhangi bir öğrenme deneyimini planlarken kritik bir meseledir. Senaryoların yazarları, kullanıcı adaylarını, her bir senaryo için önerilen öğrenme çıktılarını dikkate alma, verecekleri eğitimin bağlamına ve grup özelliklerine göre uygun olanlarına odaklanma konusunda cesaretlendirmek adına ellerine geçen tüm fırsatları kullanmışlardır. Bu çıktıların ne oranda elde edildiğini “ölçmek” için, çalışma gruplarının liderleri, en azından grubun kültürler arası bibliodramaya başlarkenki seviyesini “puanlama”yı içeren bir değerlendirme sürecini devreye sokmalıdır. Bu baz puan; katılımcıların, çalışma grubunda işlenen kültürler arası yetkinlik boyutlarına dair yeni tutum, beceri ve bilgi bazında içinden geçtikleri değişimleri değerlendirmede referans noktası olacaktır. Tipik bir bibliodrama seansının yapısı, bir ankete uyarlanabilecek iki bölüm içerir: ilk aşamadaki grup nabzı ve kapanıştaki paylaşım. Senaryolar, sormak için önceden hazırlanmış soru listeleri içermez; sorular eğitmenler tarafından eğitimin özgün bağlamına (katılımcıların farklı iletişim becerileri, hedeflenen farklı öğrenme çıktıları, değişen grup dinamikleri vb.) uygun bir şekilde geliştirilmelidir. Her koşulda, önemli olan, katılımcılardan, değerlendirme yapılabilecek bir form üzerinden öğrenme deneyiminin değeriyle ilgili geribildirim almaktır.

Kitapta sunulan eğitim senaryolarını tasarlamak, test etmek ve son şekillerini vermek için bize yardımcı olan, BASICS projesinin pilot çalışma gruplarında uygulanan bu süreç olmuştur. Bu aşamada, sizlerle, bu programa katılanlardan gelen bibliodrama temelli grup çalışmalarını yoluyla kazanılan kültürler arası yetkinliklerle ilgili bazı geribildirimleri paylaşmak istiyoruz. Ayrıntılı sonuçların özetini sunmak için, bibliodramanın inançlar/kültürler arası eğitimde bir araç olarak değerini anlamak amaçlı girilen herhangi bir çabanın özünde olan üç temel zorlukla uğraşmak durumunda kaldık. İlk olarak, bibliodrama, edebi kaynaklardan alınan karakterlerin canlandırılması gibi eğitim alanında bilinen veya dini kitaplardan alınan temalarla dalga geçilmesi gibi tartışmalı birçok farklı yaklaşımı, yöntemi ve tekniği içinde barındırır. İkinci olarak, bu yöntemlerin gerçekten kullanılması, büyük ölçüde kolaylaştırıcının becerilerine ve makul ve tarafsız bir analizin sınırlarını aşabilecek kadar devingen olan “grup dinamikleri”ne bağlıdır. Üçüncü olarak, bibliodramatistler, bir çalışma grubunun öğrenme çıktısı olarak formüle edilecek somut tutum, beceri ve bilgiye kolay kolay dönüşmeyen “bilişin manevi boyutları”yla ve “temel insani değerler”in nasıl algılandığıyla uğraştıklarını söylerler.

Bu nedenle, bilimsel (empirical) bir rota izlemeyi ve kitabı BASICS çalışma grupları katılımcılarının dile getirdiği faydaların bir özetiyle sonlandırmayı öneriyoruz. Bizlerle katılımı geribildirimi anketi ve görüşmeler yoluyla paylaşılan çok sayıda gözlem, yorum ve yansıtma arasından, eğitimin kültürler arası boyutundaki somut eğitsel çıktılara gönderme yapanlarını seçtik ve sınıflandırdık.

Kendini daha iyi tanıma ve kişinin kendi kültür ve inançlarının kaynaklarına dair fikir edinmesi

Bu fayda, yalnızca kendi kültürlerinin dini altyapılarından kopuk bir grup katılımıyla yürütülen bibliodramanın bir çıktısı olarak görünmemektedir. İlginç bir şekilde, oldukça iyi eğitim almış insanlardan oluşan, inançlarını ve değer sıralamalarını etkileyen kutsal metinler konusunda bilgili bir grupta da gözlenir. Bibliodrama, ilgili metinlerdeki “belli” durumlara ve karakterlere bürünmeye yardımcı olup, belirli temel algıları özetleyerek, dinsel bir öykülemenin yakından araştırılmasına olanak sağlar. Bu, BASICS çalışma gruplarının katılımcılarının ifade ettiği gibi yoğun içgörülerle, nadiren olsa da okuma yoluyla da sağlanabilir:

Kendi bireysel kimliğinizde daha da derinleşebilirsiniz, kendinizi bir kabul ve açıklık ortamında tanıyabilirsiniz ve durumları “kendi üzerinizde” deneyimleyebilirsiniz. Özellikle etkileyici olan, Musevileri dinlerken öğrendiğim, o öyküyü daha önce hiç o şekilde algılamadığımdı. Tevrat benim için köken gibi. Beni Tanrı ve olayları neden belli şekilde yürüttüğüne dair sorgulamalara itti. Ayrıldığımda değerlerimi ve inançlarımı sorgulamaya başladım. Bence hepimiz ortak bir şeyin parçalarıyız. Birbirimizin varlığını olabildiğince fark eder ve tanırız, olabildiğince çok aynı anlamları bulabiliriz.

Kendi hayatlarımıza dokunarak oyunun ve öykünün ötesine geçtik. Bu, seçilen yöntem olarak canlandırmanın bir sonucuydu.

Bu öyküyle kendimi sorguladım. Etrafta başka bir sürü fikir varken kendi düşüncelerimde ısrar edebiliyor muyum? Bunun çok da kolay olmadığını düşünüyorum.

Diğer dinler ve kültürler hakkında daha çok bilgi edinme

Yukarıdakilere benzer bir şekilde, inançlar arası bibliodrama, katılımcılar tarafından hiç bilinmeyenler dahil, diğer dini öykülere “girme”ye yardımcı olur. Bu, yapısal gerilimler ve çatışmalarla örülü çok kültürlü bir toplumun diğer üyelerince kutsal olarak algılanan metinleri keşfetme durumlarında özellikle önemlidir. Bir bibliodrama çalışması, farklı dinleri ve inanç sistemlerini temsil eden kişiler arasındaki kültürler arası karşılaşmalara odaklanarak yürütülebilir. Böylelikle, başkalarının önemsenen inançlar ve değerler hakkında doğrudan bilgi edinmenin bir yolu olarak tüm potansiyelini ortaya çıkarır:

Başka dinlerin öykülerini öğrenme fırsatı buldum; bu benim için yeni ve zenginleştirici bir deneyimdi. Bunun yanında, grubumuzun çokça çeşitlilik içermesi her etkileşimi özel hale getirdi ve benim, bibliodrama yoluyla, beni her seferinde şaşırtacak şekilde yeni kültürleri ve dinleri öğrenmemi sağladı.

Özellikle önemli olan, diğer kültürlerle ve kalıplaşmış düşünceler yoluyla onların algılarıyla ilişki kurarkenki bilişsel boyuttu. İncil ve Kur'anla ilgi çekici bir buluşmaydı.

Bir Musevi olarak, şüphesiz, kutsal metinlere yönelik Hristiyan ve Müslüman bakış açısı hakkında neredeyse hiçbir şey bilmeyerek geldim ve şimdi “öteki”yle karşılaşma konusunda çok daha rahat hissediyorum.

Farklı deneyimler ve altyapıya sahip birini canlandırmak zorunda olduğumuzdan, bu gerçekten gözlerimizi açabilir.

Farklı dinlerden gelenlerle aynı dinin farklı mezheplerinden gelenler için neyin son derece önemli olduğunu öğrenme, dahası deneyimle fırsatı yakaladık.

Normalde tartışma bu kadar açık, kabul edici ve çok katmanlı olmazdı. Normalde bağlantı kurma fırsatı bulamayacağım insanların düşünceleriyle tanıştım ve içlerine doğru kısa bir gözlem yaptım.

Kişinin başka inançları algılamasının özünde var olan önyargılar ve kalıplaşmış düşüncelere dair daha net bir farkındalık kazanma

Başka dini kaynaklarla doğrudan tanışıklık, şüphesiz, tek başına, kalıplaşmış düşünceler ve önyargıların düzeltilmesini sağlayabilir. Ancak, bibliodrama doğrudan bilgi edinmekten çok daha fazlasını sunar. Bibliodrama seanslarında kullanılan, katılımcıların bazı ihtilafı konuları ötekinin gözünden görmesine yardımcı olan, hatta ötekinin referans çerçevesinden anlamlarını deneyimlediği çok sayıda teknik vardır. “Deneyimsel öğrenme”ye yoğun vurgu yapan bu yöntemin sağladığı katma değeri bu aşamada kavrarız.

Birçok şeye sınırlı bir açıdan baktığımı fark ettim.

Bu; farklı kültürlerden gelen insanları tanıma, onlarla bağ kurma, kalıplaşmış düşünceleri içeren bakış açılarından uzak, benzerlikleri ve farklılıkları görmeyi sağlayacak dürüst bir ilişki geliştirme açısından harika bir teknik.

Kendimi başka etkilerden bağımsız düşünebilen biri olarak görürdüm. Grup normlarına uyma eğilimimi görmek benim için şaşırtıcıydı. Artık insanların nasıl ve neden grup normlarına uyduğunu daha iyi anlıyorum.

Bir sinagogun üst katında Musevilerle birlikte İncil'den bir pasaja bakıyorduk. Ve onlar son derece saygılı, sempatik ve anlayışlıydı. Neler olup bittiğini gerçekten daha derinlemesine bir düzeyde anlıyor gibi görünüyorlardı.

Hristiyan doktrininin temelde mantıksız ve akıldışı olduğu fikriyle büyütülmüştüm ve buradan bir Hristiyan için sahip olabileceği anlama karşı yeni bir saygı geliştirerek ayrılabilirdim.

Bu kadar derinlemesine düşünmezdim. Durumların görüldükleri gibi olmadıklarını ve manevi dünyayı tarif etmek için kullandığım sözcüklerin yetersiz olduğunu fark ettim.

Son seansta anlayışlı olma kavramı üzerine düşündüm. Bu seansta önyargılı olmama ve hem kendime hem çevremdekilere değer verme üzerine düşündüm. Eminim bunlar üzerinde tekrar tekrar düşüneceğim.

Kültürler arası/inançlar arası diyaloga girme becerisinde artış

Diyalog becerileri, yalnızca başkası adına konuşan kişilerin tartışılan konular hakkındaki bilgisine bağlı değildir. Bu yetkinlik, büyük ölçüde onların söz konusu karşılaşmayla ilgili duygusal duruşlarından ve birbirlerine yönelik tutumlarından etkilenir. Bibliodrama çalışma grupları, inançlar/kültürler arası bir karşılaşma için güvenli bir yer ve yaşama karşı farklı duruşların barışçıl yüzleşmesine yönelik açık bir öğrenme zemini olabilir:

Bir metni kişisel boyutta anlamaya yönelik çaba gösterme, grubun çeşitliliğinden kaynaklanan bir zenginliğe izin veren ortak bir odak yaratır.

Bibliodrama alıştırmaları, sözel olmayan sanatsal ifade şekilleriyle de, diyaloga girme konusunda farklı yöntemler sunar; böylece ötekiyle buluşmada çoklu bakış açıları önerir.

Her zaman başkalarıyla konuşma konusuna ilgi duymuşumdur, ancak bunu kapalı bir zihinle yapmışım. Şimdi ne hissettiğimi ifade edebiliyorum ve başka fikirleri kabul etmeye hazırım.

Kişinin kendi algısıyla grup algısı arasındaki farkı görmesi çok ilginç bir deneyim. Farklılıklarımız, farklı bakış açıları ve deneyimlerimize rağmen grup üyeleri arasındaki birçok ortak noktayı keşfettim.

Ben uzlaşmacı bir Hristiyan topluluğun üyesiyim ve bunu (bibliodramayı) farklı insanların birbirlerini daha derin bir düzeyde tanıması olarak görüyorum.

Dini görüşlerin tabulaştırılmasını görmekten hoşlanmam. Grup içinde konuşulan konuların tabulaştırılmadan açıkça tartışıldığını ve ortamın saygılı olduğunu görmek beni rahat hissettiriyor.

Alıştırmalar, diyalogu, aramızdaki önemli farklılıklar ışığında deneyimlememize, birbirimizi tanımamıza ve çeşitliliğe ve ötekiliğe açık olmayı sağlayan ortak çözümler bulmamıza olanak verdi.

Ötekine karşı daha yakın ve hoşgörülü tutum geliştirme

Bir bibliodrama çalışma grubu, özellikle BASICS pilot grup çalışmalarındaki gibi uzun süreli bir program, diğer katılımcılarla yakınlaşmak için fırsatlar yaratır. Bu, elbette, insanların uzun bir zaman aralığında düzenli olarak biraraya geldiği başka eğitim programlarında da böyledir. Ancak, bibliodramatik karşılaşmalar katılımcılar için yüksek duygusal önem taşıyan temalara odaklanır; böylece, seanslar sırasındaki iletişim son derece yoğun olur ve özellikle, katılımcılar, farklı inanç çizgilerinden gelmelerine rağmen kendilerini birleştiren noktaları keşfettikçe, otantik arkadaşlık bağları, karşılıklı anlayış ve saygı yaratmaya yardım eder:

(Bibliodrama çalışma grubunun ortamı) son derece yardımcıydı çünkü dostça bir atmosfer ve iyi bir birbirinden öğrenme deneyimi yarattı.

Evrensel değerleri, temaları ve hepimizde ortak olan soruları görüyorum. Diğer inançlardan gelen insanlarla saygı, paylaşım ve açıklık alanına sahip olmak ilham ve heyecan verici.

Başkalarını dinlemek, önceden edindiğim kavramları yeniden değerlendirmeme olanak veriyor.

İnsanların ortak ve farklı noktalarını fark etmek, diyalog için bir grup bulmak demektir.

Alıştırmalar merak ve diğer dinlere yönelik açıklık uyandırırken, ortak değerleri arama konusunda bizi cesaretlendirdi.

Kendi yaşam deneyimlerimizin süzgecinden baktığımızdan dolayı, aynı olayın bir kişiyi olumlu, bir diğerini olumsuz etkileyebildiğini öğrendim. Bunu sıklıkla önceden bilemeyiz, ancak iletişim yoluyla öğrenebiliriz.

Bunları gruplarda deneyimlemek, kendi kendimize üzerinde düşünmekten son derece farklıydı (başka bir ülkede yabancı olmak ve göçmenlerin kabulü veya reddi).

Bir konu hakkında herkes aynı şekilde düşünmez. Başkalarının düşüncelerini duymak kişinin zihnini açar. Böylelikle, “ötekilik”bölücü bir etmen olmak zorunda kalmaz.

İnsani duyguları konuşmakla o kadar zaman geçirdik ki, günün sonunda insanları gördüm. Oysa önceden enstitüyle (bibliodrama çalışmasının yapılacağı enstitü) konuşurken “Hristiyanlarla dolu bir odada olacağım” diye düşünüyordum. Bibliodrama’nın herhangi bir diyaloga kıyasla daha hızlı bir şekilde “onları insana dönüştürdüğü”ne inanıyorum.

BASICS çalışma gruplarına katılan tüm ülkelerden gelen geribildirimler son derece olumlu oldu. Ancak, bizler, aynı zamanda, bibliodrama ve kültürler/inançlar arası eğitimin kesişimi noktasında daha ileri araştırmalar yapmak için bizi cesaretlendiren çok sayıda ilgi çekici soru da biriktirdik. Bu amaca hizmet etmesi için, BASICS senaryolarının farklı kültürel ve dini/inanç bağlarındaki uygulanmalarına istinaden ortaya çıkacak faydalara dair gözlemlerin paylaşılacağı bir platform yarattık.

Daha fazla öğrenme kaynaklarına ve kültürler/inançlar arası bibliodrama alanında bir çevre oluşturma fırsatlarına ulaşmak için www.bibliodramatic.net adlı sitedeki bilgi alışverişimize katılmaya davetlisiniz.

V. BAŞKA BASICS KAYNAKLARI

Krzysztof Tusiewicz Bibliodrama ile Sinema Üzerine Uğraşlar

BASICS projesinin, süreci ve pilot çalışmalarındaki kazanımları anlatan iki farklı versiyonda yayınlanacağı düşünüldü; bir kitap ve film. Film için, Polonya’da (grup liderleri için olan seminer) ve İzlanda’da (pilot çalışma katılımcılarının kültürler arası platformda biraraya gelmesi) yapılan grup çalışmalarındaki etkinlikleri kaydedecektim. Bu çalışmada, kayıt altına alınacak grupların sayısı değil ama kaydı yapılan malzemenin düzenlenmesi ve sınıflanmasına dair yöntemin seçimi, zorlayıcı oldu.

Herşeyden önce, temel fikrin, yani, bibliodrama çalışmalarında hızla akan ve sıklıkla kişisel deneyimleri içeren olayları kaydetmek ve yayınlamanın uygunluğu konusunda emin olmalıydım. Bu olaylar filme alındığında, izleyenlere sınırlı bir netlik sunacağı ve ortaya tartışılabilir tepkiler çıkabileceği halde, bu işi üstlenmeye değer olduğu konusunda netim; çünkü, film öykülemeleri, bibliodrama deneyimi açısından kritik olan, grup içinde ortaya çıkan gerçek duygu ve etkileşimleri göstermemize olanak tanıyor. İkinci olarak, filmin öğretici olması ve sürecin tüm detaylarını göstermesi veya belki de tüm projenin kültürler arası atmosferinin bir özetinden oluşmasına karar verilmeliydi.

Filmi kaydederken ve sonrasında düzenlerken, durumların ve kompozisyonlarının seçiminin öznel olduğunun farkındaydım. Bibliodramayla film yoluyla ilk kez karşılaşan izleyici için, olaylar rastgele ve kişinin özeline fazlasıyla dışa vurucu gibi görünebilir. Bu durum, kameranın, yansıma içeren paylaşım konuşmalarından çok, dinamik drama sahnelerine eşlik etmesinden kaynaklanmaktadır. Basit özetlerden çok, grup çalışmasındaki vurucu anlara odaklanılmıştır. Bibliodramayı gerçekten deneyimlemek için kişi, aktif katılım sağlamalıdır. Bu film, sürecin yalnızca bir parçasını, dış katmanını göstermektedir.

Önemli bir zorluk, kültürler arası etkileşimleri kaydetmek olmuştur. Bu etkileşimler, grup çalışmalarında ortaya çıkmış olsalarda, sıklıkla çalışmaların dışındaki zamanlarda da gözlenmiştir. Bence, bu etkileşimlerin etkileri, daha çok, grup çalışması deneyimlerini eğitsel çalışmalarındaki pratik etkinliklere yansıtan katılımcıların günlük hayatlarında görünür olmuştur.

Filmin son versiyonu, bir dereceye kadar, yukarıda ifade edilen tüm fikirleri dikkate alan bir uzlaşmadır. Film üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, bibliodrama sürecini; ikinci bölüm, bibliolog sürecini göstermektedir. İkisi de eğitsel niteliktedir ve bibliodrama tekniklerinin uygulanması yoluyla, kültürler arası konuları ele alan eğitimlere yol göstermeleri hedeflenmektedir. İzlanda’daki çalışmalara katılan katılımcılarla yapılan söyleşilerden oluşan

üçüncü bölüm, projenin, katılan kişiler üzerindeki gerçek etkisine tanıklık etmektedir. Bu bölüm, canlı duyguları açığa çıkarma, çalışmanın içine girme gibi grup çalışması dinamiklerini ve bibliodrama deneyiminin kendine özgü doğasını da göstermektedir.

Küçük parçalara ayrılan film, e-öğrenme platformumuzda yer almaktadır: www.bibliodramatic.net

BASICS FİKİR ALIŞVERİŞİ VE İLETİŞİM PLATFORMU

Sizleri, bibliodrama, yetişkin eğitimi ve kültürlerarası anlayış alanlarında çalışan eğitimciler için oluşturduğumuz bir öğrenme ve iletişim ortamına davet ediyoruz.

Bibliodrama ve bibliolog hakkındaki temel kaynakları bulabileceğiniz iletişim platformu, size bir aktivite havuzu sağlayacağı gibi aynı zamanda diğer eğitimcilerle de iletişim için bir alan oluşturmaktadır.

Platform, inançlararası diyalog ve kültürlerarası iletişim ile ilgili konularda çalışan herkese açıktır.

Aşağıdaki adresi kullanarak kolayca üye olabilirsiniz. Üyelik ücretsizdir.

www.bibliodramatic.net

VI. BASICS PROJE ORTAKLARI

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki (Bielsko Sanat Birliği Grodzki Tiyatrosu, Polonya) 1999 yılında kurulmuştur. Sosyal olarak dışlanan grupları desteklemek amacıyla sanatçı, pedagog ve girişimcileri biraraya getirir. Etkinlikleri; sanatsal ve eğitsel çalışma grupları, proje tasarımları ve yayınları, eğitimciler, öğretmenler, terapistler, sanatçılar ve gönüllüler için eğitim programlarıyla sosyal olarak dışlanan gruplara yönelik mesleki eğitimlerden oluşur.
www.teatrgrodzki.pl

Egyházfórum (Kilise Forum Vakfı, Macaristan), yirmi yıldan uzun bir zamandır yenilikçi ve alternatif dini ruh sağlığı alanında faaliyet göstermektedir. Temel etkinliği, çağdaş teolojik literatürün çevirisini ve dağıtımını yapmak, çalıştaylarda soru–yanıt içeren eğitsel yöntemler geliştirmektir.
www.egyhzforum.hu

Reykjavík Akadémían (Reykjavík Akademisi, İzlanda) 1997’de kurulan, bağımsız çalışan bilim insanları için bir akademik enstitü ve merkezdir. Akademinin üyeleri, bireyler, enstitüler ve şirketlerdir. . Reykjavík Akademisi’nin bir üyesi olan Björg Árnadóttir, yaratıcı yazı ve teolojik diyaloglar gibi alanlarda çalışan bir yetişkin eğitimcidir.
www.akademia.is

Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, (Türkiye), kültürel ve toplumsal tutum ve yaklaşımlarla, bunların travma terapisindeki avantaj ve sonuçları üzerine çalışan uzman kadrosuyla, eğitim programları geliştirme ve uygulama konusunda ileri derecede uzmanlaşmış bir enstitüdür.
tip.kocaeli.edu.tr

Placówka Kształcenia Ustawicznego EST (ETS Eğitim Merkezi, Polonya), 1994’te kurulan, yabancı diller, ICT eğitimi ve iletişim becerileri gibi alanlarda eğitimler sunan bir yetişkin eğitimi sağlayıcısıdır. Çok sayıda kültürler arası iletişim programları düzenlemiştir. Ayrıca proje değerlendirme konusunda yoğun deneyim sahibidir.
www.est.edu.pl

Elijah İnançlar Arası Çalışma Enstitüsü (İsrail), inançlar arası diyalog, eğitim, araştırma ve yayın yoluyla dünyadaki çeşitli inanç topluluklarının arasında barışı güçlendirmeye kendini adanmış uluslararası bir organizasyondur. Kendine özgü programları; dünya çapındaki dini liderleri ve ünlü bilim insanlarını, araştırma projeleri, halka yönelik konferanslar ve toplum bazlı girişimler yoluyla biraraya getirerek en üst düzeyde inançlar arası diyalog sağlar.
www.elijah-interfaith.org

KAYNAKÇA

- Heiner Aldebert, *Spielend Gott kennenlernen*, EB-Verlag, Hamburg 2001
- Andrea und H.Hermann Brandhorst, Heinrich Fallner, Else Natalie Warns (Hg.), *Bibliodrama als Prozess. Leitung und Beratung*, EB Verlag Der Brandt, Berlin 2012
- Kenneth Cragg, *A Certain Sympathy of Scriptures. Biblical and Quranic*, Sussex Academic Press, May 2004
- Human Rights and Religion*, Edited by Liam Gearon, Sussex Academic Press, November 2002
- Antje Kiehn u.a., *Bibliodrama*, Stuttgart 1987
- Björn Krondorfer, *Body and Bible: Interpreting and Experiencing Biblical Narratives*, Trinity Press International, Philadelphia 1992
- Ellen Kubitz, Tim Schramm, *Bibliodrama als lebendiger Gottesdienst*, Hamburg Schenefelt 2003
- Shimon Levy, *The Bible As Theatre*, Sussex Academic Press, 2000
- Gerhard Marcel Martin, *Sachbuch Bibliodrama*, Kohlhammer, Stuttgart 1995
- Elisabet Naurath, Uta Pohl-Patalong, *Bibliodrama. Praxis – Theorie – Reflexion*, Verlag W Kohlhammer, Stuttgart 2002
- Peter Pitzele, *Our Fathers' Wells: A Personal Encounter With the Myths of Genesis*, Harpercollins; 1st edition, May 1995
- Peter Pitzele, *Scripture Windows: Toward a Practice of Bibliodrama*, Alef Design Group, Los Angeles 1997
- Klaus-Werner Stangier, *Jetzt: Bibliodrama im Spannungsfeld von Psychodrama und Liturgie*, In Scenario Verlag, Köln 1997

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://www.theewc.org/content/resources/intercultural.competence/#models>
- <http://www.coe.int/t/dg4/autobiography/>
- <http://www.culturalpolicies.net/web/intercultural-dialogue-resources.php>
- <http://www.intercultural-europe.org/site/>
- <http://bibliodrama.com/index.htm>
- <http://www.yaelunterman.com/bibliodrama/>
- <http://www.interactiveimprov.com/bibliodramawb.html>
- <https://sites.google.com/site/davetatem/>
- <http://www.c-b-f.org/deiverbum/Bulletin/BDV%206667-e.pdf>
- <http://www.bibliodrama-ebn.eu/>

İÇİNDEKİLER

I. DİNLER-ARASI DİYALOG BAĞLAMINDA BİBLİODRAMA: KONUŞMA SANATINDA İLERLEMEK	3
II. NEDEN BİBLİODRAMA VE KÜLTÜRLER ARASI DİYALOG?	7
III. EĞİTİM SENARYOLARI	17
– Macaristan	18
YUSUF'UN ÖYKÜSÜ	20
YABANCI OLMAK –NAOMI VE RUTH	23
İYİ SAMİRİYELİ	27
Polonya	31
KİŞİNİN KADERİNİ ŞEKİLLENDİRMESİ – MUSA VE YANAN ÇALI	33
BÜYÜ EFSANELERİ – HASİDİK MUSEVİLİK TASAVVUFU (LEGENDS OF ENCHANTMENT – HASIDIC JEWS` MYSTICISM)	36
SÖZ VE YOL – RUMİ İLE BULUŞMA	41
İzlanda	45
İNSANLIK VE KARDEŞLİK: İYİ SAMİRİYELİ KISSASI	47
KARDEŞLİK VE İNSANLIK: YARATICI YAZMA YÖNTEMLERİYLE BİBLİODRAMA	51
KÜLTÜRLER ARASI VE İNANÇLAR ARASI İLETİŞİM: ÇEŞİTLİ ORTAMLARDA BİBLİODRAMA ALIŞTIRMASI	54
Türkiye	58
RUMİ: BİRBİRİNİ ANLAMAYAN DÖRT KİŞİ	60
RUMİ: ÖLÜMSÜZLÜK AĞACI	63
RUMİ: SAĞIRIN HASTA ZİYARETİ	67
İsrail	72
KAHRAMANLARDA BİBLİODRAMA	
AKİVA HAHAMI VE RACHEL	74
ST CLARE	80
RUMİ VE ŞEMS	83
IV. SONUÇ: BASICS ÇALIŞMA GRUPLARINA KATILANLARIN RAPORLADIKLARI FAYDALAR	87
V. BAŞKA BASICS KAYNAKLARI	92
VI. BASICS PROJE ORTAKLARI	94